

LF Västernorrland
Års- och hållbarhetsredovisning

2023



Innehåll

4

Inledning och verksamhet

Om LF Västernorrland	4
2023 i korthet	6
Vd har ordet	8
Samverkan som stärker oss	10
Affärsmodell för långsiktigt värdeskapande	14



52 Ekonomisk redovisning

Förvaltningsberättelse	52
Bolagsstyrningsrapporten	55
Femårsöversikt för koncernen	61
Resultaträkning	63
Totalresultat för koncernen	64
Förändringar i eget kapital, koncernen	64
Förändringar i eget kapital, moderbolaget	64
Balansräkning	65
Resultatanalys för moderbolaget	67
Noter och kommentarer	68
Revisionsberättelse	91



16 Hållbarhetsredovisning

Inledning	16
Intressentanalysen	18
Så bidrar vi till de globala målen	20
Ansvarsfulla investeringar	22
Attraktiv arbetsgivare	25
Långsiktigt och breddat samhällsengagemang	27
Skadeförebyggande aktiviteter	28
Om hållbarhetsredovisningen	33
GRI index	34
Styrning	39

LF Västernorrlands Års- och hållbarhetsredovisning för 2023 innehåller information om Länsförsäkringars verksamhet inom sakförsäkring, bank, liv- och pensionsförsäkring samt fastighetsförmedling. I hållbarhetsavsnittet finns information om hur LF Västernorrland arbetar med hållbarhet.

LF Västernorrlands årsredovisning för 2023 är framtagen i samarbete med Hallvarsson & Halvarsson. Foto: Länsförsäkringars mediabank, Michael Engman, Anders Jilden. Tryckt av Åtta45 Tryckeri, Sundsvall, i mars 2024.



94 Övrig information

Företagsledning	94
Styrelse och revisor	95
Fullmäktige	97
Ordlista	98

Bolagsstämma 2024

Ordinarie bolagsstämma sker i Ånge den 19 april.

Vårt uppdrag är trygghet

LF Västernorrland är ett av 23 självständiga och kundägda försäkringsbolag som ingår i länsförsäkringsgruppen. Vår ledning och styrelse finns i Västernorrlands län. Omsorgen om våra kunders pengar och trygghet är vårt enda uppdrag, eftersom våra kunder också är våra uppdragsgivare och ägare. Eventuella vinster återinvesteras därför i verksamheten eller delas ut till kunderna. Det är en av våra bärande principer.

Ytterligare en styrka med den kundägda bolagsformen är att den, utöver det kundfokus den medför, också gör det naturligt för oss att prioritera långsiktig stabilitet framför kortsiktig kvartalsekonomi. Det gör att vi står starka i tider av finansiell turbulens. Att vara kundägda innebär också att vi har en transparent ersättningsmodell utan inslag av bonusar till varken vd, företagsledning eller andra styrande organ. Vårt arbete präglas av hållbarhet, och vi tar ansvar inom områden som ekonomi, miljö och socialt engagemang.

Vi är ett bolag som funnits i 179 år. Sedan starten har en stabil ekonomisk grund, med sunda och hållbara finanser, varit en förutsättning för vår existens. För oss är det självklart att engagera oss för ett hållbart Västernorrland.



→ Läs mer om oss på [LF.se](https://www.lf.se)

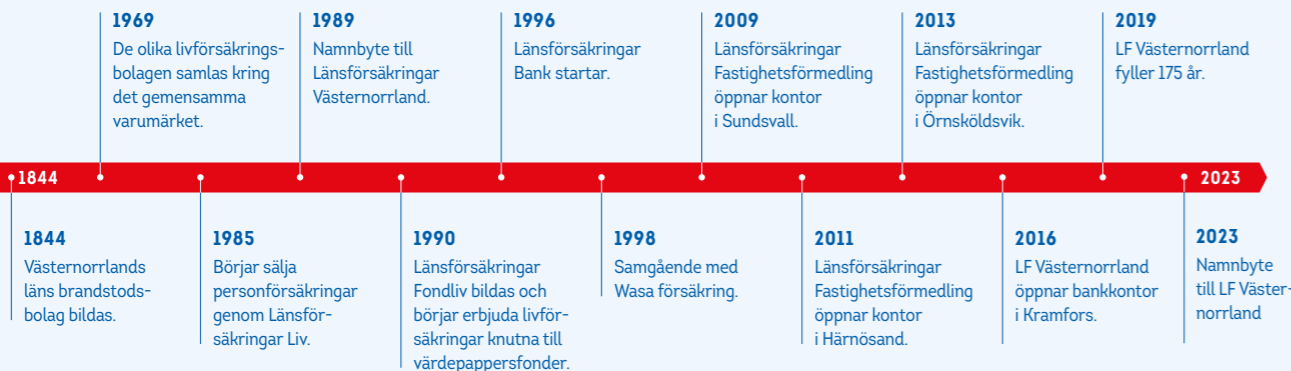
För trygghet i Västernorrland i 179 år

Sedan 1844 har LF Västernorrland hjälpt till att skapa en enklare och tryggare vardag för människor och företag i länet. I början bestod arbetet i att samordna och sprida riskerna för de bränder som drabbade västernorränningarna.

Under åren har verksamheten utökats, och i dag erbjuder vi privatpersoner, företag, lant- och skogsbrukare ett komplett sortiment av sak- och livförsäkringar. Genom vår bank får våra kunder dessutom tillgång till ett stort utbud av finansiella tjänster för privatpersoner,

småföretagare, lantbrukare och skogsbrukare. Vi erbjuder även fastighetsförmedling genom franchisetagare.

I dag är vi 131 medarbetare fördelade på fem kontor i Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall och Örnsköldsvik.



Lokalt och kundägt

Mycket har hänt sedan LF Västernorrland bildades 1844, men grunden i vår verksamhet är densamma. Vi finns för att skapa trygghet och möjligheter i våra kunders vardag. Hos oss erbjuds privatpersoner, företag och lant- och skogsbruk en unik helhet inom sak- och livförsäkring, banktjänster och fastighetsförmedling.

Vi är lokalt kundägda och verkar uteslutande i Västernorrland. Våra ägare utgörs av de 66 800 sakförsäkringskunderna, vars långsiktiga intressen och behov styr vår verksamhet och har gjort så i 179 år.

Försäkringsrörelsen sker med eget tillstånd att driva försäkringsverksamhet. Livförsäkringar förmedlas åt Länsförsäkringar Fondliv, banktjänster och fondsparande åt Länsförsäkringar Bank och djur- och grödaförsäkring åt Agria Djurförsäkring. Alla dessa bolag ingår i en koncern med Länsförsäkringar AB som moderbolag, som i sin tur ägs av de 23 länsförsäkringsbolagen gemensamt. För de för-

medlade affärerna har LF Västernorrland ansvaret för kundrelationerna, och ur kundens perspektiv spelar det ingen roll om affären juridiskt sett är lokal eller gemen-

sam. Återbäring till våra sakförsäkringskunder kan bli aktuell om bolagets resultat före återbäring och skatt visar vinst, och om bolagets kapitalbehov är uppnått.

SAMVERKAN MED ANDRA

Medlemskap i olika organisationer

För bolagets samverkan och utveckling med andra organisationer innehar Länsförsäkringar Västernorrland medlemskap i ett antal olika organisationer och föreningar som:

- Svensk försäkring
- Svenskt näringsliv
- Handelskammaren Mittsverige
- Centrum för forskning om ekonomiska relationer (CER)
- Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)
- Brandskyddsföreningen
- Nationella trafiksäkerhetsförbundet (NTF)

Som delägare i Länsförsäkringar AB bidrar LF Västernorrland också med medel till Länsförsäkringsgruppens forskningsfond.



2023 i korthet

Namnbyte – från Länsförsäkringar till LF

Under augusti månad började vi använda vårt nya namn LF Västernorrland. Vi förkortade Länsförsäkringar till LF och använder LF Västernorrland som namn. På så sätt har vi ett namn och varumärke som redan idag kopplas till oss, är enklare att säga och som kommer att ge en tydligare och mer lättillgänglig digital upplevelse. Dessutom kan vi enkelt koppla namnet LF Västernorrland till hela vårt erbjudande inom sparande, lån, försäkring, boende, hälsa och pension.



Aktivt arbete för att skapa arbetstillfällen i Sundsvall

Genom att arbeta för att etableringar av nationella hubbar som arbetar för hela länsförsäkringsgruppen ska etablera sig i Sundsvall, har vi lyckats dra arbetstillfällen till länet. Under året etablerades en nationell skadeavdelning för motoravtal som gav 7 nya arbetstillfällen. Det fattades också beslut om etablering av ett nytt utvecklingscenter inom IT som kommer att ge ca 20 nya arbetstillfällen när allt kommit på plats. Båda hubbarna sitter i samma lokaler som LF Västernorrlands övriga enheter.

Robert Zetterquist, chef för Länsförsäkringar AB Utvecklingscenter i Sundsvall.



Fokus på barn och ungdomar

Vi fokuserar vårt sociala engagemang till att länets barn och ungdomar ska ha en meningsfull och stärkande uppväxt. Under året har vi fortsatt att ge stöd till idrottsföreningar, främjat engagemang i utsatta områden samt fortsatt vårt partnerskap till både Majblomman och Låxhjälpen. Majblommans mål är att ekonomiskt utsatta familjer ska kunna ansöka om medel till sina barns aktiviteter och Låxhjälpens mål är att fler niondeklassare ska gå ut skolan med fullständiga betyg och därmed kunna påverka sin framtid.

Nytt kontor i centrum av Sundsvall

Den 7 juni invigdes vårt nya moderna kontor på Torggatan 4 i hjärtat av Sundsvall. Här kan våra kunder få samlad service under samma tak gällande bank, pension, försäkring och fastighetsförmedling. För att visa vår lokala förankring och stolthet över Sundsvall har lokalerna inretts med färgteman för skog, hav och stad. Sundsvall är först ut i vår satsning på att fräscha upp samtliga kontor i länet.



Gratis reflexvästar till förskolor i Västernorrland

Under året breddade vi vårt samhällsengagemang genom beslutet att ge reflexvästar till alla förskolor i Västernorrland. Vi byggde upp ett beställningsformulär på vår webbplats och marknadsförde vårt beslut för att få förskolor att söka. En satsning som gav medial uppmärksamhet och många glada föreståndare på förskolorna. Hitills har vi delat ut 11 200 reflexvästar till länets förskolebarn.

Mikael Bergström, vd på LF Västernorrland tillsammans med förskolebarn



Kundträffar och event över hela Västernorrland

För att visa vår lokala styrka och bredda knyter vi starkare band till våra kunder genom att mötas via kundträffar och event i hela länet. Under året genomfördes 43 kundträffar och event med medarbetare från alla våra affärsområden bank, pension, försäkring och fastighetsförmedling.



Skadedjurservice i egen regi

Under året förberedde vi starten av skadedjurservice i egen regi från och med januari 2024. Vi återtog utlagd verksamhet, anställde 1 teamledare och 2 skadedjurstekniker, skaffade lokaler för

bekämpningsmedel samt köpte in bilar och profilerade dessa för att bli synliga i stadsbilden. Allt för att äga våra egna fysiska kundmöten där vi kan skapa förtröende.

Utmaningar och framgångar under 2023

VD HAR ORDET

Under 2023 var prövningarna i omvärlden flera och påverkade oss alla. Utöver höjda energipriser, inflation och räntor som steg, hade vi fler bränder än normalt i Västernorrland. Dessa förutsättningar mynnade ut i högre skadekostnader, stora svängningar i alla tillgångsslag som aktier, valutor och räntor och ändrade kundbeteenden med mer försiktighet i köpbesluten.

Trots vårt utgångsläge är vi fast beslutna att fortsätta vår utveckling och för detta har vi redan vidtagit åtgärder inom påverkningsbara områden. Vi har stärkt vår organisation och har därmed rätt kompetens och resurser på plats. Vi har också gjort en noggrann översyn av våra affärsstrategier för att säkerställa att de är relevanta och hållbara – både i den nuvarande marknadssituationen och för framtiden.

Sakförsäkring

Den höga inflationen har medfört ökade skadekostnader för tjänster och material inom alla försäkringsområden. Vi har haft fler och större villabränder jämfört med våra normalår. Konjunkturen påverkar vår nyförsäljning av boendeförsäkringar då bostadsmarknaden i princip stått still. Glädjande nog har vi trots förutsättningarna haft tillväxt gällande sjuk- och olycksfallsförsäkringar för privatsegmentet och inom personbilsaffären. Boendeförsäkring visar fortsatt på en negativ trend i antal försäkringar medan företagssegmentet inklusive Lantbruk har haft en stabil premietillväxt och dessutom ett bra skaderesultat.

Bank och Livförsäkring

Året har fortsatt att präglas av global oro, vilket har skapat en avvaktande inställning på fastighetsmarknaden och nervositet på börserna. Trots flera omvärldsfaktorer som påverkar privatekonomin har många valt att behålla sin befintliga bank. Detta har resulterat i ett relativt lugnt år gällande kundrörelser jämfört med tidigare. Även om höstens börsuppgång och de första indikationerna på att räntetoppen är nådd ger en viss lugnande effekt hos kunderna, har det ännu inte haft en betydande påverkan på affärsklimatet.

Tidigare investeringar inom livförsäkringsområdet har fortsatt att ge resultat.

Vårt erbjudande med brett fondutbud attraherar kunder med behov av sparande och pensionslösningar. Vi kan se en försiktig ökande efterfrågan på hållbara alternativ.

Fastighetsförmedling

Trots en minskande bostadsmarknad i hela Sverige och så även i Västernorrland behöll vi våra marknadsandelar i länet. Vår fastighetsförmedling har under åren vuxit mest av samtliga mäklarkedjor i hela landet och är nu nummer 2 i Sverige. Resan i Västernorrland är ännu starkare. Här är vi den mäklarkedja som säljer flest bostadsrätter och näst mest småhus. Att ta hand om kunderna i denna marknad är extremt viktigt. Vi mäter vår kundnöjdhet kontinuerligt vid alla våra försäljningar hos både säljare och köpare. Här är bobutikerna i Västernorrland näst bäst av alla inom vår fastighetsförmedling i Sverige och har även bland de högsta värdena i Sverige för mätningar av mäklarens agerande vid visning av bostäder.

Finansförvaltning

Året har till stora delar präglats av ränteförändringar och vilken effekt de kommer ha på inflationen. I början av året fanns förhågor om att vi skulle tvingas leva med höga räntor under en lång tid framöver och att inflationen skulle bli svår att bemästra. Under hösten har de flesta bedömare ändrat sig i takt med att inflationen sjunkit. Man prognostiserar nu att räntan nått sin topp och att vi kan förvänta oss räntesänkningar fram emot sommaren. Osäkerheten kring räntebanan och inflationsutvecklingen som präglat året, har inneburit stora svängningar i alla tillgångsslag där försäkringsbolaget har exponering – det vill säga aktier, valutor och räntor. Under året var skillnaden ca 20 procent mellan högsta och lägsta nivå för svenska aktier.

Den svenska kronan stärktes mot USD. Räntor gick kraftigt upp i början av året för att sedan falla tillbaka. Vi har en försiktig och långsiktig syn på kapitalförvaltning vilket gör att vi klarar dessa kortsiktiga svängningar bra. Vårt fokus på hållbarhet inom kapitalförvaltningen fortsätter och vi har under året fått bättre möjlighet att genomlysa de innehav som vi har ur ett hållbarhetsperspektiv.

Hållbarhet

Hållbarhetsarbetet är en global fråga, ligger högt på agendan inom EU och är också viktigt för oss som ett lokalt bolag som ägs av våra kunder. Vi känner ett särskilt ansvar för att bidra socialt och till samhällsutvecklingen i Västernorrland, både i våra egna beslut och i vår samverkan med andra aktörer. Vår ambition är att bidra till FN:s tre globala hållbarhetsdimensioner: ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. De områden i vår verksamhet som påverkar dessa mål mest är kapitalförvaltningen genom våra hållbara placeringar och vår strävan mot cirkulär skadereglering tillsammans med våra leverantörer.

Under året har vi lagt mycket tid på förberedelse och implementering av EU:s handlingsplan för hållbara finanser (The green deal). EU:s kommande direktiv om företags hållbarhetsredovisning (CSRD) samt tillhörande rapporteringsstandard (ESRS) påverkar oss som bolag från 2025. Direktivet innebär stärkta krav på hållbarhetsrapportering och kommer när det införs att få påverkan på bolagets styrning, strategier, uppföljning och rapportering av hållbarhetsarbetet. Med anledning av detta har både styrelse och företagsledningen utbildats i kommande krav och vilket ansvar man behöver ta framåt i dessa frågor. Under året har vi gjort dubbel väsentlighetsanalys som mynnat ut i fyra ESRS-områden att ta



”
Som kundägt och lokalt bolag kan vi erbjuda kunderna stabilitet i osäkra tider.

beslut om och jobba vidare med under 2024. För att möta upp mot EU:s klimatmål har vi sedan några år mätt klimatavtrycket i CO2 från vårt förvaldade kapital. Under 2023 har vi även börjat mäta motsvarande i vår övriga verksamhet. Därmed kan vi utgå från 2023 års resultat som ett så kallat basår för oss.

Utmärkelser

Svenskt Kvalitetsindex (SKI) har gjort mätningar om kundupplevelser inom sakförsäkring för företag och inom lån. Vi är glada och stolta över att Länsförsäkringar hamnar i topp i båda kategorierna. Dessutom tar vi en silverplats gällande bolån. SKI:s undersökning visar att frågor som rör image och förtroende blir ännu viktigare för kunder

under oroliga tider. Enligt SKI anser våra privatkunder också att vår banks hållbarhetsarbete är bäst i klassen. SKI:s hållbarhetsmätning bygger på kunders upplevelse av hur hållbara deras banker är när det kommer till social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Det är glädjande att se att vi har kundernas förtroende och att de uppskattar vår lokala närvaro, decentraliserade beslutsfattande och våra investeringar i lokalsamhället. Vi ser utmärkelserna som ett resultat av vårt långsiktiga arbete att sätta kundens behov i fokus, ge bra service och erbjuda trygga tjänster.

Tack!

Det har varit ett år fyllt av utmaningar, framgångar och ovärderliga samarbeten. Jag vill rikta ett varmt tack till våra medarbetare för deras hårda arbete och fina kundservice. Jag är också tacksam för våra kunders förtroende och lojalitet. Deras behov och förväntningar har alltid varit vår främsta prioritet. Sist men inte minst vill jag också tacka våra partner för ett bra samarbete.

Härnösand i mars 2024

Mikael Bergström
Vd LF Västernorrland

Samverkan som stärker LF Västernorrland

SAMVERKAN

LF Västernorrland äger Länsförsäkringar AB tillsammans med de övriga 22 länsförsäkringsbolagen. Inom bank, försäkring och pension finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla gemensamma resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid nära och lokala. LF Västernorrland har kundkontakterna här i länet, medan Länsförsäkringar AB driver affärsverksamhet samt service- och utvecklingsarbete inom bland annat liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och personriskförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att ge förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att vara framgångsrika på sina respektive marknader.

Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

LF Västernorrland äger 2,95 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB.

Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Länsförsäkringars varumärke är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. I Kantar Public anseendeundersökning 2023 bland svenska företag hamnar Länsförsäkringar på en elfte plats – en lista som toppas av Systembolaget och Volvo. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag – den senaste mätningen för 2023 visade högsta kundnöjdhet inom privatlån och sakförsäkring för företagskunder samt näst högsta kundnöjdhet inom sakförsäkring, pension och bolån för privatkunder och pension för företagskunder.

3. LIV- OCH PENSIONS FÖRSÄKRING

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension i form av fond- och garanti-förvaltning. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Ett attraktivt fondutbud av god kvalitet som ger kunderna god långsiktig avkastning på sitt pensionskapital är en central del av Länsförsäkringars erbjudande. Länsförsäkringar arbetar för att hela verksamheten ska präglas av ett aktivt hållbarhetsarbete. 99,5 procent av kundernas kapi-

tal är placerade i fonder som främjar hållbarhet eller har hållbarhet som mål enligt klassificeringen i EUs förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Länsförsäkringar Fondlivs förvaltade kapital uppgick till 228 Mdkr per 31 december 2023.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i tre bestånd: Nya Trad, Gamla Trad och Nya Världen. Kunder har möjlighet att byta befintliga försäkringar i Gamla Trad och Nya Världen till Nya Trad. Länsförsäkringar Livs förvaltade kapital uppgick till 106 Mdkr per 31 december 2023.



BANKVERKSAMHET

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.



STABIL ÅTERFÖRSÄKRING TILL LÄGRE KOSTNAD

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen

DJUR- OCH GRÖDAFÖRSÄKRING

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialiserade bolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige och Norge. Med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla har Agria byggt ett starkt varumärke i Sverige. Agria har en tydlig ambition om fortsatt tillväxt i Europa. Nu pågår arbetet med att öka kännedomen om Agrias varumärke i Norge, Danmark, Finland, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Irland och Nederländerna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

PERSONRISKFÖRSÄKRING

Länsförsäkringar AB bedriver produkt- och affärsutveckling inom det växande sjukvårds- och gruppförsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar. Länsförsäkringar är en av Sveriges ledande aktörer inom personriskförsäkring med missionen att skapa ett friskare Sverige genom att bidra till en hållbar livsstil, ett hållbart arbetsliv och ett hållbart samhälle.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och kan erbjuda en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälso- och sjukvårdstjänster och personligt samtalsstöd. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra kunders ekonomiska trygghet.

har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

LF Västernorrland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar AB. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk

som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremierna inom länsförsäkringsgruppen och kostnader för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar LF Västernorrlands kunder.



LÄNSFÖRSÄKRINGARS FORSKNINGSFOND

Länsförsäkringars Forskningsfond är en forskningsstiftelse som ägs av länsförsäkringsgruppen och är en del av vårt samhällsengagemang. Genom denna stiftelse stödjer vi forskning som ligger nära människors vardagstrygghet. Forskningsanslag ges till projekt på en kvalificerad vetenskaplig nivå med relevans för Länsförsäkringar och kunderna. Alla resultat görs allmänt tillgängliga och på så vis bidrar Länsförsäkringar till en kunskapsbaserad trygghetsutveckling av samhället.

GEMENSAM UTVECKLING

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka kundvärdet. Utvecklingsarbetet utgår alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier med fokus på kundmötesplatserna, samt på länsförsäkringsgruppens produkter, tjänster och funktioner.

Oavsett om kunden vill mötas fysiskt eller digitalt så ska kundmötet vara kvalitativt och effektivt. Länsförsäkringar arbetar kontinuerligt med att utveckla verktyg och stöd för det bästa kundmötet. Under 2023 stärktes Länsförsäkringars processer för marknads- och kundanalys samt segmentering, vilket innebär att Länsförsäkringar nu är ännu bättre på att leverera "Rätt kommu-

ÖVRIG SAMVERKAN

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa bolag deltar LF Västernorrland med ägarandelarna 1,86 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för LF Västernorrland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna. Dessutom äger de 23

länsförsäkringsbolagen tillsammans med Länsförsäkringar AB och dess dotterbolag, fastighetsbolaget Humlegården Fastigheter AB. LF Västernorrlands ägarandel är 1,1 procent.

Under 2022 bildades bolaget LF Trygghetstjänster som delägs av 12 länsförsäkringsbolag och där LF Västernorrlands ägarandel är 7,37 procent. Syftet med bolaget är att utveckla försäkringserbjudandet med proaktiv trygghet via en app för skadeförebyggande tips och råd. Förberedelser pågår för att lansera tjänsten till marknaden.



nikation till rätt kund vid rätt tillfälle i rätt kanal".

Under 2023 gjordes även många förbättringar av kundmötesystem och verktyg som används av Länsförsäkringars medarbetare. Ett exempel är ett nytt pensionsrådgivningssystem som effektiviserar och kvalitetssäkrar rådgivarnas arbete, vilket i sin tur leder till mer givande och effektiva kundmöten. Länsförsäkringars systemstöd för beräkning av eventuell kundrabatt eller återbäring stärktes också under året.

I det digitala kundmötet förbättrades meddelandefunktionen på "Mina Sidor", vilket gör det enklare för kunden att kommunicera med Länsförsäkringar. En ny version av "Min Ekonomi" lanserades med det nya namnet "Pengakollen" och uppdaterad design

där kunden kan se kostnader per månad och enkelt jämföra utfall.

I Mobilappen lanserades en ny navigeringsfunktion för Länsförsäkringars privatkunder, vilket gör det lättare för kunden att flytta sig mellan olika ärenden. Länsförsäkringars hemsida (LF.se) blev mer kundvänlig genom att "Spara" och "Försäkring" fick egna startsidor så att kunden lättare kan navigera rätt.

Under 2023 skapades även ett ramverk för digital marknadsföring och försäljning, kundrelation och analys samt operativ verksamhet, för att förbättra kundupplevelsen i olika kanaler. Utvecklingsarbetet med automatisering, AI och Internet of Things fortsätter, där Länsförsäkringars breda kundbas och produkterbjudande är till stor fördel.

Våra leverantörer

Under 2023 fortsatte vi att arbeta för att våra inköp och upphandlingar ska uppfylla de krav på social och miljömässig hållbarhet som hela tiden blir allt högre. Vi tar ständigt större hänsyn till hållbarhetsaspekter när vi väljer vilka leverantörer vi ingår avtal med. Vår storlek gör att vi verkligen kan göra skillnad.

LF Västernorrland kan bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att ställa krav på de leverantörer vi väljer att samarbeta med. Vi har så kallade avropsavtal med cirka 65 leverantörer som tar hand om återställanden vid skador. Omkring 45 av dessa finns inom motorsektorn och 20 inom egenoms- och byggsektorn. En majoritet av avtalsleverantörerna, på både fordons- och byggsidan, är entreprenörer från länet.

Vi strävar alltid efter att hänvisa de kunder som råkar ut för en skada till våra avtalsleverantörer. Det gör vi både för att värna miljön, undvika försäkringsbedrägerier och för att kunna garantera rätt kvalitet. Under 2023 reparerade våra leverantörer skadade bilar och övriga motorfordon för cirka 120 miljoner kronor. Återställandet av skadade hus och fastigheter kostade omkring 185 miljoner kronor. Storleken på affären ger oss möjligheter att påverka for-

dons- och byggbranschen genom att ställa krav på och utbilda våra leverantörer om regelverk och riskhantering, vilket också görs årligen. I avtalen med fordonsverkstäderna finns krav på att reparationerna görs med ökad användning av begagnade reservdelar, och att skadade plastdetaljer repareras i stället för att bytas ut. Under 2023 har användandet av begagnade reservdelar tyvärr minskat något, från 14 till 13 procent. Andelen plastreparationer ligger kvar på samma nivå som förra året: 24 procent.

Några av de större leverantörer som vi samarbetar med är saneringsföretaget Nomor och fastighetsbolagen Hernö fastigheter, Diös samt Westerlind som vi också hyr våra kontorslokaler av. Andra större leverantörer är Advania, Gibon, Dustin, Foxway och NKV Kontorsvaror, som står för kontorsmaterial och övriga tekniska hjälpmedel, samt Bloomberg inom kapital-

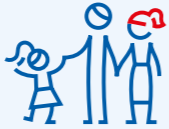



förvaltningen. En annan partner är Atea, som tar hand om våra uttjänade datorer och annan teknisk utrustning. På marknads- sidan arbetar vi med Lennandia och iProspect och på personalsidan med Feelgood.

Flertalet av våra cirka 500 leverantörer är lokala och ersättningen till dem uppgick till sammanlagt 58 miljoner kronor under 2023. De gemensamma avtalen inom länsförsäkringsgruppen ingås av Länsförsäkringar AB och avropas av länsförsäkringsbolagen. Ett exempel är avtalet med SOS International, som hjälper kunder som insjuknat under utlandsresor. Andra leverantörer inom länsförsäkringsgruppen är till exempel Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Mäklarservice. Vi följer våra riktlinjer för inköp inom såväl skador som på drift- och marknads- sidan.



Affärsmodell för långsiktigt värdeskapande

Genom att vara ett hållbart företag skapar vi stabila resultat och lojala kundrelationer över tid. Vi attraherar också kompetenta medarbetare, skapar långsiktiga relationer med våra intressenter och säkrar framtida resursförsörjning.

EXEMPEL PÅ INTRESSENTER OCH DERAS FÖRVÄNTNINGAR	SÅ HÄR SKAPAR VI VÄRDE	EXEMPEL PÅ VÅR PÅVERKAN UNDER 2022	EKONOMISK PÅVERKAN UNDER 2022
<p>KUNDER OCH ÄGARE</p> <p>Kunderna förväntar sig att vi jobbar brett med den skadeförebyggande verksamheten, att vi erbjuder ansvarsfull rådgivning och ett heltäckande erbjudande, samt att vi tar ansvar för våra egna placeringar och är en god samhällsaktör.</p>	 <p>Skadeförebyggande verksamhet, kunderbjudande, lokalt engagemang och sponsring.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Skadeförebyggande besök, erbjudanden och tips. Lokalt stödande sponsring. Kundrådgivning via kontor och digitalt. 	<p>Skadeersättning till kunder</p> <p>343,3 Mkr</p>
<p>MEDARBETARE</p> <p>Medarbetarnas förväntningar på oss handlar om att få utvecklingsmöjligheter, att arbeta i en hälsofrämjande arbetsmiljö, och att vi har en inkluderande kultur och värdegrund.</p>	 <p>Välförankrad värdegrund, löpande kompetensutveckling och fokus på en hälsosam arbetsmiljö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Attraktiv arbetsgivare. Hälsosam arbetsmiljö. Goda möjligheter till kompetensutveckling. 	<p>Skadeförebyggande insatser, antal</p> <p>1056</p>
<p>LEVERANTÖRER OCH SAMARBETSPARTNER</p> <p>Förväntningar på oss är avtals- och affärsvillkor med god affärsetik, fokus på hållbarhet, och att vi nyttjar lokala aktörer.</p>	 <p>Lokal närvaro och nära relationer skapar gemensam utveckling och engagemang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ett mer hållbart lokalt näringsliv. Bidrar till fler arbetstillfällen och förbättrad samhällsutveckling i Västernorrland. Lokala inköp. 	<p>Löner och pensioner till medarbetare</p> <p>90,7 Mkr</p>
<p>SAMHÄLLE</p> <p>Vi förväntas hjälpa till att utveckla kompetensen kring skadeförebyggande insatser och hållbarhet, som till exempel hälsa och klimat, samt att stödja och sponsra lokalsamhället</p>	 <p>Information och medverkan vid seminarium inom olika skadeförebyggande områden som klimat, hälsa, byggnad och trafik. Lokal sponsor inom olika områden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lokal arbetsgivare. Stödjer olika CSR-områden. Bidrar till information och utbildning inom till exempel klimat- och hälsaområdena. 	<p>Betalning till leverantörer</p> <p>151,6 Mkr</p>
			<p>Skatter och sociala avgifter</p> <p>25,5 Mkr</p>
			<p>Sponsring till lokalsamhället</p> <p>2,3 Mkr</p>

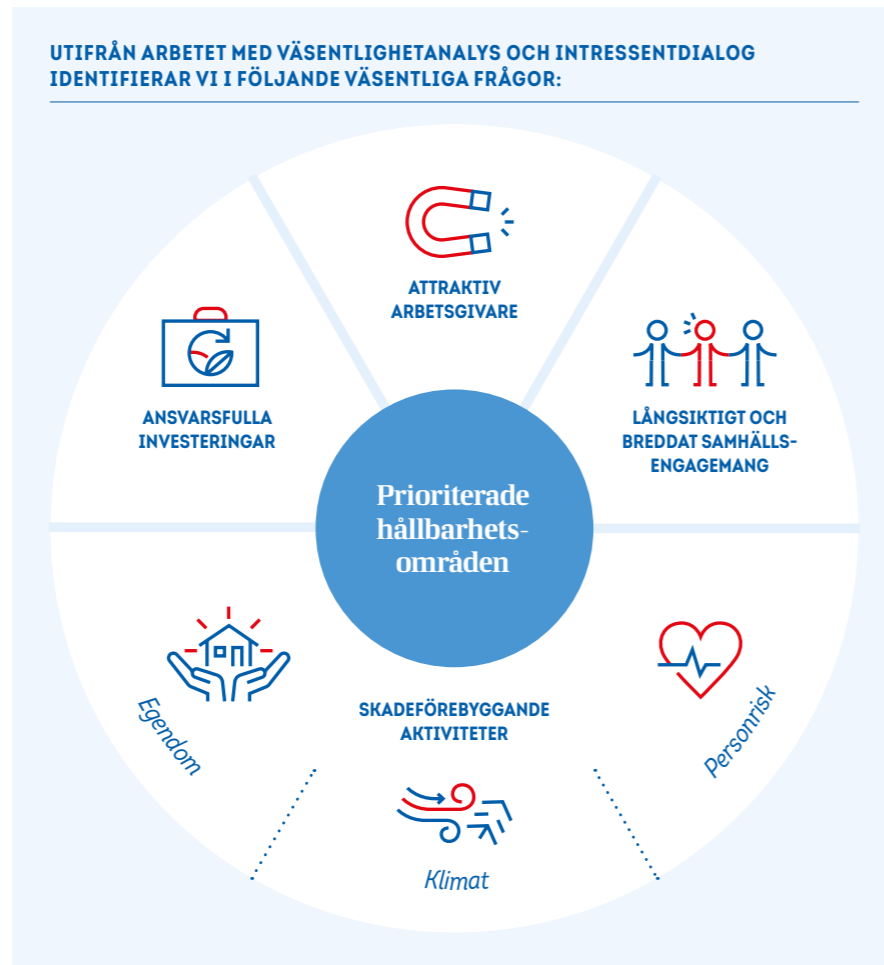
Hållbarhet kommer alltid finnas med i allt vi gör

Utifrån samma långsiktiga och hållbara idéer och värderingar som när bolagets bildades för 180 år sedan har verksamheten utvecklats och täcker nu grunderna i västernorrlandens hela livsekonomi. Hållbart företagande är för oss fortfarande att med hög etik ta ansvar för resurserna i samhället och bruka dem hållbart; ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Ända sedan starten i Härmösand 1844 har LF Västernorrland varit ett kundägt och lokalt förankrat försäkringsbolag. Huvudkontoret ligger kvar i Härmösand och de värderingar som byggde verksamheten då är lika giltiga idag. Värderingar byggda på det kundnära och det kundägda och på det självklara i att perspektiven alltid är långsiktiga och hållbara. Då hjälpte vi invånarna i länet att dela på riskerna för de bränder som ofta härjade i byarna. 180 år senare är vi lika lokala och erbjuder fortfarande brandförsäkringar. Men utifrån samma idéer och värderingar har verksamheten utvecklats och täcker nu grunderna i västernorrlandens hela livsekonomi. Vi erbjuder idag en komplett palett av trygghet och möjligheter; försäkringar, banktjänster och förmedling av fastigheter. Inom vår kapitalförvaltning har vi uppdaterat och stramat åt regelverket så att det ännu tydligare visar att vi tänker hållbart och till exempel inte direktinvesterar i olja, kol, tobak eller spelbolag. Vi har, och ska fortsatt ha, en stor andel gröna obligationer i vår portfölj.

Samtidigt är LF Västernorrland mer än bara en bank och ett försäkringsbolag. Vi är en mycket närvarande och aktiv del av det lokala samhället – engagerade långt utöver de rent affärsmässiga relationerna vi har med våra kunder och de som väljer oss för att köpa eller sälja sin bostad. Vi kan vår lokala marknad och vi vet av erfarenhet var de största skade- och samhällsriskerna finns. Vår långsiktiga hållbara affärsidé handlar om att både finnas nära kunderna och bidra till ett tryggt samhälle där de lever och verkar.

Grunden för vårt lokala arbete är Agenda 2030 – de globala målen och Global Compact. Detta redovisar vi med referens till GRI Standards 2021. Men även Principles for Responsible Investment (PRI), Principles for Sustainable Insurance (PSI) och Principles for Responsible Banking (PRB) är kopplade till våra olika verksamheter.



Väsentlighetsanalysen

Väsentlighetsanalysen är vårt verktyg för att, i dialog med våra intressenter, identifiera de hållbarhetsområden som vi bör fokusera på för att bidra till en mer hållbar värld såväl lokalt som globalt. Genom ett mer hållbart företagande skapar vi största möjliga värde för våra kunder och andra intressenter. Väsentlighetsanalysen bygger på våra intressenters förväntningar, omvärldens utveckling och branschutvecklingen i stort. Vårt arbete under 2023 vilade fortsatt på den grundliga väsentlighetsanalys som genomfördes med olika intressenter under

2017. Under året påbörjade vi arbetet med en ny väsentlighetsanalys med utgångspunkt i de nya regelverken CSRD och ESRS.

Prioriterade hållbarhetsområden

Arbetet med att vidareutveckla LF Västernorrlands fyra prioriterade hållbarhetsområden har bedrivits av ansvariga för respektive prioriterat hållbarhetsområde och i bolagets företagsledning. Detta arbete, samt de risker som kan finnas inom respektive hållbarhetsområde, beskrivs på sidorna 22–32 och 39–50.

Hållbarhetsrapportering

Vi genomförde under 2022 en anpassning av vår hållbarhetsrapportering från GRI Standard 2016 till GRI Standard 2021. Grunden för vårt hållbarhetsarbete vilar fortfarande på väsentlighetsanalysen och intressentdialogen som vi ursprungligen genomförde 2017. Det innebär att vi – både i GRI-Index och när det gäller hur vi styr risker och påverkans effekter för våra väsentliga frågor – saknar information i delar av de frågor som efterfrågas i den nya standarden. Under 2023 påbörjade vi en ny väsentlighetsanalys enligt det nya EU-direktivet för CSRD och ESRS.

Hållbarhetsarbete 2023 och 2024

Anpassningen till EU:s handlingsplan för hållbara finanser fortsatte under året och har gått in i en ny fas som engagerar fler i bolaget. Utveckling och anpassning till de nya regelverken görs i samklang mellan länsbolagen och Länsförsäkringar AB via Hållbarhetsprojektet 2.0.

Det händer mycket inom hållbarhet just nu, särskilt för finansmarknadens aktörer. Vad fokuserade LF Västernorrland på under 2023?

Det har återigen varit ett intensivt år. Vi har lagt mycket tid på förberedelser och implementering av EU:s handlingsplan för hållbara finanser, "The green deal". Det har framförallt handlat om EU:s kommande direktiv om företags hållbarhetsredovisning (CSRD) som tillämpas för oss som bolag från 2025, samt tillhörande rapporteringsstandard ESRS. Direktivet innebär stärkta krav på hållbarhetsrapportering och kommer få stor påverkan på hela bolagets styrning, strategier, uppföljning och rapportering av vårt hållbarhetsarbete när det införs. Som en del av förberedelserna engagerade vi oss via vår hållbarhetsansvarig i bolagsgruppens övergripande projekt Hållbarhetsprojektet 2.0.

Ge exempel på aktiviteter som bolaget gjort för att anpassa sig efter de nya regelverken

Under juni genomfördes en första utbildningsinsats för företagsledningen, vilket resulterade i en förbättrat insikt att det här är en lång process som vi redan nu behöver förbereda oss för. Direkt efter semesterperioden genomfördes därför även en utbildning för styrelsen i de nya regelverken enligt EU:s handlingsplan för hållbara finanser. Därefter påbörjades arbetet med en dubbel väsentlighetsanalys, uppdelat på ett antal arbetsgrupper med representanter från bolagets alla verksamhetsområden och

stödfunktioner. Arbetet har genomförts i fyra arbetsgrupper: Sakförsäkring, Bank, Finans och Övrig verksamhet (inkluderar bland annat HR, Inköp och Kontor). Detta har resulterat i att bolaget landat i fyra ESRS-områden som väsentliga att ta beslut om och jobba vidare med under 2024.

Klimatfrågan står högt på agendan för hela länsförsäkringsgruppen. Vilka förflyttningar har LF Västernorrland prioriterat under året för att bidra till klimatmålet och att bli klimatneutrala senast 2045?

De största avtrycken på klimatet kommer från vår skadereglering och vår egen kapitalförvaltning. Inom skaderegleringen genomför vi omfattande skadeförebyggande insatser – det är ett helt centralt område att jobba med för att minska vår klimatpåverkan. Läs mer på sidorna 28–32. Det andra stora avtrycket på klimatet är vår egen kapitalförvaltning, där vi tillsammans med hela länsförsäkringsgruppen satt upp tydliga mål att vår investeringsverksamhet ska vara i linje med klimatmålet 2030 enligt Parisavtalet. Vi har tydliga riktlinjer för våra placeringar och har genomfört mätningar av vårt koldioxidavtryck under ett antal år.

Mätmetoderna blir bättre för vart år som går och fler bolag är duktigare på att rapportera in uppgifter. Bolag som inte rapporterar egna data åsätts ett snitt från jämförbara bolag i samma sektor. I takt med att datakvaliteten förbättras synliggörs vilka justeringar vi behöver göra för att säkerställa förflyttning mot våra mål.

Andra viktiga milstolpar för att nå klimatmålet är lanseringarna under året av flera hållbarhetsinriktade produkt erbjudanden. För att kunna nå Parisavtalets mål krävs också en mätning av alla våra direkta och indirekta koldioxidutsläpp för att identifiera vilken klimatpåverkan vi har. Under 2023 påbörjade vi därför, med hjälp av Zero Mission, processen med att mäta flera av våra Scope 1–3-utsläpp som är kopplade till oss och delar av vår värdekedja. Vi är medvetna om att vi inte kommer att bli fullständiga i detta redan nu och att vi behöver bli ännu bättre på att mäta flera av våra Scope 3-utsläpp i hela vår värdekedja. En stor utmaning, inte bara för oss utan egentligen för alla, är att det saknas en vedertagen standard för rapportering och att det inte alltid går att få fram alla uppgifter.

Vi följer noga utvecklingen för att hitta best practice. Under året införde vi nya riktlinjer för vårt förmånsbilavtal, vilket säkerställer att vi över tid endast kommer att ha

elbilar eller hybridbilar (el/ladd) i hela vår bilflotta.

Hur har kunderbidandet utvecklats?

Vårt mål är att hållbarhet ska genomsyra allt vi gör, både i den interna verksamheten och i affären med våra kunder. Vi vill även hjälpa våra kunder att göra hållbara val. Det ska helt enkelt vara lätt att göra rätt. Genom banken lanserade vi under 2022 ett grönt bostadslån som är en del av ett kommande utvidgat grönt finansieringserbjudande kopplat till bland annat energieffektivisering, förnybar energi, hållbart jordbruk och transporter. Detta erbjudande inkluderar nu även Miljöbyggnad Silver och Guld samt Svanen. Genom sakaffären har vi även lanserat en grön försäkring inom ramen för säljansvarsförsäkring. Vi har även som ett av de första försäkringsbolagen tagit fram en metod för att beräkna klimatavtryck för byggsador – sedan tidigare kan vi göra det för motorskador.

Vad blir fokus för 2024?

För att vidareutveckla vårt hållbarhetsarbete och fortsätta anpassa oss till de nya kraven inom hållbarhetsrapportering planerar vi att under 2024 fullt ut möta upp de nya regelverken kring CSRD/ESRS och Taxonomi. Målet är att ha det mesta på plats under inledningen av 2025. Vi kommer därför under första halvåret 2024 att ta beslut om våra väsentliga frågor, enligt modellen för dubbel väsentlighetsanalys. Under andra halvåret av 2024 kommer vi fokusera på att ta fram mätpunkter KPIér/mätetal, implementera systemstöd för hållbarhetsrapportering, genomföra GAP-analyser och ta fram åtgärdsplaner för att uppdatera våra styrande dokument, rutiner för uppföljning och datainsamling enligt de nya redovisningskraven. Fokus kommer även fortsatt att ligga på klimatfrågan, eftersom vi tror att det över tid är den största hållbarhetsrisken för oss. För att minska koldioxidavtrycket i hela vår värdekedja kommer vi jobba med implementering av ovanstående områden och utveckling av våra processer för att minska koldioxidavtrycket i vår verksamhet och i våra investeringar. Det är många lagkrav och regelverk som träder i kraft och ska implementeras under de närmaste åren. Det kommer att ställa höga krav på bolaget från styrelse till medarbetare och det sker nu i snabb takt. Lagkraven är ofta beroende av varandra, vilket skapar ytterligare komplexitet och kräver stor noggrannhet av hela bolaget.

Intressentdialogen

Den första intressentdialogen som en del av väsentlighetsanalysen genomfördes 2017 och ligger fortfarande till grund för vårt hållbarhetsarbete. Sedan dess har regelbundna dialoger kring det skadeförebyggande arbetet och våra olika samhällsengagemang varit den största inputen från våra intressenter. Under 2023 har vi dessutom fokuserat på de nya regelverken CSRD och ESRS, vilka varit uppe för diskussion i styrelsen, företagsledningen och med delar av medarbetarna

Dialogen med våra intressenter

Väsentlighetsanalysen identifierar de viktigaste frågorna för vår verksamhet. Processen utgår från vår värdekedja och vår affärsnytta och fokuserar på våra intressenters förväntningar och på utvecklingen inom branschen och samhället. För att kunna leva upp till förväntningarna på oss har vi sedan 2017 fram till idag genomfört regelbundna dialoger, i olika former, med våra intressenter. Under hösten 2023 genomförde vi en ny dubbel väsentlighetsanalys enligt det nya EU-förordningen CSRD. Den har legat till grund för nya väsentliga områden att besluta om under 2024. Fram tills detta är på plats jobbar vi vidare med de rekommendationer som finns i GRI Standard 2021. Dialogerna enligt den tidigare GRI Standard 2016 har skett på olika nivåer och har utformats beroende på syfte och målgrupp. De kan handla om allt från kundsamtal i den dagliga verksamheten till strukturerade dialoger med några års mellanrum. Resultatet av den tidigare väsentlighetsanalysen har hjälpt oss att definiera ett antal prioriterade frågor som blivit vägledande för vårt hållbarhetsarbete. Dessa är en väsentlig del av vårt strategiska arbete. Genom att analysen sker kontinuerligt kan vi justera och lägga till aktuella frågor. Vi genomför löpande dialoger med intressentgrupperingar som ägare och kunder, leverantörer, samarbetspartner, samhälle och medarbetare.

Dialogen med våra kunder (ägare)

Den intressentgrupp som har störst påverkan på oss är våra kunder. I den gruppen är de allra flesta även våra ägare. Genom att till exempel nominera och rösta fram ledamöter till fullmäktige, som i sin tur utser styrelse, har kunder och ägare i LF Västernorrland stora möjligheter att göra sina röster hörda. Under 2023 genomförde vi en utbildningsdag kring hälsaområdet, vilket var uppskattat och även gav upphov till en hel del frågor, funderingar och aha-upplevelser hos deltagarna. Ägarnas förvänt-

ningar är att vi ska fortsätta utveckla vårt skadeförebyggande arbete, vilket även inkluderar hälsaområdet, att vi ska ta hållbarhetsansvar för våra investeringar, att vi fortsätter vara en attraktiv arbetsgivare, att vi utvecklar och breddar vårt samhällsengagemang och att vi har god transparens i vår verksamhet.

Kunddialoger sker normalt som en naturlig del av den dagliga verksamheten i rådgivnings- och skadeförebyggande möten, genom kundservice på hemsidan och i sociala medier. Länsförsäkringar genomför även regelbundna kundundersökningar, där vi ofta ligger i topp. Dessutom har vi i LF Västernorrland personal som tar hand om kundklagomål och en visselblåsarfunktion. Under 2023 mottog vi 96 (72) klagomål från kunder. Genom att lyssna på våra kunder får vi värdefull information om hur vi bättre kan möta deras behov, förbättra våra interna processer och lägga grunden till bättre kundservice. Som kundägt och ömsesidigt drivet bolag har vi ett stort ansvar att vara öppna och skapa delaktighet. Det gör vi bland annat genom våra fullmäktigedagar och den årliga bolagsstämman.

Dialoger med samhället

LF Västernorrland är en lokal aktör. Med detta följer ett ansvar att föra dialog med lokalsamhället och det lokala näringslivet. Dialogen sker oftast via deltagande i kundevent, seminarier och möten runt om i länet, men även via riktade dialoger och information genom media och sociala kanaler. Vi hjälper även lokalsamhället att förebygga skador genom dialog och kunskapsförmedling – vår verksamhet bidrar inte minst till minskad lokal klimatpåverkan. Utöver intressentdialogerna bevakar vi frågor som är relevanta för bank och försäkringsbranschen. På så vis deltar vi också i den aktuella samhällsdiskussionen. Detta sker lokalt i vårt bolag, men även gemensamt med övriga länsförsäkringsbolag i Sverige,

liksom länsbolagens gemensamt ägda bolag Länsförsäkringar AB. Under 2023 har vi framförallt interagerat i skadeförebyggande frågor inom ett ganska brett område i allt från läxhjälp till skadeförebyggande tips när det kommer mycket nederbörd.

Vår medarbetardialog

Dialogen med våra medarbetare sker löpande. För att säkerställa att våra anställda har möjlighet att bidra med synpunkter och förslag genomför vi även andra aktiviteter. Alla medarbetare deltar i en undersökning av hälsa, arbetsmiljö och livsstil. På avdelningsnivå lägger vi fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö. På individnivå har medarbetare möjlighet att framföra sina synpunkter i samverkan med fackliga representanter och i sina individuella medarbetarsamtal. När vi inledde vårt hållbarhetsarbete genomförde vi även en intressentdialog med medarbetarrepresentanter från alla delar av bolaget. Förväntningarna på bolaget var, och är, att vi ska vara en attraktiv arbetsplats och att vi ska utveckla det skadeförebyggande arbetet liksom vårt engagemang i lokalsamhället.

Dialoger med samarbetspartner och leverantörer

Vår dialog med leverantörer och samarbetspartner ingår naturligt i den dagliga verksamheten, främst genom möten och annan kommunikation. Leverantörer och samarbetspartner förväntar sig att LF Västernorrland ska fortsätta att utveckla vårt skadeförebyggande arbete, att vi ska stödja och utveckla det lokala företagandet och samhället och att vi ska hjälpa våra leverantörer och kunder att bli mer hållbara. Det finns även förväntningar på att vi ska vara ett transparent företag med god regelefterlevnad och god affärsetik. Under 2023 har vi framförallt haft fokus på våra samarbetspartner inom saneringsområdet, för att på så sätt bidra till såväl minskade skadekostnader som minskad CO₂-påverkan.

VÅRA INTRESSENTER	INTRESSENTDIALOG	FÖRVÄNTNINGAR	EXEMPEL PÅ AKTIVITETER UNDER 2023
"Kunder och ägare, Styrelse"	<ul style="list-style-type: none"> Fullmäktigedag med genomgång av tema hälsa. Arbets/Utbildningsmöte i styrelsen om nya regelverk inom hållbarhetsområdet. En sida på internet där kunder och andra intressenter kan komma med synpunkter och förslag om vårt hållbarhetsarbete 	<ul style="list-style-type: none"> Ansvarsfulla investeringar. Attraktiv arbetsgivare. Bredare samhällsengagemang. Skadeförebyggande aktiviteter – Egendom. Skadeförebyggande aktiviteter – Klimat. Skadeförebyggande aktiviteter – Personrisk. 	<ul style="list-style-type: none"> Framåtblickande klimatscenarioanalys där vi mäter förvaltningsportföljens påverkan mot 1,5 graders målet 2030 är genomförd. Dialog med SCA om hur de bedriver hållbart skogsbruk och skillnader mot hur det görs i ute i Europa Fortsatt dialog och möten med ny hållbarhetsansvarig i Humlegården. Årlig utbildningsdag inom hållbarhetsområdet för vår styrelse inom nya regelverk som CSRD/ESRS och Taxonomi. Hälsa information/-utbildning till fullmäktige på årets fullmäktigedag. AVI-mätning. Årliga kunskapsuppdateringar inom hållbarhetsområdet. Utvecklat Gröna bolån och energiinvesteringslån med Miljöbyggnad Silver och Guld samt Svanen Implementerat verktyg och genomfört mätning av bolaget CO₂, exkl skaderegleringen Skadeförebyggande besök hos nya och befintliga kunder. Kundevent med information om solceller och laddning av elfordon.
Medarbetare	<ul style="list-style-type: none"> Arbetsmöten med delar av medarbetarna om nya regelverk inom hållbarhetsområdet som CSRD och ESRS. Webbinformation/utbildningar om nya hållbarhetsregelverk Utbildning av företagsledningen om nya regelverk inom hållbarhetsområdet som CSRD och ESRS 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckla det skadeförebyggande arbetet. Frisk personal – minskad sjukfrånvaro. Medarbetarutveckling. 	<ul style="list-style-type: none"> Friskvårdsbidrag till alla medarbetare. Utveckling av den strategiska kompetensförsörjningen. Utvecklat medarbetarna förmånsbilsavtal mot än mer gröna/hållbara fordon. Utbildning av CSRD och ESRS. Genomfört arbetet med ny dubbel väsentlighetsanalys med medarbetare från avdelningarna från Sak, Bank/Liv, Finans och Övrig verksamhet.
Leverantörer, Samarbetspartner	<ul style="list-style-type: none"> Djupintervjuer med leverantörer och samarbetspartner om vårt hållbarhetsarbete som sammanfattas i hållbarhetsfrågor som vi förväntas bearbeta Löpande samtal med leverantörer och samarbetspartner vid möten och utbildningar. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsätta med och utveckla det skadeförebyggande arbetet. Utveckla och använda hållbara leverantörer. Utveckla hållbarhetstänkandet hos kunder och leverantörer. Regelefterlevnad. 	<ul style="list-style-type: none"> Hållbarhetsdiskussion och samtal med framförallt nya leverantörer, och i mån av behov med befintliga leverantörer. Löpande dialog med våra förtroendeentreprenörer, framför allt inom byggsidan. Extra fokus och dialog med våra samarbetspartners inom sanering under det senaste året.
Samhället	<ul style="list-style-type: none"> Djupintervjuer med samhällsaktörer om vårt hållbarhetsarbete som sammanfattas i hållbarhetsfrågor, som vi förväntas bearbeta. Löpande samtal med samhällsaktörer vid möten och seminarier. Information till samhället via media av olika slag. 	<ul style="list-style-type: none"> Hjälpa samhället att skadeförebygga. Utveckla och sponsra det lokala samhället inom olika hållbarhetsområden Barns och ungas hälsa. 	<ul style="list-style-type: none"> Föreläsningar och seminarium om skadeförebyggande inom olika områden. Skadeförebyggande tips via olika medier vid såväl kraftiga skyfall som kraftigt snöande. Skadeförebyggande tips/hjälp när du skottar tak. Delat ut reflexvästar till förskolor i hela länet. Genomfört halkbaneutbildning med gymnasieskolor Delat ut reflexer under morgonrusningen i flertalet av länets kommuner. Sponsrat lekterapin på Sundsvalls sjukhus med en fotbollsplan. Sponsrat Majblommans Riksförbund. Sponsrat Läxhjälp.

Så bidrar vi till de globala målen

DE GLOBALA MÅLEN

2015 enades världens ledare om 17 mål för hållbar utveckling. De slog fast att begreppet hållbarhet har tre dimensioner: social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, och att de globala målen genast måste omsättas i handling.

LF Västernorrland tar hänsyn till alla dessa tre dimensioner i arbetet med våra prioriterade hållbarhetsfrågor. Vi arbetar med alla de globala målen inom vilka vi kan göra skillnad, och vår ambition är att bidra till att realisera FN:s hållbarhetsmål. Det gör vi bland annat genom att verka för minskad ojämlikhet, bra arbetstillfällen, ett säkrare samhälle för alla och genom att förebygga skador inom Personrisk och egendom samt genom att bidra till en hållbar konsumtion för att bekämpa klimatförändringarna. Här visar vi några av de mål som LF Västernorrland arbetar med, och som vi vet gör skillnad.



MÅL 3: HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Delmål:

- 3.4 Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa.
- 3.6 Minska antalet dödsfall och skador i vägtrafiken.

Vi bidrar till forskning om hälsa och trafikolyckor. Vi arbetar också med förebyggande hälsotjänster och rehabilitering, skadeförebyggande åtgärder och information om trafik-säkerhet. Internt jobbar vi löpande med arbetsmiljön. Vi genomför undersökningar om hälsa, arbetsmiljö och livsstil (Halu). Alla medarbetare har utvecklingsamtal, och vi ger friskvårdsbidrag till alla medarbetare. Vi investerar inte i tobaksproducenter eller spelbolag.



MÅL 5: JÄMSTÄLLDHET

Delmål:

- 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande.

Vi strävar efter en arbetsplats där andelen kvinnor och män är lika stor. Detta gäller även könsfördelningen av chefer inom företagsledningen och första linjen-chefer, liksom fördelningen mellan män och kvinnor i styrelsen. Inga osakliga löneskillnader som beror på kön ska förekomma hos oss. Via våra olika äganden arbetar vi även för jämställdhet i andra styrelser.



MÅL 11: HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Delmål:

- 11.6 Minska städernas miljöpåverkan.

Vi stödjer forskning om klimatpåverkan och hållbara, trygga samhällen. Vi jobbar brett med skadeförebyggande insatser inom många samhällsrelaterade områden, som klimatfrågor samt brand- och vattenskador på olika typer av fastigheter, och vi stöttar grannsamverkan. Dessutom investerar vi en betydande andel av vår obligationsportfölj i gröna, hållbara obligationer.



MÅL 12: HÅLLBARA KONSUMTIONS- OCH PRODUKTIONSMÖNSTER

Delmål:

- 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser.

Vi ställer krav på val av material, återvinning och återbruk vid skadereparationer inom såväl motor, där vi även jobbar med kvalitetssäkrade verkstäder, som på egendomssidan. Vi har förändrat tjänstebilavtalen så att andelen tjänstebilar som helt eller delvis drivs med el kraftigt har ökat, och vi erbjuder laddstolpar för våra medarbetare.



MÅL 13: BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Delmål:

- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer.
- 13.3 Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar.

Vi bidrar med forskning och föreläsningar om klimatpåverkan samt för dialoger med intressenter och andra om klimatfrågor. Vi genomför årliga koldioxidmätningar av vår placeringsportfölj, och vi har valt att exkludera miljötung bolag, till exempel kolbolag. Vi investerar även i mikrolån och har en stor andel gröna och hållbara obligationer. Vi har påbörjat mätning av vår CO2 påverkan via Zero Mission.



MÅL 7: HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Delmål:

- 7.2 Öka andel förnybar energi
- 7.3 Ökning av energieffektivitet.

Genom våra bankerbidanden inom gröna bolån och energieffektiviseringslån öppnar vi möjligheten för kunder som vill ställa om till investeringar i alternativa energikällor som till exempel installation av solceller eller andra miljövänliga energikällor, isolering av boenden och så vidare.



MÅL 8: ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Delmål:

- 8.8 Skydda arbetstagares rättigheter och främja trygghet, säker arbetsmiljö för alla.
- 8.10 Tillgång till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.

Alla våra medarbetare omfattas av kollektivavtal. Det sistnämnda följer vi även i våra inköpsavtal. Vi har såväl lokala kontor som digitala erbjudanden, som gör våra finansiella tjänster mer tillgängliga.



MÅL 10: MINSKAD OJÄMLIKHET

Delmål:

- 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering.

Vår sponsring prioriterar idrottsföreningar som främjar integration, jämställdhet och mångfald. Under året har vi även sponsrat Majblomman, som hjälper barn i ekonomisk utsatthet. Vi har också gett bidrag till stiftelsen Låxhjälpen för dess insatser för att fler niondeklassare ska kunna gå ut grundskolan med fullständiga betyg.



MÅL 15: EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Delmål:

- 15.2 Främja hållbart skogsbruk

Vi investerar i hållbarhetsinriktade obligationer örönmärkta för hållbart skogsbruk och naturvård. Via banken erbjuder vi lån till skogs- och jordbrukskunder.



MÅL 16: FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Delmål:

- 16.5 Bekämpa korruption och mutor
- 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner

Fredliga och inkluderande samhällen är viktiga för oss och, bland annat i vår uppförandekod, prioriterar vi affärsetiska frågor högt. Vi har tydliga regler kring otillbörliga förmåner, som antikorrupktion, penningtvätt och kundkänedom, och efterlevnaden är mycket god. Dessutom har vi en visseblåsarfunktion och en klagomålsansvarig på plats.



MÅL 17: GENOMFÖRANDE OCH PARTNERSKAP

Vi samarbetar med och stöder lokalsamhället, lokala organisationer och företag som stödjer en hållbar utveckling inom klimatförändringar, samhällsutmaningar och andra lokala engagemang för FN:s globala mål. Vi uppmuntrar dessutom medarbetare som engagerar sig i dessa samarbeten. De globala målen kan bara förverkligas genom globalt partnerskap och samarbete.

Ansvarsfulla investeringar



Att löpande integrera hållbarhet i förvaltningen av våra tillgångar är ett område där vi verkligen kan påverka och göra skillnad. Det är ett sätt för oss att ta ansvar gentemot våra kunder, vårt samhälle och vår miljö och ett sätt att samtidigt både verka för en hållbar utveckling och förbättra möjligheterna till en bra avkastning.

LF Västernorrland förvaltar bolagets egna tillgångar i en diversifierad portfölj. Genom att vi investerar i ett stort antal bolag över hela världen, framför allt genom fonder, har vi goda möjligheter att bidra till en hållbar utveckling. Vid varje investeringsbeslut beaktar vi i möjligaste mån relevanta hållbarhetsfaktorer. Vi ser det som en stor investeringsmöjlighet att identifiera bolag som verkar på ett ansvarsfullt sätt, eftersom vi bedömer att det här är bolag som på lång sikt kommer att kunna skapa bäst avkastning till sina ägare. Inom ramen för våra fastställda förvaltningsmål främjar vi bolag som befinner sig i en omställning och som stödjer övergången till ett hållbart, mer klimatsmart samhälle. Att integrera hållbarhet i förvaltningen är ett sätt för oss att ta ansvar gentemot våra kunder, vårt samhälle och vår miljö. Det är även ett sätt att reducera risker, minimera negativa konsekvenser för en hållbar utveckling och förbättra avkastningsmöjligheterna.

Långsiktig klimatsmart vision

Med utgångspunkt i att begränsa klimatförändringarna, i linje med Parisavtalet, har LF Västernorrland antagit en långsiktig klimatsmart vision som innebär att portföljen ska vara klimatpositiv senast år 2045. Arbetet med ansvarsfulla investeringar är strukturerat inom plattformen för hållbar förvaltning med fem fokusområden:

Genom plattformens fem fokusområden, med tillhörande aktiviteter och mål, bedriver vi ett strukturerat arbete och följer löpande upp utvecklingen för att utvärdera våra investeringar och portföljen som helhet. Vi följer även löpande utvecklingen av regelverk, riktlinjer och praxis och hållbarhetsfaktorer integreras i förvaltningen med hjälp av följande ansvarsfulla investeringsstrategier:

- **Integrering:** Bolag och emittenter ska bedömas utifrån en integrerad analys som både beaktar hållbarhets- och finansiella faktorer.
- **Inkludering (Välja in):** Investeringar kan göras i bolag och emittenter utifrån en integrerad analys och utifrån hållbarhetsrelaterade teman och fastställda kriterier för omställningsbolag.
- **Påverkan:** Påverkans- och ägararbete ska bedrivas mot utvalda bolag och emittenter. Prioriteringar i arbetet ska göras utifrån bland annat ägande och hållbarhetsfaktorer.
- **Exkludering (Välja bort):** Strategin tillämpas som sista åtgärd när andra strategier prövats. Hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier kan vara risk- eller normbaserade och definieras med eller utan omsättningsgräns.

Hållbart värdeskapande förvaltning

I arbetet med ansvarsfulla investeringar vill vi bidra till FN:s Agenda 2030 och ett urval av de globala målen för hållbar utveckling. Följande globala mål prioriteras inom kapitalförvaltningen:



Detta arbete bedrivs bland annat genom investeringar i hållbarhetsinriktade obligationer; ett samlingsnamn för gröna, sociala och tematiska obligationer som utfärdas av företag och organisationer. För dessa obligationer upprättas ett ramverk enligt branschstandard som beskriver hur det upplånade kapitalet för den specifika obligationen ska användas till hållbart värdeskapande. LF Västernorrland investerar i hållbarhetsinriktade obligationer både direkt och indirekt genom diverse räntefonder. I vår totala ränteportfölj utgör hållbarhetsinriktade obligationer 71 procent med ett marknadsvärde på 559 miljoner kronor.

Minimera klimatrisker

Kapitalförvaltningens hållbarhetsarbete har ett särskilt fokus på klimatförändringar eftersom de utgör en direkt finansiell risk för bolaget i form av påverkan på försäkringsaffären och investeringar. Samtidigt ser vi stora möjligheter i att investera i bolag med omställningsambitioner, det vill säga viljan att ställa om mot mer koldioxideffektiva affärsmodeller. Vi har också goda möjligheter att positivt påverka bolag och fondbolag som vi har investerat i genom aktivt påverkansarbete. Med utgångspunkt i att hålla den globala medeltemperaturökningen väl under 2°C, med målet att begränsa den till 1,5°C i linje med Parisavtalet, har kapitalförvaltningen stort fokus på att arbeta med denna klimatsmarta vision.

Uppföljning och utvärdering

För att följa upp bolagets mål mäter och redovisar vi koldioxidavtrycket för vår investeringsportfölj enligt Svensk Försäkrings branschrekommendation. Koldioxid-

avtrycket mäts och följs upp med måttet "viktad genomsnittlig koldioxidintensitet", ett mått som rekommenderas av Svensk Försäkring, Fondbolagens förening och TCFD. Nyckeltalet mäter utsläpp i förhållande till intäkt och visar hur koldioxidintensiva bolagen i portföljen är. Värdet är uttryckt som antal ton utsläppta koldioxid-ekvivalenter per miljon krona (CO₂e/MSEK) och omfattar i dagsläget utsläpp i scope 1 och 2. Beräkningarna görs på noterade aktieinnehav, företagsobligationer utgivna av noterade företag och fastighetsbolag.

Även en framåtblickande klimatscenarioanalys genomförs för att utvärdera aktieportföljens möjlighet att leva upp till målet om att begränsa medeltemperaturökningen i linje med Parisavtalet. Analysen görs med hjälp av data från CDP (Carbon Disclosure Project) och den ITR (Implied Temperature Rise) bolag tilldelas till följd av dess redovisade klimatambitioner. För att styra våra investeringar i riktning mot Parisavtalet fokuserar vi på att välja in bolag som arbetar med omställning av sina verksamheter och vi ser positivt på bolag som har vetenskapligt baserade utsläppsmål, så

kallade Science Based Targets (SBT). Vi följer regelbundet upp hur stor andel av bolagen i det förvaltade kapitalet som fått sitt vetenskapligt baserade klimatmål validerat av tredje part. För aktier på noterade marknader uppgick den andelen vid det senaste mättilfället till 35 procent.

Investera i ansvarsfulla bolag och länder

Utgångspunkten för vårt arbete är FN:s Principer för ansvarsfulla investeringar (PRI), FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Utifrån dessa internationella överenskommelser har Länsförsäkringar utvecklat och antagit hållbarhets- kriterier och ställningstaganden för utvalda sektorer. Genomlysning av befintliga och nya investeringar görs regelbundet för att identifiera bolag som misstänks överträda internationella överenskommelser och gällande exkluderingskriterier mot bolag och länder.

Genom att verka för att bolag och länder följer avsikterna i internationella principer, egna hållbarhetskriterier och ställningsta-

Impactinvesteringar

Bluemark, ett av de ledande bolagen för att utvärdera impact-investeringar, lyfter fram förvaltar-teamet i vår aktiefond Circulus som en förebild inom området impact investeringar avseende noterade bolag. Impact investing är investeringar som förutom finansiell avkastning också genererar positiv, mätbar social och miljömässig nytta. Den här typen av investeringar möjliggör injektion av kapital i sektorer som adresserar stora samhällsutmaningar. Fonden har också blivit utvald som en case study i Harvardkursen "Making the Sustainable Investment Case"

ganden kan Länsförsäkringar bidra till FN:s globala mål och att reducera risker. Vi exkluderar bolag kopplade till allvariga överträdelse av internationella konventioner och överenskommelser, kontroversiella vapen, utvinning och energiproduktion med förbränningskol, okonventionell utvinning av olja och gas, prospektering och konventionell utvinning av olja och gas, produktion av tobaksprodukter, produktion av pornografiskt material samt spel om pengar. Vidare exkluderar vi även stater/jurisdiktioner (emittenter) och utvalda statskontrollerade bolag som bedöms motverka folkrätten, mänskliga rättigheter, demokrati, anti-korruption och internationella standarder för skatteförvaltning. För en lista över exkluderade bolag och länder, se Exkluderade bolag och omställningsbolag på LF.se

Samarbeta med hållbarhetsinriktade förvaltare

I en del av vår förvaltning använder vi oss av fonder. Vi säkerställer att de fondförvaltare vi samarbetar med arbetar enligt UN PRI:s principer. En hållbarhetsrelaterad utvärdering och bedömning görs i samband med nyinvestering och vid årlig uppföljning av förvaltare av såväl noterade som onoterade tillgångar. Genom enkäten ombuds förvaltaren delge hållbarhetsrelaterade upplys-



Företagsbesök ger en ökad förståelse

Vi har innehaft i hållbara obligationer utgivna av SCA och gjorde ett företagsbesök under hösten 2023. De visade på olika sätt hur avverkningar kan genomföras, berättade om sin syn på att säkerställa biologisk mångfald och hur de tar hänsyn till våtmarkers bevarande. Att på detta sätt besöka bolag som vi investerar i ger en bra förståelse i frågor som vi normalt inte har djupare kunskaper i.

ningar, vilka ligger till grund för bedömningen av fondens utveckling inom hållbarhetsarbetet. I de fall fondens arbete inom området försämras inleds ett påverkansarbete för att nå förbättring och uppnås ingen förbättring så avyttrar vi fonden.

Bedriva värdeskapande ägararbete

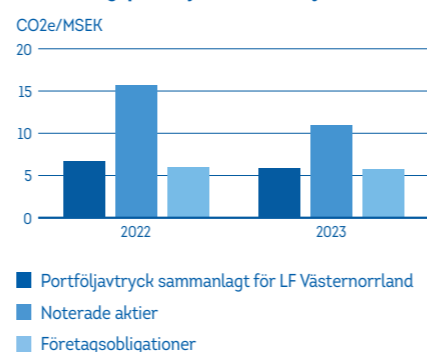
Ett aktivt ägarstyrnings- och påverkansarbete bedrivs av länsförsäkringsbolagen både genom förebyggande och reaktivt påverkansarbete. Det förebyggande arbetet syftar till att uppmuntra och förmå bolag att hantera väsentliga hållbarhetsfaktorer, både vad gäller risker och möjligheter, på ett värdeskapande sätt. Dialogerna utgör en del av arbetet med att kontinuerligt bevaka och påverka relevanta områden som rör bolagens strategi och styrning, finansiella och hållbarhetsrelaterade mål, resultat, risker samt social och miljömässig påverkan.

Detta arbete bedrivs främst med de av länsförsäkringsgruppen direktägda onoterade bolagen, där möjligheten att utöva inflytande bedöms som störst. Arbetet bedrivs av representanter från de lokala länsförsäkringsbolagen tillsammans med medarbetare från Länsförsäkringar Liv AB:s kapitalförvaltning.

Reaktivt påverkansarbete bedrivs när ett bolag överträder, eller misstänks överträda, principer för ansvarsfullt företagande och/eller är involverade i allvarliga incidenter. Syftet med påverkansarbetet är att bolaget ska upphöra med överträdelsen och vidta förebyggande åtgärder för att förhindra att liknande överträdelser upprepas. Om arbetet över tid inte når det avsedda resultatet avyttras bolaget. Detta arbete bedriver länsbolagen i stor utsträckning via de fondmotparter som har investerats med.

Bolaget deltar i valberedningar och röstar på stämmor i de investeringsobjekt där bolaget är en betydande ägare, främst inom gemensamt ägda bolag i länsförsäkringsgruppen. Förebyggande påverkansarbete bedrivs också i en rad olika investerarinitiativ via Länsförsäkringar AB.

Investeringsportföljens CO2-avtryck



Effektiv och hållbar motorskadehantering med AI

I ett samarbete med AI-bolaget Autonet lanserade LF Västernorrland under 2022 fotobesiktning för fordonsskador. Fotobesiktningen ger en enklare skadehantering för våra kunder, för våra anslutna verkstäder och för oss som bolag. Genom tjänsten kan kunderna själva fotografera sina fordonsskador och få snabb hjälp med sina skadeärenden hos rätt verkstad. När verkstaden tagit emot bilderna ringer de upp och bokar en tid för reparation.

– Tidigare behövde kunden köra bilen till någon av våra partnerverkstäder för att få en kalkyl för att åtgärda skadan. Så den här metoden ger en bättre kundupplevelse, förenklar för verkstaden och sparar tid för alla inblandade samtidigt som vi behåller kvaliteten i handläggningen. Detta innebär också färre resor till verkstaden och en mindre belastning på miljön. Det är viktigt för oss med hållbara processer, berättar Christer Norman, motorskadechef på LF Västernorrland.

Nästa steg i utvecklingen kallar vi Fast Track, då kommer Autonet's applikation tillsammans med fotona, tjänstens bildanalys och "Machine Learning" så kallad ML-teknologi kunna sammanställa en estimerad reparationsmetod



Projektteamet på avelning Fordonsskador: Andreas Svensson, Lenny Persson och Christer Norman.

och kostnad för reparationen. Om skadan då uppfyller de kriterier vi och våra verkstadspartners satt upp, så snabbas hanteringen upp ännu mer och tar bort administration från verkstäderna. Vår gemensamma förhoppning är att väntetiderna på verkstäderna blir ännu kortare med Fast Track.

– Autonet visar stor lyhördhet för

våra behov och går snabbt från vårt önskemål till färdig lösning. Vårt täta samarbete och Autonet's teknologi är en nyckelfaktor i utvecklingen av Fast Track. Utvecklingen stöttar våra mål på skadeavdelningen om att förenkla administrationen och om att ha hållbara arbetsätt, säger Lennart Törnkvist, skadechef på LF Västernorrland.



Attraktiv arbetsgivare



Utan engagerade och kompetenta medarbetare fungerar inte vår verksamhet – de är det viktigaste vi har. Medarbetare och ledare som mår bra och trivs på jobbet är avgörande för att vi ska nå våra affärs mål och vara långsiktigt konkurrenskraftiga. Att alltid se till kundens bästa och att jobba tillsammans är grunden i LF Västernorrlands företagskultur

Vision och värdegrund

Vår vision är att skapa en enklare och tryggare vardag för människor och företag i Västernorrland. Vår värdegrund utgår från att alltid se till kundens bästa, alltid göra vårt bästa och att jobba tillsammans. Både vision och värdegrund är vägledande i det långsiktiga hållbarhetsarbetet.

För att långsiktigt nå visionen, och skapa den kultur som vi beskriver i vårt värdegrundsdokument Skeppet, behövs medarbetare som delar vår strävan och vårt synsätt. Vi behöver därmed också vara, och uppfattas som, en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en attraktiv arbetsplats. Lyckas vi kommer vi att kunna rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens och engagemang. Vår övertygelse är att om vi har de mest kompetenta och engagerade medarbetarna, kommer vi även att få de mest nöjda och lojala kunderna. Vi tror på värdet av långsiktiga relationer, både internt och externt. Det är för oss att vara en hållbar och ansvarstagande arbetsgivare.

I dag ställs det allt högre krav på öppenhet och transparens, vilket vi välkomnar. För att vi ska kunna upprätthålla vårt höga förtro-

ende ska vi agera på ett professionellt och hållbart sätt i vår yrkesroll, mot varandra som medarbetare och i kontakter med externa intressenter, exempelvis kunder, leverantörer, samarbetspartner, intresseorganisationer, tillsynsmyndigheter och medier.

Vi är ett ömsesidigt bolag som ägs av, och arbetar på uppdrag av, våra kunder. Det är ett ansvar som förpliktigar. Vi måste alltid agera så att vi inger förtroende hos våra intressenter. Som stöd för detta har vi vår uppförandekod. Den, och våra värderingar, är grunden för vårt förhållningssätt och den företagskultur som vi tillsammans är stolta över. Som medarbetare hos oss förväntas man dela våra värderingar och följa uppförandekoden och ansvara för att den efterlevs.

Kompetensutveckling och lärande

I enlighet med processen för prestationsutveckling har alla medarbetare en löpande dialog om sin prestation och utveckling. I början av verksamhetsåret sätts de individuella målen, och uppföljning sker sedan löpande under året. Alla medarbetare har under året medarbetarsamtal som dokumenteras i en individuell färdplan för vägen

framåt. Kompetensutveckling sker på olika sätt, allt från lärande i vardagen till deltagande i utbildningsprogram. Vår interna utbildningsverksamhet utvecklar och genomför egna utbildningar inom liv-, bank- och sakförsäkringsområdet samt ledarskapsutbildningar. Årliga kompetensuppdateringar, ÅKU, har präglat året som gått. Totalt har 1 180 utbildningstimmar genomförts av 63 medarbetare inom sak-, liv- och bankverksamheten.

Samtliga medarbetare i bolaget genomgår årligen utbildning inom dataskyddsförordningen GDPR för att få en grundläggande förståelse för GDPR och hur det påverkar vårt arbete.

Medarbetare inom bank och liv utbildas i sekretess, så att vi behandlar våra kunduppgifter på ett korrekt sätt. Även utbildning inom antipenningtvätt är obligatorisk för medarbetare som berörs av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Utbildning i hur man hanterar kundklagomål är obligatorisk för alla med kundkontakt. Samtliga medarbetare får varje år en grundläggande säkerhetsutbildning och en utbildning i nätfiske i syfte att



identifiera olika bluffmeddelanden som vi kan utsättas för i samband med cyberattacker. I den personliga färdplanen dokumenteras målsättningar och aktiviteter och löpande uppföljning görs av chef och medarbetare i samverkan.

Hälsa och arbetsmiljö

LF Västernorrland arbetar systematiskt med arbetsmiljön och genomför regelbundna uppföljningar. Arbetet bedrivs inom arbetsmiljökommittén. Här följer man till exempel upp sjukfrånvaro, arbetsskador, företagshälsovård och medarbetarundersökningar. Arbetsmiljökommittén arbetar även med åtgärder för likabehandling.

Alla medarbetare erbjuds en sjukvårdsförsäkring som ger snabb tillgång till vård. I sjukvårdsförsäkringen ingår sjukvårdsrådgivning, personligt samtalsstöd och förebyggande hälsotjänster. Vi erbjuder även möjlighet att löneväxla till tjänstepension och att teckna gruppförsäkringar till ett förmånligt pris via löneavdrag.

En tydlig rehabiliteringsprocess finns i verksamheten. Avtal finns med företagshälsovården om hälsokontroller och om behandling av arbetsrelaterade sjukdomar. Under 2024 kommer samtliga medarbetare erbjudas en hälsoundersökning och vid behov erbjuds även utökad kontroll. Exempel på övriga erbjudanden är stöd för viktminskning och stöd för att bli nikotinfri. Friskvårdsbidrag ges till alla medarbetare och i år har vi ökat beloppet i syfte att stimulera olika hälsoaktiviteter.

För att motverka stress och ohälsosam arbetsmiljö utvecklar vi löpande våra chefers kompetens inom området. Vi följer kontinuerligt sjukfrånvaron, och arbetar med förebyggande insatser. Sjukfrånvaron 2023 var 2,7 procent, vilket är en minskning med två procentenheter sedan föregående år. Förändringen består av minskad långtidssjukfrånvaro.

Inom ramen för att vara och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare har våra medarbetare möjlighet att arbeta flexibelt och under två dagar per vecka är det möjligt att arbeta hemifrån. I samband med inflyttning i nya kontorslokaler i Sundsvall införde vi även aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket många medarbetare upplever som positivt och är nöjda med.

Under 2024 kommer vi i ett nytt verktyg att mäta och följa medarbetarupplevelsen inom olika områden, bland annat ledning, ledarskap, engagemang, teameffektivitet, arbetsmiljö och e-NPS.

Jämställdhet och mångfald

Arbetet med jämställdhet och mångfald fortsätter att vara ett viktigt område för oss. Vår strävan är att alla medarbetare ska ha lika rättigheter och möjligheter i fråga om arbetsförhållanden, anställningsvillkor, kompetensutveckling och befordran. Vi tror på alla människors lika värde och på att alla ska behandlas utifrån sina individuella förutsättningar och möjligheter. Vi accepterar inte att medarbetare utsätts för någon form av trakasserier. För oss är det också viktigt att våra medarbetare har möjlighet att förena föräldraskap och arbete. Vår likabehandlingsplan inkluderar hur diskrimineringslagen ska tillämpas. Den innehåller mål, handlingsplaner och hur uppföljning ska ske. Där beskrivs hur vi på ett systematiskt sätt arbetar för att förebygga och förhindra diskriminering och i stället verka för lika rättigheter och möjligheter. Inga diskrimineringsärenden eller fall av kränkande särbehandling har anmälts under året. Vi har sedan länge en tydlig nolltolerans mot kränkande särbehandling, och våra chefer har utbildats i ämnet och i de rutiner som finns framtagna. Lönekartläggning görs årligen för att säkerställa att ingen könsdiskriminering föreligger.

Vid rekrytering är målsättningen att uppnå en jämn könsfördelning inom olika avdelningar och chefsbefattningar. Fördelningen mellan män och kvinnor i bolaget är 48 procent män och 52 procent kvinnor. När det gäller chefsbefattningar är det en relativt jämn fördelning med 47 procent kvinnor och 53 procent män. Fördelningen i såväl företagsledning som styrelse är 50 procent kvinnor och 50 procent män, och i fullmäktige är fördelningen 44 procent män och 56 procent kvinnor. Mångfald är dock mer än könsfördelning, ytterst handlar det om affärsnytta som bidrar till ökad konkurrenskraft och lönsamhet. Vi fortsätter därför arbetet inom rekryteringsprocessen och uppmuntrar chefer att ha ett brett mångfaldsperspektiv i samband med rekrytering. Alla medarbetare har möjlighet att få löneutfyllnad, som är en kompletterande ersättning till den allmänna föräldraförsäkringen.

Nyckeltal för attraktiv arbetsgivare

Vi utvärderar årligen vår attraktivitet som arbetsgivare genom att ta fram ett Arbetsgivarindex, AVI, genom Nyckeltalsinstitutet. AVI beskriver de faktiska arbetsvillkoren i organisationen och grundar sig på nio nyckeltal: Tillsvidareanställning, medianlön, lika karriärmöjligheter, tid för kompetens-

utveckling, övertid, lång- och korttidssjukfrånvaro, personalansvar och personalavgångar. Totalt deltar drygt 300 organisationer i kartläggningen och vårt indexresultat är 124. Medianen för privata tjänstesektorn är 127, för finansiella bolag 125 och för länsförsäkringsgruppen 121. Vårt resultat är i stort sett lika med föregående år. Vi fortsätter att arbeta med arbetsvillkoren i syfte att förbättra vårt AVI till kommande år.

Långsiktigt och breddat samhällsengagemang

Vi som arbetar i LF Västernorrland både bor och verkar i länet, vilket gör det naturligt för oss att engagera oss i vår hembygd. Vi vill jobba tillsammans för vår gemensamma trygghet, och vi vill vara med och lösa de problem och utmaningar som vi västernorrlänningar står inför. Vi har tre fokusområden i vårt samhällsengagemang: Idrott gällande både elit och barn, näringsliv och samhälle samt socialt engagemang.

Vi stödjer den lokala idrotten

En meningsfull och stärkande uppväxt för länets barn och ungdomar har långsiktig positiv påverkan på samhället. Vi tror på idrottsföreningars förmåga att ge både sammanhang och hälsa. Därför stöttar vi bred barn- och ungdomsidrott. Många av våra anställda är engagerade i sina barns föreningar, och det uppmuntrar vi genom att alltid stötta dessa.

Vi gynnar idrottsföreningar vars värderingar följer riksidrottsförbundets syn på barn- och ungdomsidrott, liksom de föreningar som står för mångfald och arbetar för integration. Det är många idrottsföreningar som ansöker om stöd. Hos oss görs det enklast via ett ansökningsformulär på vår webbplats. Där framgår vad vi vill veta för att kunna fatta beslut. Vi stöttar också elitlagen i länet, då de är viktiga förebilder för våra barn och unga.

Elitlagens matcher är en fin mötesplats för oss och våra kunder, där vi kan heja på våra lag tillsammans. Vi främjar de elitlag som har ett eget samhällsengagemang för barn och ungdomar i vårt län. 2023 sponsrade vi 60 barn- och ungdomsföreningar och fem elitlag.

Näringsliv och samhälle

Vi ger stöd till föreningar och projekt som främjar näringslivsutveckling. Ett exempel är Nyföretagarcentrum som ger de som vill starta eget företag, eller redan har startat ett, kostnadsfri rådgivning. Erfarna rådgivare, som själv är företagare, hjälper till med affärsidé, råd om budget, marknadsföring eller annat som rör företagandet. Rådgivningen kan vara kostnadsfri tack vare vårt och andra samarbetspartners finansiella stöd. Ett annat exempel är vårt stöd till Ung Företagsamhet som utbildar grundskole- och gymnasieelever i entreprenörskap. Varje år sker en mäsä där gymnasieelever får presentera sina affärsidéer, och där är vi dessutom tävlingsvärd



för tävlingen Årets UF-företag.

Vi är också partner till, och har flera anställda engagerade i, Centrum för forskning om ekonomiska relationer (CER) vid Mittuniversitetet. Initiativet till CER kom från ett nätverk av företag som arbetar för att stärka verksamheten inom bank, försäkring och pension i Sundsvallsregionen. När CER bildades 2008 anslöt sig ytterligare två branscher: fastighet och revision. Länsstyrelsen i Västernorrland medverkade till att, med statliga medel, strukturfondspengar och bidrag från näringslivet, skapa ekonomiska förutsättningar för ett forskningscentrum inom detta för regionen så viktiga arbetsmarknadsområde.

Socialt engagemang

Vi sponsrar Majblomman och Läxhjälpen i Västernorrland. Majblommans mål är att ekonomiskt utsatta familjer ska kunna ansöka om medel till sina barns aktiviteter och Läxhjälpens mål är att fler niondeklassare ska gå ut skolan med fullständiga betyg. Vi ser att Västernorrland utmärker sig med en låg andel niondeklassare som går ut med fullständiga betyg.

Med vårt stöd till ett pilotprojekt har Läxhjälpen kunnat bredda sin verksamhet i länet med digital läxhjälp i Kramfors och

Sollefteå. Vi stödjer Läxhjälpens vision om att alla ska ha möjlighet att lyckas i skolan och därmed kunna påverka sin framtid. För att så många barn som möjligt ska kunna ingå i ett sammanhang välkomnar vi ansökningar om sponsring till barnkultur.

Vi vill också bidra till ett tryggare samhälle och dela med oss av vår kunskap genom att ingå i organisationen Grannsamverkan. Detta sker genom Samverkan mot brott (SAMBO), som är en organisation bestående av Polisen, flera försäkringsbolag däribland Länsförsäkringar, samt flera andra aktörer som till exempel Stöldskyddsforeningen (SSF), Brottsförebyggande rådet (Brå), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Hyresgästföreningen, Riksborgen och Villaägarna, som alla verkar för att skapa tryggare boende. På uppdrag av ovanstående intressenter är Stöldskyddsforeningen huvudman för verksamheten.

Reflexvästar till förskolebarnen

Genom att förse förskolor och familjedaghem med kostnadsfria reflexvästar tryggar vi våra minsta i länet och förebygger på så sätt även uppkomsten av skador. Reflexvästarna fyller en viktig funktion hela året då de bidrar till att barnen syns väl både på skolgården, i trafiken och när det är mörkt ute.

Skadeförebyggande aktiviteter

Ett aktivt skadeförebyggande arbete är en central del av LF Västernorrlands verksamhet. Genom att förebygga skador och minimera effekterna av de som ändå inträffar åstadkommer vi en rad positiva effekter – skadekostnaderna blir lägre, kundernas trygghet ökar och vår miljöpåverkan minskar. Vi förebygger skador inom de tre områdena Egendom, Klimat och Personrisk.



Egendom



Vårt arbete med att förebygga skador på egendom handlar både om allt vi gör för att minska riskerna för skador och våra insatser för att minimera konsekvenserna när en skada ändå inträffar – både för våra kunder och för bolaget.

Sedan LF Västernorrland bildades 1844 har vi byggt upp en omfattande erfarenhet av brand- och vattenskador. Dessa områden utgör vår största indirekta miljöpåverkan, eftersom konsekvenserna ofta är omfattande och skadorna resurskrävande att åtgärda. Konsekvenserna av den här typen av skador innebär dessutom att de drabbade tvingas lämna sitt boende, med alla påfrestningar det innebär. Exempelvis kan en affärsrörelse som drabbas av ett avbrott till följd av en skada riskera att tappa sin

marknadsposition med långtgående ekonomisk konsekvenser som följd.

Det skadeförebyggande arbetet inom brand- och vattenskador handlar både om det förebyggande arbetet och om att begränsa effekterna av de skador som ändå inträffar. Det gäller att upptäcka risken för en skada i tid. Ett bra exempel är att vi, i samband med de skadeförebyggande besök vi gör hos nya villaförsäkringskunder, utför en kostnadsfri installation av vattenalarm i köket samt kontrollerar och erbjuder kom-

plettering av brandskyddet. Bolagets skadeförebyggande råd prioriterar och föreslår aktiviteter till företagsledningen, som i sin tur beslutar och tillsätter resurser.

Tillsammans med branschkollegor och Svensk Försäkring tog vi 2019 fram en ny vägledning för köks- och badrumsbyggnation. Vattenskador kostar enligt Svensk Försäkringsstatistik försäkringsbranschen 10 miljarder kronor årligen. En stor del av skadorna kan undvikas om badrum och kök byggs och renoveras rätt.

Elektronik och vitvaror

LF Västernorrland samarbetar sedan flera år med en lokal aktör för reparation av skadade mobiltelefoner och annan hemelektronik, liksom vitvaror. Sammanlagt utgör dessa en relativt stor andel av skaderegleringen inom hemförsäkring.

Trygghetsbesök

Vår skadeförebyggande personal genomförde under åren 2010–2022 mellan 1 500 och 2 000 kundbesök per år. Det har givit oss en god bild av vilka de typiska bristerna är i kundernas fastigheter. En del beror på okunskap hos privata fastighetsägare. Andra brister, vilket kanske är mer allvarligt, beror på okunskap hos de hantverkare som installerar kök och badrum. Vår statistik

under perioden visar att åtta av tio kök inte uppfyller kraven, trots att Boverkets byggregler om vattensäkerhet funnits i mer än tio år. Därför är utbildning av, och erfarenhetsutbyte med, hantverkare sedan flera år en prioriterad och återkommande aktivitet.

Skadeförebyggande projekt och utbildningsinsatser

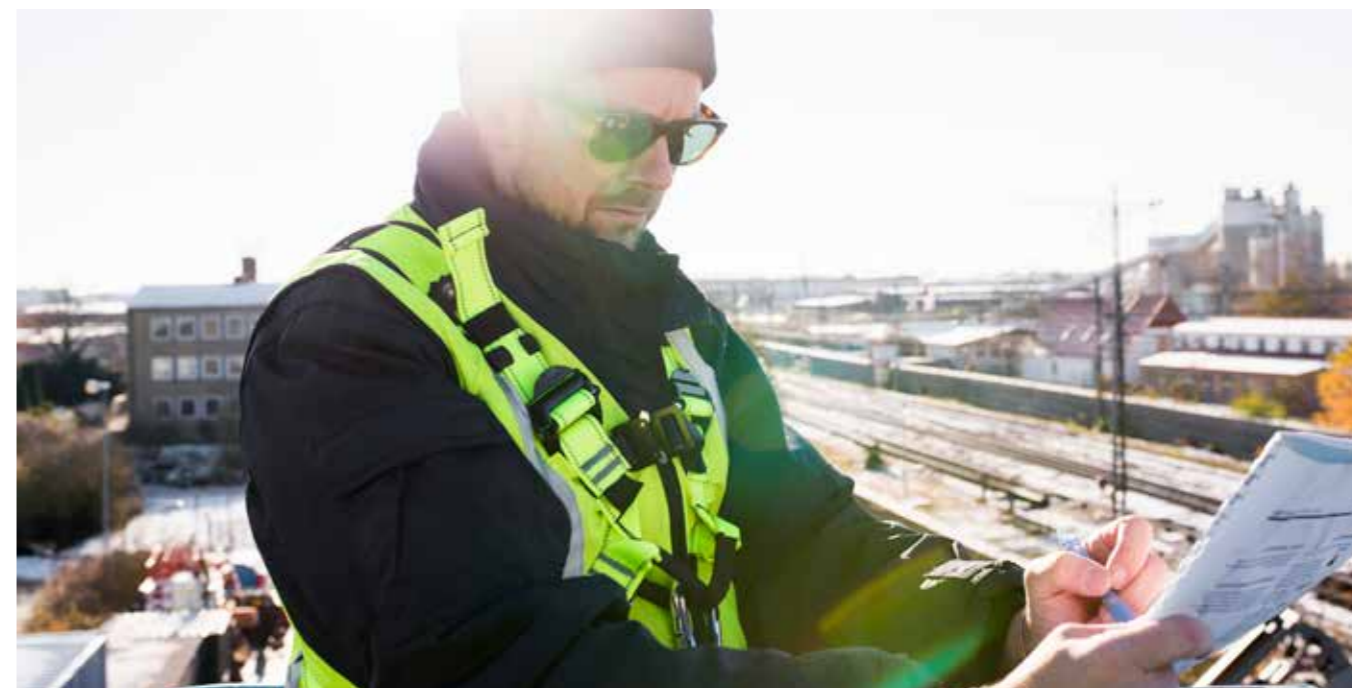
Stora brand- och vattenskador utgör den enskilt största klimatbelastningen i bolaget och varje totalskada som kan undvikas, eller ersättas med alternativa åtgärder jämfört med identiska återuppföranden, har stor betydelse för den sammanlagda miljöpåverkan. Vi utbildar årligen medarbetarna inom skadeförebyggande områden.

Sedan 2022 har vi återgått till ordinarie skadeförebyggande besök, det vill säga att besöka nya kunder och ge skadeförebyggande råd samt installera vattenalarm. Under 2023 anställdes två nya skadeförebyggare som ersättning för de två som gått vidare till andra uppdrag. Under 2023 genomfördes över 1 000 skadeförebyggande besök i länets alla kommuner. Vi uppdaterade även skadeförebyggarens IT-plattform för att på ett bättre sätt på plats hos kunden kommunicera och visa våra tips och råd. I ett alltmer digitaliserat kundmöte blir dessa möten hemma hos kunden allt viktigare, inte minst genom att vi får möjlighet att visa företagets hela produktutbud.

NÅGRA EXEMPEL PÅ SKADEFÖREBYGGANDE INSATSER

- Under åren 2019 till 2021 genomförde vi ett villaprojekt där drygt 5 000 försäkrade fastigheter i länet besöktes. Tillsammans med kunden gick vi igenom nuvarande försäkringsskydd, framtida försäkringsskydd och byggnadernas skick. Under 2021 genomfördes nästan 2 000 av dessa besiktningar med gott resultat och många nöjda kunder. Målet med projektet var att minska den samlade risken för försäkringskollektivet, framförallt för omfattande brand och vattenskador, där vi noterat att sämre underhållna fastigheter löper en väsentligt högre risk och där fullvärdesförsäkring många

- gångar kan ersättas med en beloppsförsäkring, så kallad första risk.
- Under 2018 fokuserade vi på hur vi och våra kunder förebygger bränder och inbrott i bostäder, och vi delade de erfarenheter som inbrottsdrabbade kunder förmedlat till oss.
- 2015 och 2017 genomförde vi två projekt om hur man förebygger vattenskador i kök. Projekten genomfördes inom Alnös och Sköns församlingar i Sundsvall, där frekvensen av vattenskador varit särskilt hög under de senaste tio åren.





Klimat

Den globala uppvärmningen, med extrema väderhändelser som stormar, skyfall, översvämningar och torka som följd, får stora samhällsekonomiska konsekvenser.

Under senare delen av 2022 påbörjade vi under ledning av den hållbarhetsansvariga och riskmanagern ett klimatriskanalysarbete för att försöka se vilka klimatrisker (fysiska risker och omställningsrisker) som kan komma att påverka vår försäkringsaffär under ett förändrat klimat på både lång och kort sikt. För försäkringsverksamheten är detta en finansiell risk som är svår att överblicka, och som kommer att innebära en risk för ökade väderrelaterade försäkringsskador. Ansvar för hanteringen av dessa ökade risker delas av ett flertal aktörer, såväl offentliga som privata.

Skadeförebyggande inom naturskadeområdet är sedan några år tillbaka ett av fem fokusområden (Brand, Vatten, Trafik, Naturskador och Trygghet och brottsförebyggande) inom det gemensamma skadeförebyggande arbetet i länsförsäkringsgruppen. I ett förändrat klimat kommer antalet naturskador att öka och till följd av dessa även skadekostnaderna. En avgörande fråga

för försäkringsskyddets omfattning och utformning i framtiden är i vilken utsträckning som internationellt återförsäkringsskydd kommer att kunna nyttjas, och vad kostnaden för detta blir. Detta har en direkt koppling till FN:s globala mål 11; Hållbara städer och samhällen.

Kunskap och nätverk

Vi vill systematiskt förebygga och begränsa effekterna av framtida klimatförändringar. Det förebyggande arbetet handlar till största delen om att minska klimatbelastningen, vilket blir en förlängning av det redan pågående miljöarbetet i bolaget. I ett första steg gäller det att bygga upp kunskap och att bilda nätverk. I nästa skede att använda dessa kunskaper och kontakter för att förebygga och lindra konsekvenserna av naturskador – och därmed öka tryggheten för kunder och lokalsamhälle. Skadeförebyggande av naturskador omfattar främst skador på egendom till följd av storm, sky-

fall, översvämning, åska, hagel, jordskred och ras, skogsbrand, snötrycks- och frysskador, ökad luftfuktighet, värmebölja, torka och övriga följdverkningar av en stigande medeltemperatur. Att förebygga naturskador är därför en avgörande fråga för framtida samhällsplanering. Det är också viktigt för vår långsiktiga lönsamhet och möjlighet till ett fortsatt brett kunderbjudande.

År 2020 beslutade Länsförsäkringar att starta ett pilotprojekt för att utvärdera potentialen i Geografiskt informationssystem, GIS. I projektet deltar LF Västernorrland som ett av fyra pilotbolag. Vi ser projektet som en synnerligen viktig och långsiktig investering, som kommer att ge resultat i decennier. I GIS kan konsekvenserna av olika naturskadescenarier analyseras på en utvald geografisk yta, till exempel vilka fastigheter som riskerar att översvämmas vid stora och plötsliga regnmängder. Med denna kunskap kan vi hjälpa våra kun-

der att planera inför framtiden – och att förebygga skador.

Större naturskadehändelser

Under 2023 hade företaget inga större naturskadehändelser. Bolaget har de senaste 20 åren hanterat ett antal större naturskador:

Stormar som Dagmar och Ivar

2011 drabbades vi av stormen Dagmar, och 2013 härjade Ivar. Den sammanlagda skadekostnaden för dessa båda var cirka 150 miljoner kronor, varav två tredjedelar gällde skador på skog och resterande del skador på egendom och fastigheter plus en del fordonsskador.

Snötryck, snöbrott och frysskador

Bolaget har under den senaste tioårsperioden hanterat flera vintrar med omfattande skador på grund av snötryck och frysta vattenledningar. 2011 var en särskilt kall vinter, då fler än 150 fastigheter drabbades av sönderfrysta ledningar, och skadekostnaden blev över 10 miljoner kronor. Vintern 2018 föll extremt stora mängder snö över länet, och snödjupsrekord uppmättes på flera platser. Till följd av snömängderna rasade

ett stort antal tak in, främst på ekonomibyggnader försäkrade inom lantbruks och gårdsförsäkringar. Även större kommersiella fastigheter drabbades, när man trots förebyggande skottningsåtgärder i flera fall inte hann skotta undan tillräckliga mängder snö. Totalt anmäldes drygt 600 skador, varav cirka 60 procent av kunderna bedömdes ha rätt till ersättning. Känd skadekostnad uppgick till cirka 40 miljoner kronor.

Under början av 2021 drabbades länet åter av kraftiga vindar och snöfall som orsakade uppemot 300 skador, framför allt på skogen. Skadekostnaderna uppgick till cirka 36 miljoner kronor.

Översvämningar och skyfall

Flertalet av skadorna här är mindre, men en omfattande översvämning av centrala Sundsvall 2001 drabbade ett stort antal kunder. Skadekostnaden i Sundsvall 2001 blev cirka 25 miljoner kronor för bolaget. 2023 var skonsamt ur naturskadeperspektiv.

Skogsbränder

Till skillnad från de senaste åren uppstod inga omfattande skogsbränder i länet under 2023.

Hög beredskap

Det externa arbetet är inriktat på att säkra det kontaktnät av intressenter som behövs före, under och i viss mån efter en naturskadehändelse. Bolaget har en naturskadesamordnare vars uppdrag är att verka för dialog med bland andra kommunerna i länet, räddningstjänsten och länsstyrelsen. Beredskapen, och anpassningen av det lokala samhället för att hantera ett ökat antal klimatrelaterade naturskador nu och i framtiden, är central. Internt handlar det främst om utbildning, att utveckla handlingsplaner för att samtidigt kunna hantera ett stort antal kundkontakter, intern informationshantering och utvärdering av bolagets försäkrade risker.

Under 2018 färdigställdes omfattande beredskapsplaner för hantering av kommande skador på grund av snötryck, storm och översvämning. Arbetet skedde i dialog mellan naturskadesamordnaren, ansvariga chefer och utsedda medarbetare på skadeförbyggande arbetet styr utformningen av aktiviteter för förebyggandet av naturskaderisker.





Personrisk

Att förebygga personskador är både ett bekant och delvis nytt område inom den skadeförebyggande verksamheten. Förutom ekonomiska, och möjligen vissa ekologiska, aspekter av hållbarhet är området särskilt intressant när det gäller social hållbarhet. Människors upplevda trygghet och hälsa är avgörande för lokalsamhällets funktion och attraktivitet.

Person- och hälsorisker kopplade till trafikolyckor och olycksfall är traditionella områden för både analys och samhällsförbättring hos sakförsäkringsbolagen i Sverige. Som marknadsledande inom trafikförsäkring har Länsförsäkringar i många år satsat på aktiviteter som ska öka riskmedvetenheten hos både kunderna och allmänheten i stort. Det har handlat om satsningar på oskyddade trafikanter som cyklister och om fördelarna med att använda hjälm, liksom att förebygga de risker som särskilt barn utsätts för i trafiken. Samarbete med Nationella trafiksäkerhetsförbundet, NTF, och Motormännen är exempel på partnerskap, liksom återkoppling till väghållare om faktiskt olycksstatistik utifrån trafikolyckor registrerade hos Länsförsäkringar. Med yrkesförarna hos de åkerikunder som så önskat, har vi genomfört dialoger för att öka medvetenheten om riskerna med distraktion och trötthet vid ratten.

Privata person- och sjukvårdsförsäkringar och hälsoläget i samhället

Att mer allmänt förebygga hälsorisker bland försäkringstagarna är ett yngre initiativ som kan spåras till debatten om utvecklingen inom det offentliga vårdssystemet och ett ökat intresse för privata sjuk- och sjukvårdsförsäkringsprodukter hos våra kunder. Under 2018 fattade företagsledningen beslut om en satsning inom området Personrisk, inklusive förebyggande tjänster kopplade till produkterna. Under 2019 arbetade vi med att bredda det försäkrings-skydd och de tillhörande tjänster inom personriskprodukterna som allt för stor del av våra kunder fortfarande saknar. Försäljningen av hälsaprodukter fortsatte att öka inom samtliga segment även under 2023. Satsningen inom Personrisk fortsätter som en del av den gemensamma strategin för länsförsäkringsgruppen. Då den psykiska ohälsan sedan många år är ett samhälls-

blem har vi, i samarbete med den ideella organisationen Mind och Malmö universitet, medverkat i projektet "Att främja hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland ungdomar".

Vi kommer att fortsätta vårt arbete inom området Trygghet och brottsförebyggande, och likaså samarbetet med ideella föreningar, för att skapa en bättre vardag för boende i Västernorrland.

Prioriterade satsningar

Bolagets skadeförebyggande arbete inom Personrisk och Hälsa är sedan 2017 en del av Skadeförebyggande rådets ansvar. Rådet föreslår prioriterade satsningar som beslutas i företagsledningen. Riktlinjen för det skadeförebyggande arbetet är vägledande.



Om hållbarhetsredovisningen

LF Västernorrlands hållbarhetsredovisning upprättas årligen och är från och med 2023 en integrerad del av vår årsredovisning. Redovisningen följer GRI Standards 2021. Hållbarhetsredovisningen utgör även bolagets rapportering enligt 6 kap 11 § årsredovisningslagen (ÅRL).

Redovisningsperiod och omfattning

Hållbarhetsredovisningen beskriver hur vi i LF Västernorrland arbetar med våra viktigaste frågor och vilken påverkan verksamheten har på samhälle, människor och miljö. Den beskriver också hur vi arbetar med hållbarhetsrisker och hur hållbarhetsfrågor är en integrerad del av affärsmodellen. Hållbarhetsredovisningen omfattas av sidorna 16–32 och den lagstadgade hållbarhetsrapportens omfattning anges på sidorna 39–50.

Hållbarhetsredovisningen är externt granskad, enligt FAR:s rekommendation RevR 12, av vår revisor Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB. Se sidan 51 för revisors rapport över översiktlig granskning. LF Västernorrlands styrelse fastställer årligen hållbarhetsredovisningen som en del av årsredovisningen. Styrelsen tar årligen del av revisorernas granskningsrapport av hållbarhetsredovisningen. Om inget annat anges avser hållbarhetsredovisningen LF Västernorrlands moderbolag, men inte våra leverantörers, intresseföreningars eller samarbetspartners verksamheter. Information och data gäller perioden 1 januari – 31 december 2023. Föregående hållbarhetsredovisning publicerades den 21 april 2023. Förändringar i tidigare rapporterade upplysningar har gjorts så till vida att bolaget i denna rapport för första gången redovisar våra uppskattade koldioxidutsläpp, exklusive vår skadehantering, för året 2023, se sidan 43. I övrigt har inga andra väsentliga förändringar gjorts.

Väsentlighetsanalys

En väsentlighetsanalys gjordes under 2017 för att identifiera vilka som är våra viktigaste risker och möjligheter inom hållbarhet utifrån verksamhetens påverkan på miljö och samhälle. Som en del i väsentlighetsanalysen genomfördes intressentdialoger med olika intressentgrupper för att bättre förstå vad våra nyckelintressenter förväntar sig av vårt hållbarhetsarbete.

Intressenternas förväntningar vägdes in när prioriteringen av hållbarhetsfrågor gjordes av en intern arbetsgrupp. Fullmäktige och styrelse genomförde en arbetsdag där en bruttolista på olika områden presenterades som sedermera landade i en nettolista med områden som styrelse och bolagsledningen beslutade och validerade. Följande intressentgrupper svarade på enkätfrågor och djupintervjuades:

- Bolagets fullmäktige via en fullmäktigedag (ägare och kunder).
- Styrelse.
- Medarbetare.
- Kunder (mäklare och företagskunder).
- Leverantörer.
- Samarbetspartner.
- Samhällsaktörer.

Utöver väsentlighetsanalysen gjordes en väsentlighetsanalys tillsammans med övriga länsbolag och Länsförsäkringar AB, 2018–2019 av FN:s globala mål och bolagets påverkan och bidrag.

Under 2022–2023 har ett arbete med analys av klimatrisker (fysiska risker och omställningsrisker) genomförts. Under 2023 påbörjade vi även ett arbete med att mäta vårt klimatavtryck mätt i CO2.

Löpande omvärldsbevakning och dialoger har förts med olika intressenter för att fånga upp deras förväntningar på hållbarhetsarbetet. Mer information om intressentdialogerna finns på sidan 18–19.

Arbetet inlett med en ny dubbel väsentlighetsanalys

Med utgångspunkt i väsentlighetsanalysen från 2017 inledde vi under slutet av 2023 arbetet med att genomföra en dubbel väsentlighetsanalys enligt EU förordningen CSRD och redovisningsstandarden ESRS. Inom hela länsförsäkringsgruppen pågår ett gemensamt projekt som hanterar tolkning och implementering av ett flertal av EU:s nya regelverk inom hållbarhetsområdet. Den dubbla väsentlighetsanalysen genom-

förs för olika verksamhetsområden med kompetens från till exempel risk, aktuariesidan, compliance, hållbarhet och juridik. Detta lägger grunden för att vi hamnar rätt i våra analyser och kan skapa en bruttolista över vilka frågor som är väsentliga. Efter en kvalitativ bedömning med ytterligare kompetenser av olika slag har arbetet landat i en nettolista. Här i LF Västernorrland har vi samlat olika funktioner och kompetenser för att gå igenom detta förslag. Under ledning av hållbarhetsansvarig har möten genomförts för fyra konstellationer: Sak, Bank, Finans och Övrig verksamhet. Under början av 2024 har vår egen process resulterat i ett förslag om vilka väsentliga områden vi ska jobba vidare med, ett förslag som företagsledningen har ställt sig bakom. Nästa steg under 2024 blir att genomföra en intressentdialog och presentera resultatet för styrelsen.

Att all utveckling och rapportering inom hållbarhetsområdet görs enligt samma principer ger förhoppningsvis en transparens när det gäller vårt verkliga bidrag till ett hållbart samhälle. Det ger både samhället och kunderna en bättre möjlighet att styra sina affärer mot de företag som bidrar till en mer hållbar värld. En strukturerad mätning och uppföljning ger oss även en bättre möjlighet att se om vi är på rätt väg med våra olika insatser.

Data och mätetal

I GRI-indexet på sidorna 34–38 finns hänvisningar till hur data har sammanställts.

Frågor kring LF Västernorrlands hållbarhetsredovisning besvaras av bolagets kontaktperson

Mats Wiklund
Controller/hållbarhetsansvarig
LF Västernorrland
mats.wiklund@lfy.se
0611-36 53 38

GRI-index 2023

HR i sidhänvisningen syftar på hållbarhetsrapporten, ÅR syftar på bolagets årsredovisning.

För att redovisa i enlighet med GRI Standards 2021 ska nio krav uppfyllas. LF Västernorrland har dock valt att rapportera med referens till standarden (GRI 1: Foundation 2021), vilket betyder att vi under en övergångsperiod på ett par år stegvis anpassar redovisningen till de nya regelverken.

GRI 1: FOUNDATION 2021

Yttrande om användning av standard	Koncernen LF Västernorrland har rapporterat med referens till GRI Standard 2021 för redovisningsperioden 2023-01-01-2023-12-31
GRI 1 som använts	GRI 1: Foundation 2021
Tillämpbar GRI-sektorstandard	-

GRI 2: GENERELLA UPPLYSNINGAR 2021

Nr	Uppllysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida
Organisationen och dess redovisningsmetoder				
2-1	Organisationsprofil			4-5
2-2	Enheter som ingår i organisationens hållbarhetsredovisning			33
2-3	Redovisningsperiod, frekvens och kontaktperson			33
2-4	Förändringar av information jämfört med föregående år	Inga justeringar är gjorda.		
2-5	Extern granskning			33, 51

Aktiviteter och medarbetare

2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer			5, 13
2-7	Anställda	Vi fördelar inte antal anställda ur något perspektiv på olika regioner. Alla anställda rymms inom Västernorrlands län, vilket vi anser vara en region.		25-26, 37, 46-47
2-8	Information om andra medarbetare som inte är anställda	Upplysningen avser om organisationen använder sig av eller kontrollerar arbetskraft som inte är anställd av organisationen. Upplysningen utelämnas eftersom organisationens arbetskraft är anställd.		

Styrning

2-9	Bolagets Styrningsstruktur, Bolagets styrning av hållbarhetsfrågor			33, 39-40, 55-60
2-10	Val och utnämningar till högsta styrande organ			39-40, 55-60
2-11	Ordförande för högsta styrningsorganet	Upplysningen avser om styrelseordföranden också ingår i företagsledningen samt eventuella intressekonflikter och dess hantering. Upplysningen utelämnas eftersom styrelseordföranden inte ingår i företagsledningen.		
2-12	Styrelsen och företagsledningens roll i att identifiera och styra hållbarhetsarbetet			16-19, 33, 39-40, 55-60
2-13	Delegering av ansvar för hållbarhetsarbetet			39-40, 55-60
2-14	Högsta styrningsorganets roll inom hållbarhetsrapportering			33, 39-40, 55-60
2-15	Intressekonflikter			48-50
2-16	Kommunikation av kritiska ärenden och frågor			16-21, 50-52
2-17	Gemensam kunskap om hållbarhet i styrelsen			33, 39-40
2-18	Utvärdering av högsta styrningsorganets hållbarhetsarbete	Styrelsens arbete utvärderas årligen i form av en webbenkät i syfte att utveckla styrelsens arbetsformer och effektivitet. Valberedningen genomför även en utvärdering av styrelsen inom ramen för lämplighetsbedömningen. Bolagsstämman beslutar om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna. Ingen internrevision eller annan utvärdering av styrelsens arbete inom hållbarhetsområdet har genomförts.		

GRI 2: GENERELLA UPPLYSNINGAR 2021 fortsättning

Nr	Uppllysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida
2-19	Ersättningspolicy för styrelsen och företagsledning			55-60
2-20	Process för att fastställa ersättning till styrelsen och företagsledning			55-60, 88
2-21	Årlig total ersättningskvot, Kompensationsratio		Upplysningen avser förhållandet mellan lönen för organisationens högst avlönade individ och medianlönen för övriga anställda, samt motsvarande förhållande avseende årets löneökningar. Upplysningen utelämnas i avvaktan på redovisningspraxis.	

Strategi, policy och tillämpning

2-22	Uttalande kring strategi för hållbar utveckling			8-9
2-23	Policyåtaganden för ansvarsfullt företagande			39-40
2-24	Förankring av policyåtaganden			39-40
2-25	Processer för att åtgärda negativ påverkan			27, 35-38
2-26	Processer för att söka råd och lyfta problem			18-19, 39-50
2-27	Lag- och regelefterlevnad		Bolaget definierar betydande fall enligt ovanstående som resulterar i böter eller icke monetär påföljd. Upplysningen utelämnas eftersom bolaget inte har några fall av icke regelefterlevnad att rapportera.	
2-28	Medlemskap i organisationer			5

Intressentengagemang

2-29	Metoder för intressentdialog			14-19
2-30	Kollektivavtal			46-47

GRI 3: VÄSENTLIGA FRÅGOR 2021

Nr	Uppllysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida
3-1	Process för att bestämma de väsentliga frågorna			14-19, 33
3-2	Lista över de väsentliga frågorna			16
3-3	Styrning av väsentliga frågor			22-32, 39-50

Specifika upplysningar

GRI 200: EKONOMISK HÅLLBARHET

Nr	Upplysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida	Agenda 2030
201: Ekonomiskt resultat					
201-1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	Vårt ekonomiska resultat är tydligt avgränsat till vår verksamhet, i enlighet med finansiella rapporterings- och redovisningsregler. Ett regelstyrt område som vi följer enligt de lagar och anvisningar som gäller för branschen som IFRS, Försäkringsrörelselagen och Bokföringslagen. Kunder och ägare, leverantörer, medarbetare och samhället påverkas av vårt ekonomiska resultat. Självklart är det även en förutsättning för vår fortsatta utveckling och existens.		61, 63-67, 88	8
		Mkr			
		Premieintäkt		495	
		Försäkringsersättning		474	
		Driftkostnader		181	
		Löner och sociala kostnader		116	
		Rörelseresultat		-16	
		Balansomslutning		2 721	
		Konsolideringsgrad		310%	
201-2	Ekonomiska konsekvenser och andra risker och möjligheter som en följd av klimatförändringar			41-43	8, 13
201-3	Fastställda förmånsplaner och andra pensionsplaner			88	
203: Indirekt ekonomisk påverkan					
203-2	Betydande indirekt ekonomisk påverkan			13-19, 22-32, 52-54	3, 7, 8, 11
204: Upphandlingsrutiner 2016					
204-1	Andel av utgifter som spenderats på lokala leverantörer	Bolagets inköpsfunktioner för såväl skadeorganisation som verksamhetsinköp samarbetar i första hand och möjligaste mån med lokala leverantörer från länets kommuner. Det är en uttalad ambition och bolaget försöker hela tiden utveckla samarbetet med lokala leverantörer oavsett tjänst eller produkt.	Upplysningen avser data för andel utgifter som går till lokala leverantörer. Upplysningen utelämnas eftersom det saknas exakt data för hur mycket som går till lokala leverantörer.	13	8, 11, 12, 17
205: Antikorruption					
205-1	Riskbedömd verksamhet relaterad till korruption	Vi verkar i en relationsdriven bransch där många individer interagerar med varandra. Våra risker för otillbörligt förfarande i dessa interaktioner finns framförallt i våra inköpsprocesser, våra skadeprocesser och i våra kundmöten. Vi motverkar riskerna bland annat genom policyer, riktlinjer och utbildningar om dessa styrande dokument. Vår upphandling är transparent och våra avtal skrivs under av vår vd.		25-26, 48-50	16
205-2	Kommunikation och utbildning i antikorruptionspolicyer och rutiner	Alla medarbetare utbildas årligen via en interaktiv utbildning och i de årliga uppföljningssamtalen.		25-26, 48-50	16
205-3	Bekräftade incidenter kopplade till korruption och vidtagna åtgärder	Totalt antal fall av interna oegentligheter och deras karaktär. Utgår på grund av det inte förekommit några fall.		48-50	16

GRI 300: EKOLOGISK HÅLLBARHET

Nr	Upplysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida	Agenda 2030
308: Leverantörsbedömning miljö					
308-1	Nya leverantörer som utvärderats enligt kriterier för miljö	I våra inköpsrutiner inom såväl marknads-, drift- som skadesidan finns policyer och riktlinjer för inköp. Vid alla nya leverantörsupphandlingar går vi igenom riktlinjerna med den berörda leverantören. I vår bedömning begränsar vi oss till den direkta leverantören, men säkerställer att leverantören har vederbörliga rutiner och dokument kring miljösidan på plats.	Upplysningen avser antal nya leverantörer som bedömts utifrån miljökriterier. Upplysningen utelämnas eftersom vi saknar exakt data för såväl våra verksamhetsinköp som för vår skadeorganisation	41-43	12, 13, 17
308-2	Negativ miljöpåverkan i leverantörskedjan samt vidtagna åtgärder	Det finns en rad viktiga miljöaspekter i våra leverantörsled inom såväl marknads-, skade- som driftsidan. Vi genomför inga fullständiga leverantörs genomgångar utan fokuserar på våra direkta leverantörer. Genom utbildning och genomgångar med våra entreprenörer informerar vi dessa om såväl arbetsmetoder som materialval som gynnar vår miljö.	Upplysningen avser: a. Antal leverantörer som bedöms ha negativ påverkan. b. Påverkans karaktär. c. Andel leverantörer där överenskommen om förbättringsarbete initierats. d. Andel samarbetsavtal som avslutats till följd av bristande efterlevnad. Upplysningen utelämnas eftersom vi saknar exakt data för såväl våra verksamhetsinköp som för vår skadeorganisation.	41-43	12, 13, 17

GRI 400: SOCIAL HÅLLBARHET

Nr	Upplysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida	Agenda 2030
401: Anställning					
401-1	Nyanställda och personalomsättning	Totalt nyanställda i bolaget (inklusive tillsvidareanställda, provanställda men ej visstidsanställda): <i>Varav, %:</i> Kvinnor 59 Män 41 <i>Varav, %:</i> Under 30 år 27 30-50 år 68 Över 50 år 5 Total personalomsättning i bolaget (inklusive tillsvidareanställda, provanställda och visstidsanställda), %: <i>Varav, %:</i> Kvinnor 5 Män 4 <i>Varav, %:</i> Under 30 år 22 30-50 år 22 Över 50 år 56		22	25-26, 46-47
401-2	Förmåner som ges till heltidsanställda men inte till tillfälligt anställda eller deltidsanställda.				6
401-2	Förmåner som ges till heltidsanställda men inte till tillfälligt anställda eller deltidsanställda.			25-26	3, 5, 8
401-3	Föräldraledighet		Rätten att ta ut föräldraledighet och tillfällig föräldrapenning. Informationen utgår i år, vi kommer att följa upp detta när nya regler är på plats.		5, 8
405: Mångfald och likabehandling					
405-1	Mångfald hos styrelse, företagsledning och anställda				
		Företags-			
		Styrelse	ledning	Chefer	Anställda
		<i>Könsfördelning, %</i>			
		50	50	47	52
		50	50	53	48
		<i>Åldersfördelning, %</i>			
		0	0	0	10
		30	20	35	44
		70	80	65	46

Nr	Upplysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida	Agenda 2030
414: Leverantörsbedömning socialt					
414-1	Nya leverantörer som utvärderats enligt sociala kriterier	I våra inköpsrutiner på såväl marknads-, drift- som på skadesidan finns policy och riktlinjer för inköp. Vid nya leverantörsupphandlingar går vi igenom dessa med den berörda leverantören. I vår bedömning avgränsar vi oss till den direkta leverantören, men säkerställer att leverantören har vederbörliga rutiner och dokument kring sociala åtaganden på plats.	Upplysningen avser antal nya leverantörer som bedömts utifrån sociala kriterier. Upplysningen utelämnas eftersom vi saknar exakt data för såväl våra verksamhetsinköp som för vår skadeorganisation.	44-45	5, 8, 16, 17
414-2		Det finns en rad viktiga sociala frågor att ta hänsyn till hos våra leverantörer på såväl marknads-, skade- som driftsidan. Vi genomför inga fullständiga leverantörs-genomgångar i flera led utan fokuserar på våra direkta leverantörer.	Upplysningen avser: a. Antal leverantörer som bedöms ha negativ påverkan. b. Påverkans karaktär. c. Andel leverantörer där överenskommelse om förbättringsarbete initierats. d. Andel samarbetsavtal som avslutats till följd av bristande efterlevnad. Upplysningen utelämnas eftersom vi saknar exakt data för såväl våra verksamhetsinköp som för vår skadeorganisation.	44-45	5, 8, 16, 17

SPECIFIKA UPPLYSNINGAR SOM LIGGER UTANFÖR GRI-REGELVERKET

Nr	Upplysning	Kommentar	Redovisningskrav som utelämnats och motivation	Sida	Agenda 2030
Ansvarsfulla investeringar					
Tidigare FS11	Ansvarsfulla investeringar	Grunden för vår kapitalförvaltning är att beakta olika hållbarhetsperspektiv. Därför arbetar vi med integrering, inkludering, påverkan och exkludering. I våra direkta aktieinnehav och våra fondinnehav följer vi de rekommendationer som Länsförsäkringar AB med flera ger enligt PRI och Global Compact. Minst 60 procent av våra ränteplaceringar ska ligga placerade i gröna obligationer och vår ambition är under det närmaste året ligga kvar på den nivån. Vår placeringspolicy, policy för ansvarsfulla investeringar och våra placeringsriktlinjer ger oss en god styrning i detta arbete.		22-23	3, 5, 7, 11, 13, 15
FS11	Andelen av tillgångarna som utvärderats ur ett hållbart perspektiv	Alla våra innehav i marknadsnoterade aktier och enskilda obligationer har utvärderats.		22-23	3, 5, 7, 11, 13, 15

Så styrs och organiseras vårt hållbarhetsarbete

Styrelsen är ytterst ansvarig för vårt hållbarhetsarbete och det är styrelsen som årligen beslutar om hållbarhetspolicyn och fastställer hållbarhetsrapporten som en del av årsredovisningen. Här godkänns också den årliga affärsplaneringen, där olika initiativ och mål för hållbarhet presenteras. Styrelsens arbete utvärderas på bolagets årsstämma av LF Västernorrlands fullmäktige. Fullmäktige väljs av och representerar bolagets ägare, det vill säga försäkringstagarna som också är bolagets primära intressenter. (Se Intressentdialogen på sidan 18-19).

Sedan 2020 drivs utvecklingen och integreringen av hållbarhetsarbetet i verksamheten av företagsledningen under ledning av vd, med hållbarhetsansvarig som föredragande och adjungerad deltagare. HR-chefen, chefen för försäkring och kommunikationschefen, som alla är medlemmar i företagsledningen, är även ägare av tre av våra fyra prioriterade hållbarhetsområden. Ansvarig för kapitalförvaltningen, och medlem i företagsledningen, är CFO. Ytterst ansvarig för hållbarhetsfrågorna är fortsatt styrelsen i LF Västernorrland. Sedan december 2020 är hållbarhetsansvarig föredragande av frågor kopplade till nya regelverk inom hållbarhetsområdet, omvärldsutvecklingen av hållbarhetsfrågor och arbetet med hållbarhetsredovisningen.

Styrning och inriktning

Styrelsen beslutar årligen om vår hållbarhetspolicy ska förändras, eller om den lagda planen ligger fast. Att ständigt förbättra hållbarheten i vår verksamhet är ett framgångsrecept och ett av våra allra viktigaste mål. I det arbetet är vår värdegrund och våra styrande dokument och riktlinjer av avgörande betydelse. Där beskrivs bland annat hur vi jobbar för att utveckla olika områden inom hållbart företagande, som till exempel hur vi begränsar antalet flygresor, styr mot klimatvänliga tjänstebilar och arbetar med våra leverantörer. Här ingår också regelefterlevnad, hur vi reglerar skador, och hur vårt kapital ska förvaltas. Allt detta följer naturligt av vårt uppdrag som kundägt försäkringsbolag, och vår målsättning är att vårt dagliga fokus på hållbarhet, tillsammans med våra medarbetares kunskaper och engagemang, gör oss ännu mer framgångsrika

Utbildning och chefnas ansvar

Under 2023 genomförde både styrelse företagsledning en egen utbildning (film) om den nya EU-förordningen CSRD och ESRS samt en information/utbildning på minst ett styrelse-/ledningsmöte för att förstå hur den nya förordningen påverkar bolaget och vilket ansvar styrelsen och ledningen har för denna förordning. Den fysiska utbildningen på mötet leddes av bolagets hållbarhetsansvariga och filmen är framtagen av Länsförsäkringar AB:s hållbarhetschef. Vd och företagsledning driver det operativa arbetet och beslutar om löpande aktiviteter inom ramen för hållbarhetspolicyn, gällande lagregler och våra väsentliga frågor om vårt hållbarhetsarbete. På Vd:s uppdrag driver bolagets hållbarhetsansvariga samordningen och utvecklingen av, samt rådgivningen om, bolagets hållbarhetsarbete. Hållbarhetsansvarig rapporterar till och rådgör med företagsledningen vid större frågor och vid förändringar av hållbarhetsarbetet.

Vid sidan av den hållbarhetsansvariga har samtliga chefer i företagsledningen ansvar för att känna till och arbeta i enlighet med bolagets policy för hållbarhet och andra styrande dokument. Dessa chefer förväntas också tillgodogöra sig de obligatoriska utbildningar som ges. Bolagets viktigaste hållbarhetsområden, som framgår av våra identifierade väsentliga frågor, ägs och drivs av olika funktioner i företagsledningen.

Bolagets väsentlighetsanalys och intressentdialoger ligger till grund för arbetet med hållbarhet och våra prioriterade hållbarhetsområden. Under 2017 genomgick alla anställda en grundutbildning om vårt hållbarhetsarbete. För att säkerställa kompetensen tog vi under slutet av 2019 fram en interaktiv hållbarhetsutbildning som genomfördes första halvåret 2020. Den

ingår numera i den årliga kunskapsuppdateringen, som alla medarbetare får ta del av.

Certifiering av finansiella medarbetare

Under 2021 genomförde vi ett projekt om de nya reglerna i EU:s disclosureförordning, vilket har medfört att 30 av våra medarbetare nu är certifierade inom hållbarhet i finansbranschen. Detta innebär att våra finansiella rådgivare har kunskap om det nya regelverket och om hur olika internationella hållbarhetsinitiativ hänger ihop. Reglerna säger bland annat att rådgivarna är skyldiga att ställa frågor om kundens hållbarhetspreferenser, och att informera om hur hållbarhetsrisker och risker för negativa konsekvenser av hållbar utveckling påverkar kundens investeringar.

Vi liksom övriga länsförsäkringsbolag förbinder oss även att, i enlighet med disclosureförordningen, tillhandahålla information på våra webbplatser, liksom att kontinuerligt erbjuda förköpsinformation samt att uppdatera våra lokala webbsidor och vårt övriga kommunikationsmaterial med nya hållbarhetsbegrepp, som till exempel "mörkgröna produkter", "ljusgröna produkter" och "fonder utan hållbarhetsbegränsning". Sedan 2020 är hållbarhet även en del i våra utvecklingsamtal via det så kallade målkontraktet.

Kontrollstationer

Under 2022 genomförde vi en utbildning för alla medarbetare, inklusive vd och övrig ledning. Det är en certifieringsutbildning som är framtagen av Finanskompetens och som bland annat tar upp EU:s nya regelverk, olika internationella initiativ, EU:s taxonomi, cirkulär ekonomi, företag och mänskliga rättigheter, leverantörskedjan, standarder och hållbarhetsrapportering. Utöver detta har vi en sida på vårt intranät där vi löpande infor-

merar om hållbarhetsfrågor. Detta material beskriver och håller ihop vårt hållbarhetsarbete i bolaget. Våra styrande dokument finns på plats och uppdateras årligen. För att säkerställa att våra medarbetare är förtrogna med dessa har vi bland annat årliga uppföljningssamtal, löpande egenkontroller, nyckelkontroller och andra rutiner där vi följer upp att policyer och riktlinjer efterlevs. Vi är dock ännu inte i hamn med den löpande uppföljningen av framför allt våra leverantörer av inköp och skadereglering. Under de närmaste åren kommer vi att

anpassa denna del av vår verksamhet, med stöd i de nya regelverken kring due diligence inom detta område.

LF Västernorrland har upprättat en lista med alla policyer och riktlinjer. Vissa av dessa kommer även att finnas med i texterna om våra fyra hållbarhetsområden enligt disclosureförordningens krav.

Utbildning under 2023

Under 2023 utbildade vi, förutom styrelse och företagsledning, de personer som är delaktiga i bolagets verksamhetsforum och

de personer som deltagit i arbetet med bolagets nya dubbla väsentlighetsanalys. Totalt uppgår det till cirka 40 personer. Utbildningen har i huvudsak berört den nya EU-förordningen CSRD/ESRS som berör arbetet med den nya dubbla väsentlighetsanalysen och arbetsmodellen som länsförsäkringsgruppen tagit fram för att genomföra den.

REDOVISNINGSMÅL ENLIGT ÅRSREDOVISNINGSLAGEN

MILJÖ

SOCIALA OCH PERSONAL-RELATERAD FRÅGOR

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

MOTVERKANDE AV KORRUPTION

POLICYER OCH STYRNING AV REDOVISNINGSMÅLET

Hållbarhetspolicyer | Uppförandekoder | Riskpolicy | Säkerhetsriktlinjer

- Placeringspolicy och -riktlinje
- Riktlinje för tjänsteresor
- Policy för ansvarsfulla investeringar
- Policy för inköp och utlagd verksamhet
- Riktlinjer för utlagd verksamhet
- Riktlinje för inköp vid skadereglering
- Riktlinje för vårt skadeförebyggande arbete
- Försäkringspolicy

- Personalpolicy med tillhörande riktlinjer
- Etiska riktlinjer
- Likabehandlingsplanen
- Riktlinje för sponsring

- Placeringspolicy och -riktlinje
- Policy för ansvarsfulla investeringar
- Riktlinje för utlagd verksamhet
- Riktlinje för inköp av skadereglering
- Policy för inköp och utlagd verksamhet

- Etiska riktlinjer
- Policy för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- Riktlinjer för hantering och identifiering av intressekonflikter
- Riktlinjer mot otillåtna förmåner
- Policy för klagomålshantering
- Ersättningspolicy
- Policy för inköp och utlagd verksamhet
- Riktlinje för utlagd verksamhet
- Riktlinje för inköp av skadereglering
- Riktlinje för ledningssystemet



Miljö

Miljö och framför allt klimat har sedan vi inledde vårt systematiska hållbarhetsarbete definierats som en av LF Västernorrlands viktigaste risker att förhålla sig till. Vi anpassar oss löpande efter nya legala krav, men gör också utöver dessa ständigt egna anpassningar av verksamheten.

I både vårt interna arbete, i samverkan med kunderna och i valet av leverantörer och samarbetspartner har vi ständigt med oss miljö- och klimatfrågorna. Det handlar om att minska klimatpåverkan genom skadeförebyggande arbete, genom hållbar skadereglering och genom att styra kapitalförvaltningen mot mer ansvarsfulla investeringar.

För att minska miljö- och klimatriskerna bedriver vi ett metodiskt skadeförebyggande arbete. Att undvika en skada är alltid en vinst för miljön, lokalsamhället och för kunden. Som kundägt bolag är vårt primära uppdrag att värdera och begränsa kollektiva försäkringsrisker. Det arbetet bidrar, förutom till en ökad trygghet för våra kunder, till lägre miljöpåverkan med mindre avfall, färre kemikalier, lägre energiförbrukning, minskad materialanvändning och färre transporter. Den globala uppvärmningen, med extrema väderhändelser som stormar, skyfall, översvämningar och torka som följd, får stora samhällsekonomiska konsekvenser. För försäkringsverksamheten är den

globala uppvärmningen en finansiell risk som är svår att överblicka och något som kommer att innebära risk för fler väderrelaterade försäkringsskador.

Inom framförallt den egna kapitalförvaltningen tog vi under 2023 nya kliv framåt, men vi påbörjade också mätningen av bolagets övergripande Scoop 1-3 klimatpåverkan i form av CO2-mätning i vår värdekedja.

Direkt och indirekt miljöpåverkan

LF Västernorrlands egen direkta miljöpåverkan är relativt begränsad och består främst av tjänsteresor, uppvärmning och el i kontorslokaler samt pappersutskrift. Av denna miljöpåverkan har flygresor över tid varit den enskilt största källan till koldioxidutsläpp, men efter de senaste årens pandemi har dessa utsläpp kraftigt reducerats. I dag finns riktlinjer för tjänsteresor, men för att fortsätta att minska koldioxidutsläppen rekommenderar vi i första hand digitala möten, som har ökat dramatiskt under de senaste åren. Våra medarbetare tar även i högre grad taget för tjänsteresor i stället

för flyg när det är möjligt. Vi fortsätter även att utveckla vårt digitala arbetssätt – under 2023 utvecklade vi användandet av fler delar i Microsoft Teams. Vi äger inga fastigheter utan hyr våra kontorslokaler. Arbetet med att minska energiåtgången i våra kontorslokaler pågår ständigt, och den el vi köper är miljöcertifierad. Utvecklingen av digitala tjänster medför färre pappersutskick, vilket minskar miljöpåverkan, samtidigt som informationen blir mer tillgänglig för kunderna. De styrande dokumenten; Policy för inköp och utlagd verksamhet, Riktlinje för utlagd verksamhet och Riktlinje för inköp vid skadereglering innehåller krav på särskilda åtaganden inom ramen för Global Compact, lagkrav och etiska regler.

Vår största indirekta miljöpåverkan sker inom vår skadereglering och kapitalförvaltning. Inom skaderegleringen fokuserar vi på att förebygga och begränsa skador inom områdena Egendom, Klimat och Personrisk. I det arbetet hanterar vi dagligen hållbarhetsfrågor. Vi gör det med kunskap, allvar och engagemang. Ambitionen är att vår

verksamhet ska belasta miljön och klimatet så lite som möjligt och tillsammans med våra kunder och leverantörer anstränger vi oss för att minska mängden avfall. Genom att även minska energiförbrukningen och materialanvändningen, och genom färre och kortare transporter, bidrar vi ytterligare till en lägre belastning på miljö och klimat. Inom vår kapitalförvaltning uppdaterar vi årligen vårt regelverk så att det ännu tydligare anpassar sig till rådande situation utifrån hur nya fakta och nya händelser påverkar klimatet och världen. Det innebär att våra placeringar inte ligger kvar i branscher eller marknader som till exempel inte klarar klimatomställningen. Vi har, och ska fortsätta ha, en stor andel gröna obligationer i vår portfölj.

CO2 avtryck i vår portfölj för åren 2020–2023

	2020	2021	2022	2023
Portföljavtryck sammanlagt för LF Västernorrland	2	6,9	6,7	5,9
Noterade aktier	13	13	15,7	11
Företagsobligationer	5	5	6	5,7
Direktägda fastigheter	1	0,3	0,5	0,5
Länsförsäkringar AB		0	0	0

Klimatrisker i försäkringsaffären

LF Västernorrland medverkar till klimatförändringar genom olika former av utsläpp i verksamheten. Klimatförändringarna påverkar i sin tur i hög grad bolagets verksamheter i form av nya typer av risker och kostnader. Det innebär att klimatförändringarna

har en dubbel väsentlig påverkan på bolaget, vilket är anledningen till att såväl det skadeförebyggande arbetet som kapitalförvaltningen hanteras som de mest prioriterade väsentliga hållbarhetsfrågorna. Klimatriskerna kan kategoriseras i två områden; fysiska risker och omställningsrisker. Den framväxande omställningsrisken som uppstår när politiska beslut och samhällsengagemang förändrar omvärlden och beteenden utgör en tydlig risk för den befintliga affären. Dessa identifierade risker hanteras i bolagets riskhanteringssystem och i vår försäkringspolicy.

Fysiska risker och omställningsrisker

Fysiska risker kan uppstå vid extrema väderhändelser som skyfall, stormar och översvämningar, men också som permanenta förändringar i klimatet, vilka exempelvis orsakar stigande havsnivåer. Omställningsrisker kan påverka bolaget genom effekter på försäkringsaffären och i bankaffären, men också i kapitalförvaltningen. Påverkan kan till exempel ske genom regulatoriska, politiska och marknadsmässiga förändringar relaterade till övergången mot ett klimatneutralt samhälle. Påverkan utifrån vad kunderna efterfrågar och förändrade kundbeteenden ingår också i omställningsrisker. Under 2023 fortsatte vi arbetet med att identifiera framtida påverkan från både fysiska risker och omställningsrisker. Primära hot som identifierats är modellrisk inom premiesättning vid ökade skadekost-

nader, ökade kostnader för återförsäkring samt koncentrationsrisk då vi verkar på en mindre geografisk marknad än våra huvudsakliga konkurrenter. Omställningsrisker å andra sidan har identifierats som ökade kostnader för regelefterlevnad och som en affärsrisk genom förlorad affär. Motoraffären betraktas som särskilt utsatt för omställningsrisker.

Finansiell påverkan

Klimatförändringar och arbetet med klimatrisker kan ha finansiell påverkan på bolaget. De fysiska klimatriskerna kan innebära ökade kostnader för olika naturskador, kostnader som delvis kan begränsas genom återförsäkringsskydd. Vi bedömer också att det finns en risk för ökade premier i avgiven återförsäkring. Att möta kraven i nya klimatrelaterade regelverk och allokera de resurser som krävs, till exempel för ökade redovisningskrav och uppföljning av hållbarhetsdata, är ytterligare exempel på finansiell påverkan.

Bolaget behöver arbeta analytiskt och långsiktigt för att minska vår klimatpåverkan och påverkan från klimatförändringarna för att reducera klimatriskerna och deras finansiella påverkan. Arbetet behöver ske i hela bolaget men bedöms ha stor effekt i kärnverksamheterna, till exempel i premiesättning, skadereglering och i premieförvaltning.

Klimatrisker i kapitalförvaltningen

LF Västernorrlands kapitalförvaltning ska, inom ramen för fastställda förvaltningsmål, sträva efter att bidra till hållbarhetsinriktade överenskommelser. Fokus ligger på ett urval av de globala målen i Agenda 2030 och i Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader till år 2030. Klimatförändringar kan utgöra en direkt finansiell risk för oss i form av möjlig påverkan på investeringar. Den klimatsmarta vision som formulerats av Länsförsäkringar AB och som ligger till grund för vår antagna Instruktion för ansvarsfulla investeringar, beskriver att bolagets kapitalförvaltning ska ha en långsiktig ambition att portföljen som helhet, inom ramen för fastställda förvaltningsmål, harmoniseras med och bidrar till Parisavtalet.

Arbetet med att omsätta instruktionen inriktas mot att minska exponeringen mot innehav med betydande klimatutsläpp, särskilt de som saknar omställningsambitioner. Vi ska driva ett aktivt och klimatfokuserat påverkansarbete mot utvalda innehav direkt eller via externa förvaltare. Parallellt strävar

vi efter att öka andelen investeringar som stödjer övergången till ett klimatneutralt samhälle.

Risker kopplade till klimatförändringar kan ha finansiell påverkan både genom direkta effekter i den löpande verksamheten och genom våra investeringar. Den potentiella positiva finansiella påverkan som minimering av klimatrisker utgör inom investeringar förväntas kunna uppväga de potentiella alternativkostnader som uppstår vid klimatriskrelaterad exkludering av investeringar.

Portföljen genomlysas regelbundet i syfte att identifiera noterade innehav, och om möjligt andra innehav, som misstänks överträda FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande eller anses ha höga ESG-risker (risker kopplade till miljöfrågor, sociala frågor eller bolagsstyrningsfrågor). Höga växthusgasutsläpp kan vara en sådan ESG-risk som upptäckts i genomlysningen. Genomlysningen kan göras av den egna organisationen eller av externa leverantörer. Kostnader som kan uppstå i samband med hantering av kapitalförvaltningens exponering mot klimatrisker består till exempel i högre krav på analys och rapportering och på inköp av analystjänster. Policyn för ansvarsfulla investeringar, placeringspolicyn och placeringsriktlinjerna är grunden för vårt arbete med utmaningar inom området klimat och miljö.

Skadeförebyggande arbete

Skadeförebyggande råd och kommunikation till kunder tillsammans med skadeförebyggande kundbesök är en viktig del i vårt klimatarbete eftersom till exempel brand- och vattenskador som kan undvikas eller reduceras bidrar till ett minskat avtryck på miljö och klimat. Genom ett effektivt skadeförebyggande arbete minskar vi också våra skadeförsäkringsrisker. Vi har utmaningar i att mäta och värdera det skadeförebyggande arbetets effekt på miljö och klimat, eftersom undvikna utsläpp är svåra att uppskatta. Vi behöver fortsätta utforska och utveckla miljö- och klimatomfattande effektmätning av det skadeförebyggande arbetet.

Parallellt med det konventionella skadeförebyggande arbetet behöver vi utveckla vårt arbete för att minska skadeverkningarna av ett förändrat klimat, så kallad klimatanpassning. Den kan till exempel ske genom ett aktivt naturskadeförebyggande arbete. Ett utökat strategiskt och operativt arbete kring fysiska klimatrisker, inklusive mätning och rapportering av dessa, är viktiga steg att ta under kommande år för att

reducera riskerna och samtidigt möta förväntade regelverkskrav på området. Som stöd för detta arbete ligger våra riktlinjer för det skadeförebyggande arbetet.

Resultatet av vår CO2 mätning enligt den marknadsbaserade metoden att räkna 3093 ton CO2e;

Scope 1	1,9 ton CO2e
Scope 2	38 ton CO2e
Scope 3	3052 ton CO2e, varav kapitalinvesteringar: 2833 tCo2e

Miljö och klimat i värdekedjan av leverantörer

Om bolaget inte kan leva upp till en god standard när det gäller miljö och klimat i värdekedjan är det en potentiell affärsrisk som kan leda både till ökade kostnader och ett minskat förtroende hos våra intressenter. Under hösten 2023 påbörjade vi arbetet med en ny väsentlighetsanalys, enligt de nya regelverken i CSRD, med tillhörande analys av hållbarhetsrisker i vår värdekedja för till exempel leverantörer inom våra inköp och vår skadereglering. Vad resultatet av detta arbete ger är lite tidigt att säga, men det ger oss möjligheter att inleda vår anpassning mot de kommande regelverksförändringarna inom hållbarhetsområdet som till exempel CSRD och Taxonomin.

I dag ställer skadeorganisationen krav på att samarbetspartner följer Länsförsäkringar ABs Uppförandekod för leverantörer, som bygger på FN Global Compacts tio principer för hållbart företagande och innehåller skrivningar om till exempel försiktighetsprincipen och miljölagstiftning. Det görs inga direkta uppföljningar på efterlevnad av uppförandekoden. 100 procent av våra samarbetspartner inom kategorierna bygg, sanering, avfuktning och glas är lokalt förankrade, främst för att säkerställa snabba ställtider och leveranser samt möjliggöra bättre insyn i verksamheterna, vilket i sin tur kan bidra till att reducera risker inom miljö och klimat. Under 2024 och framåt kan upphandlare i vår egen skadeorganisation ta hjälp av våra egna utredare för att granska leverantörer inför tecknande av avtal. Detta för att säkerställa att leverantörerna lever upp till befintliga krav och bedriver sin verksamhet på ett lagligt sätt.

Bygg

Vid upphandlingar ställer vi krav på att samarbetspartner lämnar en miljöplan. Efter som skaderegleringen säkerställer att återställande sker, till exempel efter brand- och vattenskador på byggnader, finns det alltid en miljöpåverkan i och med att reparationer utförs och material måste bytas ut. Vid

större skador arbetar samtliga leverantörer med planering av materialleveranser, vilket bidrar till att sänka miljöpåverkan. Under 2021 kom det nya regler för deponi- och avfallshantering som samarbetspartner inom bygg behöver följa.

Motor

LF Västernorrland använder en miljö- och kvalitetscertifiering för alla samarbetspartner inom motorskador. Certifieringen har mätbara miljömål som förnyas årligen och kontrolleras genom en revision som genomförs av tredje part. Vi har möjlighet att påverka vad revisionen ska innehålla. Verkstäderna är ofta tillståndspliktiga och tillsyn gällande miljö bedrivs av kommunerna. Det har inte kommit till vår kännedom att någon samarbetspartner har haft brister i miljöarbetet under 2023, och inga avtal har avslutats på de grunderna. Inom motorskador försöker vi styra samarbetspartner till att använda begagnade delar i så stor utsträckning som möjligt och att laga skador i stället för att byta ut. Under 2022 med fortsättning 2023 lanserade vi en kampanj om att laga stenskott i tid innan hela rutan behöver bytas. Under 2023 införde vi en fotoapplikation som innebär att våra kunder inte behöver åka en extra resa till verkstaden för att göra en skadebesiktning. Detta sparar in både resor och miljö. Vi får även en miljörapport på inbesparade koldioxidutsläpp.

Egendom

Inom kategorin egendom är nästan alla leverantörer lokalt förankrade, drygt 95 procent. I de fall tjänsten innebär direktkontakt med kunden är samtliga leverantörer lokalt förankrade. I de tjänster som hanteras digitalt, till exempel värdering av vissa föremål, är leverantörens expertis på området viktigare än lokal förankring så länge svensk eller europeisk lagstiftning gäller.

Vid en upphandling ställer vi krav på att samarbetspartner lämnar en miljöplan. Det görs inga generella kontroller på efterlevnad. För egendomsleverantörer som hanterar mobil- och datorreparationer följs månatligen avfall och koldioxidutsläpp upp, liksom andelen delreparationer som ersätts kontant skadereglering. Så länge det är ekonomiskt försvarbart förespråkar vi reparation i stället för kontant ersättning. I så stor utsträckning som möjligt används begagnade reservdelar för mobiltelefoner och annan elektronik.





Respekt för mänskliga rättigheter

FNs förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948 är en milstolpe i mänsklighetens historia. För LF Västernorrland som tjänsteföretag finns det faktorer och risker i vår interna företagskultur och i kapitalförvaltningen, liksom i våra samarbeten med leverantörer och andra partner, när det gäller mänskliga rättigheter. I första hand finns riskerna inom kapitalförvaltningen och vid inköp av olika slag.

Due diligence är ett begrepp som ofta är kopplat till mänskliga rättigheter. I juridiska kontext förstås begreppet som "den omsorg som en förnuftig person visar för att undvika att skada andra eller deras egendom. Inom affärslivet används due diligence för att beskriva den undersökning eller analys som en organisation eller ett företag genomför innan man inleder en finansiell relation.

Nära det gäller mänskliga rättigheter relaterar begreppet till hur en organisation identifierar, förebygger, lindrar och på andra sätt tar ansvar för mänskliga rättigheter. Hur och på vilket sätt en organisation påverkar mänskliga rättigheter, om påverkan är direkt eller indirekt, avgör hur organisationen tar sig an frågan.

Om organisationen bidrar till en indirekt negativ påverkan av mänskliga rättigheter, i LF Västernorrlands fall till exempel i kapitalförvaltningen, är organisationen inte ensamt ansvarig för att återställa skadan, men kan spela en viktig roll i att det görs.

Hur företag och organisationer prioriterar och påverkar mänskliga rättigheter har

en speciell status i internationell lag. Den mest akuta påverkan en organisation kan ha, är sådan som negativt påverkar mänskliga rättigheter.

Mänskliga rättigheter i kapitalförvaltningen

I kapitalförvaltning finns en risk att, via till exempel fondbesittning, bli delägare i bolag vars verksamhet på något sätt strider mot de mänskliga rättigheterna. Vår egen kapitalförvaltning följer därför erkända, internationella standarder och överenskommelser som också används av andra kapitalförvaltare.

Vi har fattat beslut om att, inom ramen för fastställda förvaltningsmål, alltid sträva efter hållbarhetsinriktade överenskommelser med fokus på ett urval av de globala målen i Agenda 2030, principerna för ansvarsfullt företagande i FNs Global Compact samt de FN-stödda principerna för ansvarsfulla investeringar (PRI). Vår placementspolicy, policy för ansvarsfulla investeringar och placeringsriktlinjer är grunden för arbetet med ansvarsfulla investeringar.

Risk för negativ påverkan

FNs principer för ansvarsfulla investeringar (PRI) fokuserar på att integrera ESG-frågor, alltså miljöfrågor, sociala frågor och bolagsstyrningsfrågor, samt på vikten av att bedriva aktiv ägarstyrning och påverkansarbete. Utöver FNs principer ska vår kapitalförvaltning, gentemot externa förvaltare och befintliga portföljnehav, också verka för att Global Compacts principer införlivas i respektive verksamhet.

Portföljen granskas regelbundet för att identifiera noterade innehav, och om möjligt andra innehav, som misstänks överträda principer för ansvarsfullt företagande eller har höga ESG-risker, som till exempel brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Genomlysningen kan göras av den egna organisationen eller genom externa förvaltare.

Kapitalförvaltningens förmåga att skilja externa förvaltare och fonder som bidrar till hållbart värdeskapande från de som inte gör det ska säkerställas i samband med upphandling, utvärdering och löpande uppföljning av externa förvaltare. Försämrar den externa förvaltarens arbete med ansvars-

fulla investeringar, försöker vi påverka förvaltaren till att förbättra sig. Om förvaltaren inte förbättrar sig kan vi välja att avyttra innehavet i fonden. I dagsläget exkluderas bland annat bolag med koppling till brott mot internationella normer och konventioner, samt till massförstörelsevapen, så kallade kontroversiella vapen.

Öka graden av positiv påverkan

Förutom att reducera riskerna för exponering mot verksamheter som riskerar att strida mot de mänskliga rättigheterna, har vi valt att göra investeringar som har en direkt positiv påverkan. Ett sådant exempel är bolagets investeringar i mikrolånefonder, som gör det möjligt för människor som är exkluderade från traditionella finansiella system, att lyfta sig ur fattigdom. Ytterligare ett exempel är investeringar som ökar tillgången till rent vatten, och möjligheten till finansiering av boende och utbildning som ökar den ekonomiska tillväxten och minskar fattigdom. Vi investerar även i gröna obligationer, som främjar enskilda företags omställning till en hållbar utveckling och de av FN fastställda målen. De investeringarna övervakas och rapporteras till obligationsinnehavarna och de företag som sammanställer och rapporterar ESG-data.

Mänskliga rättigheter hos våra leverantörer

För LF Västernorrland är det en potentiell affärsrisk, som kan leda till ökade kostnader eller minskat förtroende, om koncernen inte kan leva upp till god standard när det gäller mänskliga rättigheter i värdekedjan. Vi har fört en dialog mellan berörda funktioner och hållbarhetsansvarig i bolaget, om att påbörja en kartläggning och analys av samtliga hållbarhetsrisker i värdekedjan. Vi vet redan nu att nya regelverk är på gång som kommer att ställa högre krav när det

gäller till exempel genomförande av due diligence för olika delar i vår värdekedja och vi avvaktar tills dessa är på plats.

Idag sker en klar majoritet av våra inköp via lokala leverantörer. Nya leverantörer och samarbetspartner ska följa Länsförsäkringar ABs uppförandekod för leverantörer. Koderna bygger på FNs Global Compacts tio principer för hållbart företagande och innehåller skrivningar om till exempel mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden. Policyn för inköp och utlagd verksamhet liksom riktlinjerna för utlagd verksamhet, samt för inköp av skadereglering är en del av inköpsavtalet för nya leverantörer. Ambitionen har under några år varit att mer systematiskt arbeta med uppföljning av dessa avtal. Tyvärr har vi inte maktat med detta och inom en inte allt för lång tid kommer vi att implementera taxonomin och dess minimiskyddsåtgärder som omfattar dessa frågor. Riktlinjerna beskriver rutiner för uppföljning enligt en checklista och eventuella konsekvenser vid avvikelser.

Skador

Samtliga aktörer inom kategorierna bygg, sanering, avfuktning och glas är lokalt förankrade, främst för att klara snabba ställtider och leveranser. Närheten till lokala leverantörer förbättrar insynen i verksamheterna som i sin tur kan bidra till att reducera risker inom mänskliga rättigheter. I vissa fall tar upphandlare på skadavdelningen hjälp av vår utredningsfunktion att granska leverantörer för att säkerställa att de lever upp till befintliga krav och bedriver sin verksamhet på ett lagligt sätt.

Bygg

LF Västernorrland kräver att samarbetspartner inom byggsektorn ska erbjuda kollektivavtalsenliga löner och arbetsförhållanden.

Det gäller både för egna medarbetare och för underentreprenörer. Vi har bedömt att vi under 2023 inte behövt vidta några åtgärder för att minska risken för brott mot organisationsfrihet eller kollektivavtal. Vi har inte heller upptäckt någon risk för att det förekommit tvångsarbete hos våra partner i byggsektorn. Det har heller inte under 2023 kommit till vår kännedom att någon samarbetspartner skulle brista i att efterleva de sociala kriterier om mänskliga rättigheter eller arbetsförhållanden som finns i uppförandekoden.

Motor

Under 2023 har LF Västernorrland inte fått kännedom om att någon samarbetspartner inom motorsektorn löpt risk för brott mot organisationsfrihet eller kollektivavtal, eller att det funnits risk för tvångsarbete. Leverantörer förväntas efterleva de sociala kriterier om mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden som finns i uppförandekoden för leverantörer. Inga avtal har avslutats på grund av bristande efterlevnad. Efterlevnad av dessa frågor säkerställs, så långt det är möjligt, genom exempelvis en årlig revision som utförs av tredje part. En del av revisionen hanterar frågan om anställda har kollektivavtal och tjänstepension. Det pågår diskussioner, om kommande revisioner kan väva in fler av de frågor som nämns i uppförandekoden.

Vi besöker också löpande våra motorleverantörer för att säkerställa att de följer ingångna avtal. Vi ingår avtal endast med etablerade företag som har en sund ekonomi, då möjligheten att leva upp till koncernens värderingar bedöms vara större med sådana avtalspartner. Ett exempel på kontroller som görs är att företagets lönesumma är rimlig i förhållande till antal anställda, verksamhetens inriktning och omsättning.

Egendom

Vid upphandling kräver vi att leverantören erbjuder kollektivavtalsenliga löner och arbetsförhållanden. Under 2023 har vi bedömt att vi inte behövt vidta några åtgärder mot någon leverantör. Vi har inte upptäckt några risker för brott mot organisationsfrihet eller kollektivavtal, eller risker för tvångsarbete. Inga avtal har avslutats med brister i sociala kriterier som grund. Om misstanke föreligger görs kontroller och eventuella incidenter hanteras så fort vi får kännedom om dem.



Personal och sociala förhållanden

LF Västernorrlands vision är att skapa en tryggare och enklare vardag för sina kunder. För att lyckas med det är medarbetarna en avgörande resurs. Arbetsmiljö, hälsa och säkerhet är därför en risk för verksamheten och viktiga frågor, eftersom bolaget vill attrahera och behålla engagerade medarbetare och säkerställa att bolaget har ett humankapital med rätt kompetens för att möta framtida behov.

Arbetsmiljö

Tydlighet när det gäller ansvar, resurs- och kompetensförsörjning och arbetsklimat är alla frågor som, om de inte hanteras, kan leda till personalriskerna som i sin tur kan leda till olika typer av förluster för bolaget. Vårt arbetsmiljöarbete är därför en viktig del i att förebygga personalrisk.

I enlighet med arbetsmiljölagstiftningen bedriver bolaget ett systematiskt arbetsmiljöarbete för en trygg och säker arbetsmiljö. Detta innebär att bolaget genom samverkan med arbetstagarpart undersöker, riskbedömer, åtgärdar och följer upp frågor om arbetsmiljö. Ansvaret för arbetsmiljöarbetet delegeras från översta chef till respektive underställd chef som har rätt kompetens. Arbetsmiljörelaterade incidenter ska kunna uppmärksammas och rapporteras av alla medarbetare.

Anställda

Koncernen har under året haft i medeltal 140 heltidstjänster. Per 31 december var antalet anställda 144. Alla anställda omfattas av kollektivavtal. Under 2023 har 22 nyanställningar gjorts, och bolaget har haft en personalomsättning på knappt 5 procent. Personalomsättning följs upp löpande i bolagets ledningsgrupp.

Frisknärvaro och sjukfrånvaro

Ett friskvårdsbidrag erbjuds till samtliga anställda och bidraget har en hög nyttjandegrad. Samtliga prov- och tillsvidareanställda erbjuds också möjlighet till en sjukvårdsförsäkring där det ingår sjukvårdsrådgivning, samtalsstöd, förebyggande hälsojourer och snabb vård. Sjukfrånvaro följs upp i arbetsmiljökommittén kvartalsvis. Sjukfrånvaron jämförs mot

nyckeltal och om resultaten börjar peka i fel riktning finns möjlighet att sätta in åtgärder, till exempel med hjälp av företagshälsovården.

Mångfald och likabehandling

Mångfald i LF Västernorrland mäts i dag som ålder respektive kön. Koncernen har en framtagen likabehandlingsplan och nyckeltal följs upp årligen.

Gällande andra mångfaldsparametrar, som till exempel annan bakgrund än svensk, ser bolaget utmaningar i att mäta, analysera och sätta upp måltal, bland annat mot bakgrund av personuppgiftslagstiftningen. Det kan vara en balansgång att mäta mångfald på andra typer av parametrar än ålder och kön, utan att samtidigt riskera att utsätta någon för upplevd särbehandling eller kränkning. Att arbeta med mångfaldsfrågor



kan förebygga både personalrisk utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv och ryktesrisk utifrån ett varumärkesperspektiv.

I den regelbundna återkommande medarbetarundersökningen ställs en fråga om kränkande särbehandling vars resultat följs upp av vår HR-personal. Inga diskrimineringsärenden enligt de sju diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen har rapporterats under 2023.

Eventuella ärenden hanteras skyndsamt av HR-funktionen och vid behov genom en extern utredning, till exempel av företagshälsovården.

Säkerhetsarbete

Det systematiska säkerhetsarbetet ska förebygga säkerhetsrisk, det vill säga att bolaget utsätts för externa brott eller interna oegentligheter, och verka för att det finns kompetens för att bedriva verksamheten på ett säkert sätt både för anställda och kunder. Arbetet bedrivs utifrån gemensamma styrdokument i länsförsäkringsgruppen (Säkerhetspolicy och Säkerhetsriktlinjer) samt tillhörande lokala arbetsinstruktioner och rutindokument. Utvecklingsarbete pågår ständigt, både inom ramen för länsförsäkringsgruppens säkerhetsarbete och lokalt i bolaget.

Ansvarsprinciper och incidentrapportering

LF Västernorrland, utgår ifrån en ansvarsprincip där närmaste chef ansvarar för säkerheten i sina medarbetares arbetsmiljö, men där medarbetare har ett ansvar att påtala eventuella risker och brister till sin närmsta chef, eller om det inte är möjligt, till annan person i chefsposition.

Det finns kända rutiner och breda möjligheter till rapportering och kommunikation för att förebygga incidenter, och medarbetare ska enligt grundläggande arbetsrätt kunna skydda sig mot säkerhetsrisker och hotfulla situationer utan att riskera reprimander. Bolaget har ett digitaliserat incidentrapporteringssystem, i vilket samtlig personal kan registrera inträffade incidenter samt risker för incidenter för spårbarhet och åtgärd. Bolaget har dokumenterade rutiner för rapportering till styrelse och ledning för dessa typer av frågor.

Delaktighet och utbildning

Bolaget arbetar förebyggande och inkluderande med säkerhetsrisker genom att verka nära verksamheten, i dialog med chefer och medarbetare och med tydlig uppmuntran till engagemang och återkoppling. Lagstadgad information ges regelbundet och i sam-

band med förändringar till verksamhet och fackliga representanter, till exempel via forum som arbetsmiljökommittén men också som riktad intern kommunikation.

En årlig digital grundläggande säkerhetsutbildning för samtliga medarbetare lanserades under 2021. Utbildning i att upptäcka och hantera phishing, nätfiske, genomförs årligen av all personal, uppföljning av utbildningen sker återkommande genom att fejkade bluffmejl skickas ut inom organisationen.

Visselblåsning

Genom att göra det möjligt att kommunicera misstankar om oegentligheter eller missförhållanden konfidentiellt, ska visselblåsartjänsten bidra till att förebygga affärsrisker som negativa rykten eller otillbörligt uppträdande. Den är tänkt att vara ett sista alternativ till andra rapporteringsvägar och kan användas i etiska frågor eller ärenden av känslig karaktär. Ansvariga för att ta emot visselblåsningar enligt fastslagna rutiner är compliance officer. Under 2023 har det inte förekommit några visselblåsningssärenden.





Motverkande av korruption

Alla företag i finans- och försäkringsbranschen har korruptionsrelaterade risker att hantera. Risker som gäller bedrägeri, utpressning, mutor, otillåten påverkan och tysta överenskommelser, penningtvätt och finansiering av brottslig verksamhet är några exempel. Branschen lyder under strikta regler och lagkrav, som ska förhindra dessa risker.

LF Västernorrland arbetar i en utpräglad förtroendebransch, vilket innebär att koncernen ska agera på ett sätt som långsiktigt inger förtroende och respekt hos kunder, medarbetare, affärspartner, media, myndigheter och andra intressenter. Medarbetare i bolaget förväntas följa de lagar och regler som gäller inom branschen samt de processer och arbetssätt som har upprättats. I det dagliga arbetet är etik och moral samt sunt förnuft viktigt.

För oss är korruption förknippad med flera operativa risker, som legala risker och regelefterlevnadsrisker. Det finns också flera affärsrisker förknippade med eventuella brister, till exempel ryktesrisk eller uppföranderisk. Bedrägliga försök riktade mot bolaget kan, om de inte förebyggs och hanteras, leda till ökade skadeståndar som i förlängningen finansieras av dyrare premier. Sådana drabbar i första hand kunden, och riskerar att slå hårdast mot kunder som har

det svårare ekonomiskt och som då eventuellt inte har råd med försäkring, trots att de kanske är i störst relativt behov av försäkringsskydd. Det är en ohållbar samhällsutveckling som vi kan motverka genom att minska våra korruptionsrelaterade risker.

Arbetet för att minimera riskerna bedrivs både internt i bolaget och externt gentemot kunder och samarbetspartner, inte minst genom de regelverk som finns inom bankverksamheten. Bolagets olika affärsområden har tillsammans med riskhanteringsfunktion, utredningsfunktion och säkerhetsfunktion viktiga roller i både proaktivt och reaktivt arbete.

Motverkande av korruption inom försäkring

I den obligatoriska, årliga e-utbildningen om etiska riktlinjer för alla medarbetare finns lärande exempel om affärsetik som ska tydliggöra och skapa medvetenhet om den

omgivning och de risker för korruption som finns i bolaget, och hur anställda förväntas agera. Utbildningen har kompletterats med den årliga genomgången av Uppförandekoden. Samtliga anställda som förmedlar försäkringar lyder under lagen om försäkringsdistribution och ska genomgå årliga kravställda utbildningar och vara godkända inom samtliga områden. Kompetenshöjningen innefattar 15 timmars vidareutbildning varje år. Samtliga interna och externa instruktioner och policyer ska följas och uppdateringar på dessa dokumenteras.

Chefer ska genomföra en årlig genomgång av sina medarbetare för att identifiera risker. Vid detta tillfälle går lämplighetsdokument igenom, utbildningsplaner kontrolleras, och medarbetaren bekräftar att hen har tagit del av och är väl insatt i lokala och gruppgemensamma instruktioner och policyer. Även eventuella bisysslor kontrolleras så att de är förenliga med aktuell tjänst.

Skadereglering

Regleringen av skador är ett verksamhetsområde som är extra utsatt för korruptionsrisker och de största riskerna återfinns där flödet av likartade skador är stort, respektive där medarbetares eller chefers attesträttigheter är höga. Bolaget har system för säkerställande av intern styrning och kontroll. Nyckelkontroller, besiktningar, revisioner och särskild utredning är exempel på kontrollaktiviteter som utförs regelbundet.

Reglering av personalskador

För att undvika jävssituationer och intressekonflikter i skaderegleringen har koncernen en särskild process för hantering av skador anmälda av anställda inom hela bolaget samt för tillfälligt anställd personal, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling, franchisetagare, styrelseledamöter samt närstående till anställda.

Känsliga skadetyper ska hanteras på ett sådant sätt att den anställdes personliga integritet säkerställs. I dessa fall regleras skadan i ett annat länsförsäkringsbolag. För att uppnå en hög dualitet i personalskador attesteras skador upp till 10.000 kronor av gruppchef och skadechef. Personalskador över 10.000 kronor attesteras av gruppchef, skadechef och VD. Kontroller sker årligen på 10 procent av anmälda personalskador och närståendes skador i syfte att säkerställa att ingen intressekonflikt råder och att regleringen har skett enligt gällande försäkringsvillkor.

Kundkännedom

Försäkringsföretag eller banker får inte erbjuda produkter till företag och privatpersoner som finns på EUs sanktionslista. Det kan exempelvis handla om företag eller personer som är bulvaner för kriminell verksamhet av olika slag eller är misstänkta för terrorism. För att lättare kunna upptäcka detta och snabbt agera har LF Västernorrland ett system som automatiskt och regelbundet kontrollerar bankkunder och skadeståndbetalningar mot sanktionslistan. Även när det gäller livprodukter är kundkännedom viktigt. Enligt penningtvättslagen ska livbolag och banker alltid ha kundkännedom om såväl nya som befintliga kunder. För oss innebär detta att när en ny eller befintlig kund vill ingå avtal om att teckna nya produkter och tjänster, eller utföra vissa transaktioner, ska ny kundkännedom inhämtas eller aktuell kundkännedom säkerställas. Bolaget får inte etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse om det inte finns till-

räcklig kundkännedom för att kunna hantera risken förknippad med kunden – till exempel risken för penningtvätt eller finansiering av brottslig verksamhet. Våra rådgivare får en årligen uppdaterad utbildning på området, och det finns tydliga rutiner att följa. Kundkännedomen ska dokumenteras i kundsystemet och det genomförs löpande stickprov som rapporteras till Länsförsäkringar Fondliv och Länsförsäkringar Bank.

Motverkande av korruption inom bank

Även bankverksamheten är ett område som är extra utsatt för korruptionsrisker. Tydliga rutiner, återkommande utbildningar och egenkontroller är viktiga komponenter i arbetet med att motverka korruption.

Utbildning av medarbetare och hantering av avvikelser

Samtliga medarbetare inom bankverksamheten har en tillika anställning i Länsförsäkringar Bank AB. Som anställda inom bankverksamheten ska medarbetare genomgå årliga kravställda utbildningar och vara godkända inom samtliga områden. I utbildningarna ingår till exempel en årlig kunskapsuppdatering från Swedsec (tillhandahåller licenser till finansbranschen). Samtliga interna och externa instruktioner och policyer ska följas. Månatligen genomförs cirka 45 egenkontroller på bankverksamheten, utifrån direktiv från Länsförsäkringar Bank AB.

Bankchef tillsammans med HR-ansvarig genomför en årlig genomgång av tillika anställda medarbetare i banken för att identifiera risker. Vid detta tillfälle går lämplighetsdokument

igenom, utbildningsplaner kontrolleras och medarbetaren bekräftar att hen har tagit del av, och är väl insatt i, lokala och för länsförsäkringsgruppen gemensamma instruktioner och policyer. Även bisysslor kontrolleras så att de är förenliga med aktuell tjänst. Två gånger årligen genomförs en behörighetskontroll på banksystemen.

Lednings- och kontrollfunktioner går regelbundet igenom utfallet av genomförda egenkontroller, uppdagade avvikelser och medarbetare som eventuellt har överträtt sina befogenheter. Beroende på allvarlighetsgrad och omfattning finns det en framtagen process med olika beslutsinstanser kopplat till vilka åtgärder som blir påföljden.

Penningtvätt (Anti-Money Laundering, AML)

LF Västernorrlands lokala AML-arbete hanterar kunder med avvikande finansiella beteenden. Det kan handla om transak-

tionsförfrågningar, avvikelser från upprättad kundkännedom, utlandsbetalningar och hantering av stora kontanta transaktioner. Om kunden bedöms ha en extra hög risk kan det bli fråga om utredning, avveckling och även polisanmälan om det finns misstanke om brottslig verksamhet. En del av de egenkontroller som utförs månatligen riktar sig mot förebyggande av penningtvätt, till exempel kontroll av pengarnas ursprung vid köp av fastigheter eller extra amortering av lån. I samband med beviljande av lån till renovering eller tillbyggnad begärs underlag in till banken, samtidigt som kunden informeras om att ytterligare information kan begäras i efterhand. Kunden får också information om vikten av att kontrollera F-skatt och referenser hos den anlitade firman.

Inom AML-området arbetas det också med att hjälpa kunder som är utsatta för olika bedrägerier. Länsförsäkringar Bank AB informerar löpande om bedrägeririsker och försök till bedrägerier via hemsida och internetbank.

Risikanalys

En företagsövergripande risikanalys görs minst en gång per år. Den ligger till grund för bolagets operativa riskhantering, där bland annat affärsetik och korruption ingår. Compliance övervakar och kontrollerar dess efterlevnad. När nya produkter, tjänster eller distributionskanaler introduceras, och vid omorganisationer, görs samtidigt en ny riskbedömning. Det gemensamma systemet (C2) som finns inom länsförsäkringsgruppen används för rapportering av avvikelser.

LF Västernorrland tar avstånd från all korruption och alla otillåtna förmåner. Det framgår tydligt i de etiska riktlinjerna och i vår riktlinje mot otillåtna förmåner. Institutet mot mutors (IMM) rekommendation om hur gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet får användas är en del av riktlinjen mot otillåtna förmåner. Det övergripande syftet med bolagets antikorrupsionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är privat vinning eller att främja tredje parts intresse. Inom bolaget genomförs regelbundet en analys av intressekonflikter. Syftet är att utvärdera risken för mutor och annan otillåten påverkan. De områden som beaktas är bolagets verksamhet, storlek och organisation, marknad, kunder, distributionskanaler, samarbetspartner, leverantörer, sponsring och inköp.

Personalbankärenden

Utifrån regelverkskrav finns det en upprättad jävsförteckning som innebär att en central kreditkommitté alltid fattar beslut om krediter till bankanställda med nyckelroller och särskilda behörigheter och mandat, liksom till företagsledning och styrelse. För övriga medarbetare inom bolaget är det Affärsservice på Länsförsäkringar Bank som hanterar och fattar beslut om krediter och placeringar. Affärsservice bank är inte en del av LF Västernorrland vilket reducerar risken för beroendeställning, avsteg eller felaktig prissättning.

Medarbetarens bankärenden som gäller en godkänd bisyssla handläggs av affärsspecialist inom avdelningen bank och följer därmed beslutsinstans enligt kreditregelverk. I de fall en medarbetare får ett närståendeuppdrag (gällande släkt eller närstående) ska bankärendet lämnas över till en kollega där det inte finns någon koppling.

Intressekonflikter och interna oegentligheter

Intressekonflikter och interna oegentligheter är risker som innefattas i så kallade personriskerna och som kan leda till korrupsionsrelaterade interna oegentligheter och incidenter och i förlängningen förluster för bolaget. Både inom försäkring och bank finns det, som beskrivits ovan, processer och rutiner som ska motverka att vi utsätts för interna försök till korrupcion.

Under 2023 har det inte förekommit några incidenter där anställda varit föremål för korrupsionsmisstankar. I syfte att mot-

verka eller stoppa interna oegentligheter i eller nära verksamheten finns en visselblåsarkanal tillgänglig för alla medarbetare. I bolaget finns en riktlinje och en arbetsinstruktion för identifiering och hantering av intressekonflikter.

Områden där det finns en potentiell risk för intressekonflikter är när ledningspersoner i bolaget innehar ledande uppdrag i närstående bolag såsom bolag inom Länsförsäkringar AB koncernen. Det är inte alltid självklart att respektive bolags intressen sammanfaller. Förutom ovanstående styrande dokument regleras detta även i etiska riktlinjer, uppförandekoden och riktlinjen mot otillåtna förmåner.

Klagomålshantering och personuppgiftshantering

Om kunder misstror LF Västernorrlands processer kring klagomålshantering eller personuppgiftshantering kan det vara en potentiell ryktesrisk för bolaget. Samtliga kunder kan därför lämna in klagomål till bolagets klagomålsansvarig för omprövning av beslut. Funktionen är primärt till för att säkerställa kvaliteten i besluten som rör kunder men ger också en extra möjlighet för oss att upptäcka misstänkta interna oegentligheter. Kunden kan också vända sig till Allmänna Reklamationsnämnden (ARN). Klagomålsansvarig lämnar halvårsvisa rapporter över klagomålstyper och antal till styrelse och ledning.

Klagomålsansvarig ansvarar för att det finns interna rutiner för registrering och uppföljning av klagomål, i syfte att bolaget

ska tillgodogöra sig den information som förses genom klagomålshanteringen. Underlagen används för att analysera orsaken till klagomålen, identifiera eventuella brister och systematiska felaktigheter i handläggning, produkter, försäljning och information i syfte att om möjligt åtgärda de underliggande orsakerna. Under 2023 hade vi 96 klagomål.

Motverkande av korrupcion i leverantörsled

För LF Västernorrland är det en potentiell affärsrisk som kan leda till ökande kostnader eller minskat förtroende hos intressenter om bolaget inte kan leva upp till god standard när det gäller motverkande av korrupcion i värdekedjan. Därför är det viktigt för oss att på bästa sätt undvika risker kring bedrägeri, penningtvätt eller annan brottslig verksamhet i värdekedjan.

För större inköp och i skadeorganisationen krävs att samarbetspartner ska följa Länsförsäkringar ABs Uppförandekod för leverantörer som bygger på FN Global Compact's tio principer för hållbart företagande, och innehåller skrivningar om till exempel affärsetik och företagsintegritet.

Det görs inga uppföljningar på efterlevnad av uppförandekoden. Skadeorganisationen tar hjälp av bolagets utredningsfunktion om det skulle framkomma misstankar om korrupsionsrelaterade incidenter hos samarbetspartner. En metod som tillämpas för att motverka korrupsionsrisker är den dualitetsprincip och attestering av skador som används inom skadereglering.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Västernorrland, org.nr 588000-3842

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2023 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionspraxis i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska signatur
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Morgan Sandström

Auktoriserad revisor



Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Västernorrland (LF Västernorrland) avger härmed årsredovisning för 2023, bolagets 179:e verksamhetsår.

Verksamhetsinriktning

LF Västernorrland erbjuder ett fullsortiment av sak- och livförsäkringar till företagare, skogs- och lantbrukare samt privatpersoner. Bolaget erbjuder också banktjänster till småföretagare, skogs- och lantbrukare samt privatpersoner. Fastighetsmäklartjänster för privatbostäder erbjuds också via franchise-tagare som är anslutna till Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB (publ). LF Västernorrland är marknadsledande inom ett flertal områden och marknaden är Västernorrlands län. Bolaget är även delaktigt i olika gemensamma återförsäkringsaffärer med de övriga länsförsäkringsbolagen.

LF Västernorrland har egen koncession för sakförsäkringserbjudandet och förmedlar livförsäkring samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna.

I det helägda dotterbolaget Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB ägs och förvaltas aktier i publika fastighetsbolag.

Total affärsvolym

Den totala volymen för bolagets affärer fördelar sig enligt nedan, Mkr.

Mkr	2023	2022
Sakförsäkring		
<i>Direkt försäkring:</i>		
Premieinkomst	526	510
<i>Mottagen återförsäkring:</i>		
Premieinkomst	37	35
Total premieinkomst	563	545
Livförsäkring		
Premieinkomst	171	170
Finansiella tjänster		
Bank, inlåning	2 738	2 624
Bank, utlåning	5 010	4 882
Sparande	1 918	1 718

Organisation, struktur och ägarförhållanden

LF Västernorrland ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. Gemensamt äger länsförsäkringsgruppen Länsförsäkringar AB

som är ett gemensamt service-, utvecklings- och försäkringsbolag med dotterbolag där de största är Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Bank AB.

LF Västernorrland är ett självständigt bolag och bolagsformen är ömsesidig, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets försäkringstagare. Dessa har inflytande på verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter som företräder dem på bolagsstämman.

Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sju ledamöter. Därutöver ingår vd och två personalrepresentanter i styrelsen.

Länsförsäkringar AB har som uppdrag att bedriva gemensamma affärer inom bank och försäkring. Länsförsäkringar AB står också för strategiskt utvecklingsarbete och service inom områden som skapar effektivitet samt skalfördelar för att ge länsförsäkringsbolagen de bästa förutsättningarna för att bli framgångsrika på sina respektive marknader. Genom samarbete erhålls den produktbredd, finansiella styrka och se specialistkunskaper som behövs för att tillgodose våra kunders behov.

Nya och ändrade redovisningsprinciper årsredovisning 2023

Från och med 1 januari 2023 tillämpas lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen samt IFRS 9 i koncernredovisningen samt för juridisk person. IFRS 9 tillämpas framåtriktat och därmed uppstår ingen övergångseffekt. Övriga byten av redovisningsprinciper som har en betydande effekt på LF Västernorrlands finansiella rapportering har tillämpats retroaktivt vilket innebär att jämförelsesiffror har räknats om för att uppnå jämförbarhet över resultat och finansiell ställning. Nya och ändrade redovisningsprinciper har påverkat LF Västernorrlands eget kapital med ett belopp om 16 000 TKR för koncernen. Moderbolagets eget kapital har inte påverkats. Mer information om förändrade redovisningsprinciper finns i not 1.

Väsentliga händelser under året

En av länsförsäkringsbolagen gemensam utredning visade på att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB borde ha klassificerats

som intresseföretag under hela innehavstiden. LF Västernorrland rättade därav den redovisningsmässiga klassificeringen i årsredovisningen för 2020 och begärde omprövning av 2018 års deklaration med yrkande om skattefrihet avseende då erhållen utdelning. Skatteverket beslutade den 22 juni 2021 att inte medge yrkandet. LF Västernorrland, liksom övriga länsförsäkringsbolag, överklagade Skatteverkets beslut den 28 januari 2022. LF Västernorrland deklarerade även utdelning erhållen år 2021 och uppkommen vinst i samband med andelsbytet vid fusionen som ej skattepliktiga, i linje med den argumentation som förs i domstolsprocessen. Skatteverket vidhöll, i likhet med sin uppfattning i domstolsprocessen, att både utdelning och vinst var skattepliktiga med medgav uppskov med vinsten. Förvaltningsrätten beslutade den 8 november 2023 att bifalla LF Västernorrlands överklagan utifrån att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB alltid utgjort andelar i intresseföretag och ett näringsbetingat innehav. Skatteverket överklagade Förvaltningsrättens dom till Kammarrätten den 20 november 2023.

Väsentliga händelser efter verksamhetsåret

Bolaget har inte fått kännedom om några väsentliga händelser efter balansdagen som påverkar det finansiella resultat och den ekonomiska ställningen per 2023-12-31

Resultat och ekonomisk ställning

Premieinkomst och marknad

Premieinkomsten inklusive mottagen ÅF uppgick till 563,6 (544,9) Mkr.

Premieinkomst, Mkr	2023	2022
<i>Direkt försäkring</i>		
Hem, villa, fritidshus	119,5	116,5
Företag, kommun, lantbruk	171,4	164,2
Motorfordon	148,5	141,7
Trafik	56,4	60,4
Olycksfall	30,8	30,8
Totalt direkt försäkring	526,4	509,9
Mottagen återförsäkring	37,2	35,0

Marknadstäckning, %

Marknadstäckning, %	2023	2022
<i>Direkt försäkring</i>		
Hem	22,2	22,5
Villa och villahem	29,4	29,9
Fritidshus	30,7	31,1
Trafikförsäkringspliktiga fordon totalt, privat	22,5	22,7
<i>Företag</i>		
Byggindustri	43,3	45,0
Tillverkningsindustri	47,4	48,1
Tjänsteföretag	28,5	29,3
Trafikförsäkringspliktiga fordon totalt, företag	35,9	35,4

Premier och Skador

Premieintäkten f e r blev 495,0 vilket är 2 mkr högre än föregående år på 493 Mkr.

I direkt försäkring (exklusive motorfordon) har 10 252 (7 198) skador registrerats.

För motorfordonsförsäkring (inkl trafik) har 7 181 (10 771) skador registrerats.

Skadekostnaden för egen räkning försämrades mot helår 2022 med 201 mkr.

Några av anledningarna till att skadekostnaderna är så höga beror på modelländringar. De sänkningar som gjorts av reserver i trafikaffären har ätits upp av de modellförändring som gjorts i olycksfallsaffären. Förändrade betalningsmönster med kortare ledtider i skaderegleringen har gjort att de diskonterade kassaflödena har påverkat resultatet negativt. Högre inflation har påverkat långsvansade affärer och bidragit till ökningarna i reserverna och därigenom också högre skadekostnader i trafik och olycksfallsaffär. Länsförsäkringar diskonterar vidare sina långsvansade affärer som trafik och sjuk- och olycksfall. Under 2022

steg räntorna kraftigt mot att tidigare har legat runt 0 procent till närmare 2,5 procent. Detta påverkade skadekostnaderna för direkt och mottagen trafikaffär positivt med 69 mkr. Under 2023 började räntorna sjunka eftersom inflationstakten avstannade och detta får därför negativ effekt vid beräkning av diskonterade kassaflöden i skadereserverna.

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet på koncernens placerings-tillgångar uppgick vid verksamhetsårets slut till 2 416,1 (2 276,7) Mkr enligt följande struktur:

Placeringsstruktur	2023	2022
Obligationer, räntebärande värdepapper och lån	776,8	765,0
Aktier, andelar och optioner	1 616,0	1 458,1
<i>Varau fastighetsrelaterat</i>	<i>(254,0)</i>	<i>(270,6)</i>
Fastigheter, inklusive leasingavtal	20,0	30,1
Summa placeringsstruktur	2 270,9	2 270,9
Övriga placeringstillgångar	3,3	22,7
Summa placeringstillgångar	2 416,1	2 276,7

Koncernens likviditet uppgick vid verksamhetsårets slut till 61,6 (149,1) Mkr.

Den totala avkastningen för koncernens placeringar uppgick till 58,7 (40,0) Mkr varav direktavkastning 57,7 (76,3) Mkr.

Driftkostnader och resultat

Årets resultat i moderbolaget före dispositioner och skatt uppgick till 0,5 (99,8) Mkr och efter dispositioner och skatt till 13,8 (91,9) Mkr.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat uppgick till -49,3 (114,1) Mkr.

Förväntad utveckling

Bolagets långsiktiga mål och strategiska inriktning, förutom lönsamhet i alla verksamhetsgrenar, är följande:

- *Försäkring:* Stabil lönsamhet ska uppnås – Över tid ska totalkostnadsprocenten i snitt vara 95 procent. Försäkringsportföljen ska ha hög riskkvalitet, särskilt viktigt i det sammanhanget är ett fortsatt skadeförebyggande arbete.

- *Bank:* Banken ska över tid ha en årlig intäkstillväxt på 10 procent.
- *Liv:* Liv ska över tid ha en årlig tillväxt på 10 procent avseende inbetald premie.
- *Hållbarhet:* Hållbart företagande är lönsamt. LF Västernorrland ska på ett aktivt sätt bidra till att skapa ett hållbart samhälle, Vår hållbarhetsstrategi inom ekonomi, miljö, etik och socialt ansvar ska genomsyra hela företagets verksamhet.
- *Varumärket:* Hållbarhetsperspektivet ska tydliggöras i varumärket.
- *Ömsesidighet:* Det kundägda ska tydliggöras genom våra handlingar internt och externt.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som bolaget står inför

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning, 75,8 (77,9) procent under den senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 37 Mkr eller 7 procent av total premieinkomst. Största risk i mottagen affär bedöms vara den i affären ingående Nordiska Kärnkraftspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i Nordiska Kärnkraftspoolen uppgår för bolagets del till 5 Mkr. För varje särskild händelse och för varje enskild risk uppgår bolagets egna självbehåll till 10,0 Mkr. För olycksfall respektive trafikaffären uppgår bolagets självbehåll till 2 Mkr vardera och för motorkasko uppgår bolagets självbehåll till 1 Mkr.

Valutarisker

Bolagets exponering i utländsk valuta är begränsad till placeringar i aktier, aktiefonder och lån till ett sammanlagt värde om 169 Mkr. Summan av valutahedgar uppgår till 152 mkr vilket gör att den faktiska valutarisken uppgår till 17 Mkr.

Bolagsstyrningsrapport 2023

FASTSTÄLLD AV STYRELSEN 2024-02-15

Länsförsäkringar Västernorrland (LF Västernorrland) är ett ömsesidigt försäkringsbolag, Bolagsformen innebär att bolaget till sin helhet ägs av försäkringstagarna och att de i egenskap av ägare genom inbetalning av försäkringspremier kollektivt bidrar till bolagets riskkapital.

Våra kunder har en unik möjlighet att påverka bolagets framtid. I lokala val utser kunderna sina representanter till fullmäktige. På den årliga bolagsstämman som är bolagets högsta beslutande organ och där fullmäktige representerar kunderna - utses styrelsen. Det är styrelsen som tillsätter vd, som i sin tur ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget.

LF Västernorrlands bolagsstyrning regleras huvudsakligen av Försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och råd, bolagets bolagsordning och fastställda interna styrdokument.

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning (koden) är näringslivets självreglering för att stärka förtroendet för de svenska börsnoterade bolagen.

Även om LF Västernorrland inte tillhör huvudsakliga målgruppen har bolaget ett spritt ägarskap och allmänintresse, varför bolaget avser att i tillämpliga delar följa koden. Koden bygger på principen följ eller förklara, vilket innebär att bolagen inte behöver följa varje regel, utan kan välja andra lösningar förutsatt att avvikelser öppet redovisas och motiveras

Valberedningen består av följande ledamöter

Namn	Adress, postadress	Född	Huvudsaklig sysselsättning	Mandattid t o m bolagsstämma
Roger Olofsson, Ordförande	Skrike 122, 893 92 Bjästa	1959	Egenföretagare	2025
Sven Sandelius	Albyvägen 71, 841 31 Ånge	1956	Egenföretagare	2026
Mathias Johansson	Bryggvägen 22, 871 65 Härnösand	1984	Vd	2026
Märta Högstedt	Stångrid 784, 852 38 Sundsvall	1953	Egenföretagare	2025
Pia Lindberg	Linvägen 3, 861 94 Söråker	1954	Jurist	2024
Pia Lundgren	Nässom 124, 872 96 Bjärträ	1966	Auktoriserad redovisningskonsult/lönekonsult	2024
Lena Tenglund	Lärkvägen 17, 880 30 Näsåker	1966		2025

med ett strategiskt ansvar, en operativ krisgrupp och en kamratstödsgrupp.

Uppföljning

Styrelsen har fastställt hur den löpande uppföljningen i form av utvecklingen av bolagets verksamhet, resultat, ställning och information om viktiga händelser ska ske. Detta finns beskrivet i en rapportinstruktion som ska revideras en gång per år.

Intressebolag och aktier med övrigt ägarintresse

Bolaget är delägare med 2,94 procent av rösterna och kapitalet i intressebolaget Länsförsäkringar AB samt 25 procent av rösterna och kapitalet i intressebolaget Länsförsäkringar i Norr Holding AB. Dessutom tillkom under året 2021 andelar om 2,94 procent i bolaget Länsförsäkringar Trygghetstjänster AB.

Under 2023 förvärvades ytterligare andelar i Länsförsäkringar Trygghetstjänster AB så i slutet av året 2023 uppgick innehavet till 7,4 procent.

Dotterbolag

Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB är ett helägt dotterbolag till LF Västernorrland.

Koncernen

Koncernen består av moderbolaget LF Västernorrland (588000-3842) samt det helägda dotterbolaget Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB (556683-4031). Koncernens kapital inklusive årets resultat uppgår till 1 557 192 tkr varav bundet kapital uppgår till 0 tkr.

Förslag till vinstdisposition

Föregående års vinst har i enlighet med bolagsstämmans beslut överförs i ny räkning.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att följande överförs i ny räkning:

Årets vinst	13 792 094 kr
Balanserad vinst	1 148 799 404 kr
Summa	1 162 591 498 kr

Överförs i ny räkning.

Personalfrågor

Bolagets principer för beslut kring ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare framgår av not 26. Övriga personal- och löneredovisning framgår av not 27.

Kompetens och utveckling

Vår syn på kompetens handlar om varje medarbetares förmåga att prestera önskvärda arbetsresultat, men också att attrahera, utveckla och behålla kompetens inom företaget. Ambitionen är att skapa goda förutsättningar för den personliga utvecklingen. Utifrån övergripande strategi fastställs varje år mål på bolags-, grupp- och individnivå. Tillsammans med värdegrunden utgör dessa grunden för utvecklingsarbetet och målkontraktet.

Hälsa

Vår ambition är att stärka och förbättra hälsa genom att förebygga ohälsa. Vi arbetar med tidiga och aktiva insatser vid sjukdom. Genom att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete, bidrar vi gemensamt till en hälsosam arbetsmiljö och frisknärvaro. Vi erbjuder alla medarbetare en sjukvårdsförsäkring. Vi har avtal med företagshälsovården och vi subventionerar lunch och har friskvårdsbidrag för våra anställda

Medarbetarstatistik

Antalet anställda är 144 personer. Medelåldern uppgår till 47 år. Av företagets medarbetare utgör 48 procent kvinnor och 52 procent män. Av bolagets chefer är 50 procent kvinnor och 50 procent män.

Etiska riktlinjer

Våra kunder ska känna förtroende och tillit till hur vi hanterar och förvaltar varje persons eller företags särskilda behov av bank- och försäkringstjänster. Våra kunder kan känna förtroende för att den information som lämnas till oss, stannar hos oss och att den inte riskerar att spridas.

Styrelsen för LF Västernorrland har fastställt etiska riktlinjer som varje medarbetare skall ta del av och verka efter.

Krisledningssystem

Företaget har ett krisledningssystem. Arbetet vid kris sköts av en krisledningsgrupp

Ränterisk

Marknadsvärdet på bolagets räntebärande placeringstillgångar, obligationer och lån utgjorde vid räkenskapsårets utgång 783 Mkr. Av detta utgör innehav i SEK 720 Mkr och innehav i utländsk valuta 63 Mkr varav 0,6 MUSD (6 Msek) och 5,2 MEUR 57 Msek)

Kreditrisk för bank

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras bolagets ersättning för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att LF Västernorrland ska stå för 80 procent av uppkomna kreditförluster på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i ansvaret vilket innebär att bolagets maximala ansvar uppgår till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till cirka 59 Mkr. I not 25 lämnas en redogörelse över utestående kreditrisk.

I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Information om icke-finansiella resultatindikationer

Vår värdegrund

Att vara ett lokalt och kundägt bolag ger en särskiljande plattform för vår värdegrund. Det är naturligt för oss att öka närheten och minska avståndet, i hela erbjudandet och i alla kanaler och kontakter med våra kunder. Vi finns där kunderna finns. Vi är som de är. Vi känner som de känner. För oss handlar det kundägda om att styras av en idé, inte av en börskurs. När vi minskar avstånd mellan oss och kund, uppstår den tillit och det förtroende som är grunden för att välja leverantör.

Vår värdegrund innebär att vi alltid ser till kundens bästa, vi gör alltid vårt bästa och vi jobbar tillsammans. Våra gemensamma värderingar är dokumenterade, förankrade och genomsyrar arbetet i hela vår verksamhet, i allt vi säger och allt vi gör. I kundmötet, i ledarskapet och i medarbetarskapet.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har LF Västernorrland en hållbarhetsrapport som från och med 2023 är integrerad i årsredovisningen.

LF Västernorrlands styrelse

Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av fem till nio ledamöter samt ordförande. Inga suppleanter utses. Styrelsen består från och med ordinarie bolagsstämma 2023 av sju ordinarie stämموvalda ledamöter och vd. Utöver detta finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter. Mandattiden för de bolagsstämmovalda ledamöterna är tre år. Skälen till avvikelse

från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ett-årig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och ge nyvald ledamot

rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets webbplats.

LF VÄSTERNORRLANDS STYRELSE

Stig Högberg	
Född	1960.
Utbildning	Lantbruk.
Nuvarande sysselsättning	Egen lantbrukare.
Uppdrag i bolaget	Styrelseordförande i moderbolaget samt ordförande i dotterbolaget Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB. Ordförande i Ersättningsutskottet och Revisionsutskottet. Ledamot i Placeringsutskottet och Utskottet för ägarfrågor.
Övriga uppdrag	Styrelseledamot i Agria, och ordförande i Norra Skog.
Tidigare befattningar	Ordförande LRF-Västernorrland, styrelseledamot LRFs riksförbundsstyrelse, Landshypoteks regionstyrelse Norrland, Landshypoteks ekonomiska Föreningsstyrelse, Investa företagskapital, Länsförsäkringars Forskningsfond samt ledamot i Västernorrlands viltförvaltningsdelegation.
Invald i styrelsen	2002.

Mikael Bergström	
Född	1962.
Utbildning	Civ. ek. Handelshögskolan i Stockholm.
Nuvarande sysselsättning	Vd för LF Västernorrland.
Uppdrag i bolaget	Vd, styrelseledamot i moderbolaget. Vd i Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB. Ledamot i Placeringsutskottet, samt i Utskottet för ägarfrågor.
Övriga uppdrag	Ordförande referensgrupp CER, Centrum för Ekonomiska relationer, MIUN. Styrelseledamot Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Trygghetstjänster AB. Ledamot av LFAB:s valberedning.
Tidigare befattningar	Ekonomichef Byggelät Lockne AB, Försäljningschef AB Gärdin och Persson, Vd Hoting Lamell, Chef region Mittsverige Norde.
Invald i styrelsen	2014.

Marie Selin	
Född	1961.
Utbildning	Högre företagsekonomisk utbildning.
Nuvarande sysselsättning	HR-ansvarig NP3 Fastigheter A.
Uppdrag i bolaget	Vice ordförande i moderbolaget, ordförande i placeringsutskottet och ledamot i ersättningsutskottet.
Övriga uppdrag	Styrelseledamot i ett stort antal (+200) dotterbolag inom NP3-koncernen.
Tidigare befattningar	Operativ chef NP3 Fastigheter AB, Vd Mitthem AB, Director Finance & Accounting Services Vattenfall.
Invald i styrelsen	2016.

Sara Henriksson	
Född	1976.
Utbildning	Fil mag med Engelska som Huvudämne.
Nuvarande sysselsättning	Chef HR och IT på Länsförsäkringar Jämtland.
Uppdrag i bolaget	Styrelseledamot samt ledamot i Utskottet för ägarfrågor.
Övriga uppdrag	
Tidigare befattningar	Kommunchef, personalchef och bemanningschef på Ånge kommun. Säljare företagsförsäkringar, Storkundsansvarig/key account företagsmotor, chef för Mäklardisk inom Sakförsäkring, gruppchef inom privatmarknad där samtliga varit inom LF-gruppen.
Invald i styrelsen	2021.

Claudia Häggström	
Född	1958.
Utbildning	Civilekonom med inriktning mot revision och cost benefit analysis.
Nuvarande sysselsättning	Egen företagare sedan 2006.
Uppdrag i bolaget	Styrelseledamot samt ordförande i Utskottet för ägarfrågo.
Övriga uppdrag	Styrelseordförande Solängets Travsällskap, Styrelseledamot i två aktiebolag, Ordförande valberedning OKO8 Örnsköldsvik, Coach tillväxtföretag inom Bizmaker, Mentor Nyföretagarcentrum, Nämndeman i Hovrätten.
Tidigare befattningar	Ekonomichef Holmen Energi AB, Controllerbefattningar tidigare anställninga.
Invald i styrelsen	2022.

LF VÄSTERNORRLANDS STYRELSE

Peter Rosenback	
Född	1984.
Utbildning	Civilekonom, Handelshögskolan i Umeå.
Nuvarande sysselsättning	Analytiker på Myndigheten för Digital Förvaltning.
Uppdrag i bolaget	Styrelseledamot samt ledamot i revisionsutskottet.
Övriga uppdrag	
Tidigare befattningar	Banktillsyn på Finansinspektionen, Analytiker SEB - Stora företag och finansiella institutioner.
Invald i styrelsen	2022.

Maria Cederberg	
Född	1968.
Utbildning	Utbildning inom ekonomi, ledarskap och HR. Styrelseutbildning, styrelseordförandeutbildning.
Nuvarande sysselsättning	Chef Servicecenter, Sundsvalls kommun.
Uppdrag i bolaget	Styrelseledamot samt ledamot i Revisionsutskottet.
Övriga uppdrag	
Tidigare befattningar	Chef Swedavia, VD Inlandståget, Chef kundmötet Tågkompaniet, VD Destination Vemdalen, Sverigechef SJ Manuella försäljning.
Invald i styrelsen	2011.

Martin Vestman	
Född	1978.
Utbildning	Jurist kandidatexamen.
Nuvarande sysselsättning	Skatte- och affärsjurist i det egna företaget Vest Juridik i Norrland AB.
Uppdrag i bolaget	Styrelseledamot samt ledamot i Placeringsutskottet.
Övriga uppdrag	Styrelseordförande Agtira AB (publ) tom juni 2023. Styrelseordförande Westerlind i Härnösand AB koncernen.
Tidigare befattningar	Partner PwC.
Invald i styrelsen	2022.

Andreas Westin	
Född	1971.
Nuvarande sysselsättning	Försäkringsrådgivare Företag.
Uppdrag i bolaget	Ingår som personalrepresentant i LF Västernorrlands styrelse.

Charlotta Dückhow	
Född	1971.
Nuvarande sysselsättning	Affärsutvecklare.
Uppdrag i bolaget	Ingår som personalrepresentant i LF Västernorrlands styrelse.

Styrelsen har under räkenskapsåret 2023 genomfört åtta sammanträden och två telefonmöten.

Namn	Närvaro ordinarie styrelsemöten	Telefonmöte	Placeringsutskott	Ersättningsutskott	Utskott för ägarfrågor	Revisionsutskott	Närvaro utskottsmöten
Stig Högberg	8/8	2/2	Ledamot	Ordf.	Ordf till den 21/4 därefter Ledamot	Ordf.	10/11
Mikael Bergström	8/8	2/2	Ledamot		Ledamot		7/7
Maria Cederberg	7/8	2/2				Ledamot	3/3
Marie Selin	8/8	2/2	Ordf.	Ledamot			3/3
Sara Henriksson	6/8	2/2			Ledamot		3/4
Charlotta Dückhow	8/8	2/2					
Per Ångman	2/2	2/2					
Andreas Westin	6/6	0/0					
Claudia Häggström	8/8	2/2			Ledamot till den 21/4 därefter ordf		4/4
Martin Vestman	6/8	2/2	Ledamot				3/3
Peter Rosenback	7/8	2/2				Ledamot	3/3

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och se till att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska bland annat se till att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och får tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja vd i dennes arbete.

Centrala funktioner

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att stödja styrelsen med uppföljning av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsens utfärdade riktlinjer och fattade beslut samt att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Internrevision fastställer en årlig granskningsplan i samverkan med styrelsen.

Compliance

Compliancefunktionen har en stödjande och kontrollerande roll i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Funktionen ska identifiera och informera om bland annat risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad, biträda vid utformning av interna regler. Rapportering sker regelbundet till vd och styrelse.

Riskhantering

Riskhanteringsfunktionen ansvarar för oberoende riskkontroll och ska utgöra ett stöd för vd, ledning och operativa enheter att fullgöra sitt ansvar för att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Funktionen ansvarar även för oberoende riskkontroll av finansförvaltningens verksamhet. Riskhantering rapporterar regelbundet till vd och styrelse.

Aktuarie

Aktuariefunktionen ska bedöma om bolagets försäkringstekniska avsättningar är tillräckliga, genom att samordna och bidra till kvalitet vid beräkningen av de försäk-

ringstekniska avsättningarna. I samband med årsredovisning rapporterar aktuariefunktionen till vd och styrelse att de försäkringstekniska avsättningarna uppfyller gällande regelverk.

Utvärdering av styrelsearbetet

Dokumenterad utvärdering av styrelsearbetet sker årligen, denna utvärdering återrapporteras såväl till styrelse som valberedning. Det förekommer också att utvärdering görs av extern konsult.

Finansiell rapportering

Styrelsen ansvarar för att bolagets finansiella rapportering upprättas i enlighet med tillämpliga lagar, föreskrifter och enligt god redovisningssed. Omfattning och innehåll i den finansiella rapporteringen bestäms av Försäkringsrörelselagen (FRL), Årsredovisningslagen för försäkringsbolag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter.

Någon officiell delårsrapport upprättas inte men en särskild rapport skickas till Finansinspektionen för perioden 1 januari - 30 juni. Den publiceras inte och är inte föremål för revisorernas granskning.

Styrelsens rapport avseende intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen 2023

Denna rapport om intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen är en del av denna bolagsstyrningsrapport. Den har inte granskats av bolagets revisorer. Rapporten beskriver hur den interna kontrollen är organiserad utan att göra något uttalande om hur väl den fungerar. Styrelsen ansvarar för riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten. I detta ansvar ingår att upprätta ett effektivt system för riskhantering och intern kontroll av den finansiella rapporteringen.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. En mera detaljerad beskrivning av risker och riskhantering finns i not 2, Risker och riskhantering i årsredovisningen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen av den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ som styrelsen och verkställande direktören inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras

och kommuniceras i styrdokument i form av interna policys, riktlinjer och instruktioner. Exempel på sådana styrdokument är delegeringsbestämmelser och attestinstruktion. Styrelsen har för beredning av den finansiella rapporteringen en funktion för internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen av den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå. I enlighet med Finansinspektionens föreskrifter finns en funktion inrättad för riskkontroll som enligt fastställda instruktioner arbetar med identifiering och värdering av de risker som bolaget utsätts för.

Bolaget beräknar risk enligt standardformeln specificerad inom Solvens II. I beräkningen ingår att beräkna kapitalkrav för följande risktyper:

- Skadeförsäkringsrisk
- Livförsäkringsrisk
- Marknadsrisk
- Motpartsrisk
- Operativrisk

Kapitalbasen ställs sedan i relation till det totala riskbeloppet. LF Västernorrlands styrelse får löpande riskrapporter där det framgår hur de olika riskerna utvecklas över tiden och hur relationen mellan kapitalbasen och totalrisk har utvecklats.

För affärsrisk och likviditetsrisk samt hållbarhetsrisk förs främst kvalitativa resonemang inom bolagets ERSA-process.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner och utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad. Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen av den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets intranät. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Styrelsens utskott

Ersättningsutskott

Ordförande och vice ordförande utgör styrelsens ersättningsutskott. Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor till vd och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen inför behandling av styrelsen.

Revisionsutskott

Revisionsutskott ska svara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Revisionsutskottet ska bestå av minst tre ledamöter. Styrelseledamot som ingår i bolagsledningen får inte vara ledamot av utskottet, men kan delta som föredragande. Styrelsen fastställer instruktion för Revisionsutskottet.

Placeringsutskott

Placeringsutskottets uppgift är att vara ett forum för finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda och koordinera ärenden inom kapitalförvaltningens område, vilka ska föreläggas styrelsen för beslut. Placeringsutskottet ska vidare

bevaka att av styrelsen beslutade mål, fastställd placeringsinriktning och delegeringsordning uppnås och efterlevs av kapitalförvaltaren samt utgöra rådgivande organ för bolagets bank- och finansiella tjänster. Styrelsen fastställer instruktion för Placeringsutskottet.

Utskottet för ägarfrågor

Utskottet ska arbeta för att tydliggöra, förbättra och förnya fullmäktigerollen i ledet att stärka varumärket och öka insikten om ömsesidigheten. Instruktionen omfattar endast att utveckla samverkan och kommunikation med ägarrepresentanterna. Alla formella frågor och beslut hanteras på bolagsstämman.

Styrelsen skall inom sig utse minst två ledamöter som tillsammans med vd ingår i utskottet.

Styrelsen fastställer en instruktion för utskottet för ägarfrågor.

Revisor

Enligt bolagsordningen ska LF Västernorrland ha en ordinarie revisor och en suppleant. Till revisor får även registrerat revisionsbolag utses. Vid ordinarie bolagsstämma 2021 utsågs PWC som nya revisorer för LF Västernorrland. Ansvarig för revisionen kommer att vara auktoriserade revisorn Morgan Sandström.

Utsedd revisor närvarar vid Revisionsutskottet och styrelsemötet i LF Västernorrland i mars 2024.

Bolagsledningen

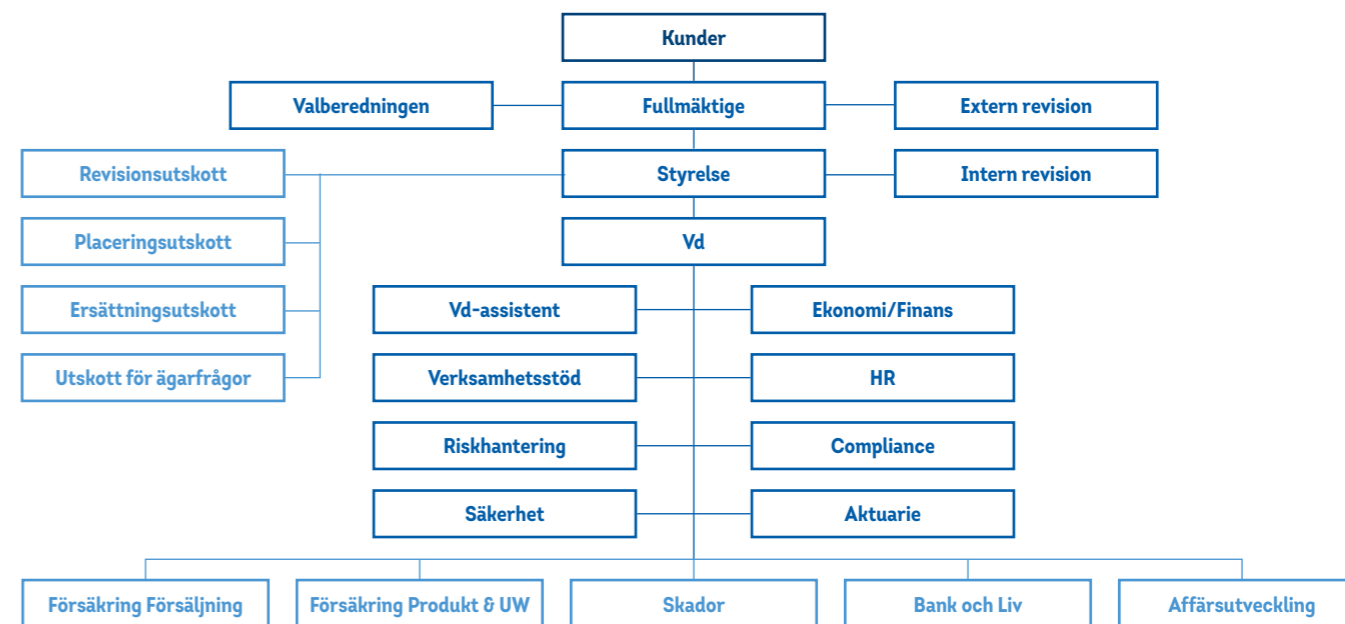
Vd ansvarar för den operativa verksamheten i LF Västernorrland. En skriftlig instruktion fastlägger ansvarsfördelningen mellan styrelse och vd. Vd:s ansvar innefattar bland annat löpande investeringar och avyttringar, personal-, finans- och ekonomifrågor, löpande kontakter med bolagets intressenter samt att tillse att styrelsen får den information som krävs för att kunna fatta väl underbyggda beslut. Vd i LF Västernorrland har utsett en ledning som tillsammans med honom löpande ansvarar för olika delar av verksamheten enligt nedan organisationschema.

Bolagets verkställande direktör presenteras ovan under stycket om styrelsen.

Ersättning till företagsledningen

Utgångspunkten vid all lönesättning ska vara bolagets lönepolicy. Vid lönesättning ska även hänsyn tas till vad som utgör marknadsmässiga villkor för tjänster på motsvarande nivå. Endast fast ersättning ska utgå. Resultatbonus utgår i enlighet med beslut som avser samtliga anställda i bolaget förutom vd och compliance. Tjänstepensionen ska i huvudsak utgå från det vid varje tidpunkt gällande pensionsavtalet för försäkringsbranschen. Vid sidan av lön och pension får andra anställningsförmåner utgå i begränsad omfattning.

ORGANISATION LF VÄSTERNORRLAND



Uppföljning

En oberoende granskningsfunktion, Internrevision, stödjer styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevision rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

I enlighet med Finansinspektionens krav, rapporterar bolaget in bolagets resultat och

ställning i syfte att säkerställa att bolaget har goda säkerhetsmarginaler mot sina försäkringstekniska avsättningar. Resultatet under 2023 visar att bolaget har god säkerhetsmarginal utifrån de krav som Finansinspektionen ställer. Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliance-risker, det vill säga risk för sanktioner enligt lag

Söråker den 15 februari 2024

Styrelsen

Femårsöversikt för koncernen

tkr	2023	2022	2021	2020	2019
RESULTAT					
Premieintäkter f e r	494 803	492 954	495 086	486 655	478 946
Kapitalavkastning från finansrörelsen	55 810	7 819	19 256	6 723	14 850
Försäkringsersättningar f e r	-474 085	-272 929	-358 933	-398 728	-410 102
Driftkostnader f e r	-124 073	-110 659	-102 429	-98 533	-104 706
Övriga tekniska kostnader f.e.r	-1 725	-2 965	-2 066	-2 921	-1 966
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	-49 270	114 220	50 914	-6 804	-22 978
Finansrörelsens resultat	58 710	39 961	149 916	81 396	140 487
Övriga intäkter och kostnader	-528	-8 400	4 958	-95	-1 515
Resultat före dispositioner och skatt	8 912	145 781	205 788	74 497	115 994
ÅRETS RESULTAT	18 600	136 914	188 758	70 986	188 758
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar, verkligt värde	2 416 065	2 293 587	2 347 508	2 154 507	2 028 331
Premieinkomst f e r	513 723	495 910	494 114	489 899	487 401
Försäkringstekniska avsättningar, fer	1 060 648	969 947	1 054 094	1 054 094	1 039 914
Erforderlig solvensmarginal					
Kapitalbas					
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	1 554 739	1 557 192	1 421 268	1 234 903	1 161 834
Uppskjuten skatt	38 156	29 088	21 251	38 711	-3 400
Summa konsolideringskapital	1 592 892	1 586 280	1 442 519	1 273 614	1 158 434
Konsolideringsgrad, %	283	319,9	291,9	260,0	238,2
SOLVENSREALADERADE UPPGIFTER					
Kapitalbas SII ¹⁾	1 689 673	1 689 687	1 549 802	1 348 204	1 145 897
Solvenskapitalkrav ²⁾	935 164	857 351	961 519	786 503	665 738
Minimikapitalkrav ³⁾	233 791	214 335	240 380	196 626	166 434
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadekostnadsprocent f.e.r. ⁴⁾	95,8%	55,3%	72,5%	81,9%	85,6%
Driftkostnadsprocent f.e.r. ⁴⁾	25,1%	22,5%	20,7%	20,2%	21,9%
Totalkostnadsprocent f e r	120,9%	77,8%	93,2%	102,2%	107,5%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, %	2,5%	2,9%	1,9%	0,6%	0,6%
Totalavkastning, %	4,1%	2,4%	8,5%	5,0%	8,1%

¹⁾ Värden avser moderbolaget. Hela kapitalbasen består av primärkapital.

²⁾ Värden avser moderbolaget

³⁾ Jämförelsesiffror har påverkats av nya och ändrade redovisningsprinciper, se not 1 för övergångseffekter.

⁴⁾ Endast jämförelsesiffror för 2022 har räknats om i femårsöversikten på grund av att tillförlitlig data saknas för tidigare perioder.

Resultaträkning	14
Totalresultat för koncernen	15
Förändringar i eget kapital, koncernen	15
Förändringar i eget kapital, moderbolaget	15
Balansräkning	17
Kassaflödesanalys	18
Resultatanalys för moderbolaget	19
Not 1 Redovisningsprinciper	20
Not 2 Risker och riskhantering	27
Not 3 Tilläggsupplysningar angående försäkringsrörelsen	31
Not 4 Premieinkomst	31
Not 5 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	31
Not 6 Utbetalda försäkringsersättningar	31
Not 7 Driftkostnader	31
Not 8 Övriga tekniska kostnader	32
Not 9 Nettoresultat av finansiella instrument	32
Not 10 Övriga intäkter och kostnader	33
Not 11 Skatt på årets resultat	34
Not 12 Rörelsefastigheter	34
Not 13 Aktier och andelar i koncernföretag	34
Not 14 Aktier och andelar i intresseföretag	35
Not 15 Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder på värderingskategori	36
Not 16 Återstående löptid finansiella skulder	37
Not 17 Fordringar avseende direkt försäkring	37
Not 18 Materiella anläggningstillgångar	37
Not 19 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	37
Not 20 Övriga rörelseintäkter	37
Not 21 Avsättning för ej intjänade premier	38
Not 22 Avsättning för oreglerade skador	38
Not 23 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	38
Not 24 Ställda säkerheter	38
Not 25 Eventualförpliktelser	38
Not 26 Närstående	39
Not 27 Anställda och personalkostnader	40
Not 28 Arvode och kostnadsersättningar till revisorer	40
Not 29 Ersättning till ledande befattningshavare	40
Not 30 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar	41
Not 31 Förslag till vinstdisposition	41



Resultaträkning

tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023	2022	2023	2022
TEKNISK REDOVISNING					
Premieinkomst	4	563 646	544 871	563 646	544 871
Premier för avgiven återförsäkring		-49 923	-48 961	-49 923	-48 961
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-18 920	-2 956	-18 920	-2 956
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		494 803	492 954	494 803	492 954
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen					
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>					
Före avgiven återförsäkring	6	-437 768	-389 391	-437 768	-389 391
Återförsäkrarens andel		35 463	29 360	35 463	29 360
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador</i>					
Före avgiven återförsäkring		-65 674	171 385	-65 674	171 385
Återförsäkrarens andel		-6 106	-84 283	-6 106	-84 283
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-474 085	-272 929	-474 085	-272 929
Driftkostnader	7	-124 073	-110 659	-124 073	-110 748
Övriga tekniska kostnader	8	-1 725	-2 965	-1 725	-2 965
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-49 270	114 220	-49 270	114 131
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Kapitalavkastning intäkter	9	71 489	47 449	71 489	98 170
Kapitalavkastning kostnader	9	-26 387	-44 978	-26 387	-44 776
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9	60 978	49 071	60 978	10 736
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9	-16 559	-62 558	0	-62 558
Andelar av resultat i intresseföretag		24 999	58 067		
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-55 810	-7 819	-55 810	-7 819
Kapitalavkastning		58 710	39 232	50 270	-6 247
Övriga intäkter	10	88 242	69 932	88 242	69 632
Övriga kostnader	10	-88 770	-78 332	-88 770	-77 752
Resultat förmedlad affär		-528	-8 400	-528	-8 120
Icke-tekniskt resultat		58 182	30 832	49 742	-14 367
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		8 912	145 052	472	99 764
Bokslutsdispositioner					
Resultat före skatt		8 912	145 052	472	99 764
Skatt på årets resultat	11	13 320	-7 798	13 320	-7 838
Årets resultat		22 232	137 254	13 792	91 926

Rapport över totalresultat

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Årets resultat	22 232	137 254	13 792	91 926
Övrigt totalresultat för året				
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat</i>	-3 568	180		
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag		-414		
Vinst vid omvärdering av rörelsefastighet		-40		
<i>Poster som inte kan omföras till årets resultat</i>	-64	-66		
Andelar av övrigt totalresultat i intresseföretag		0		
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt	-3 632	-340		
Årets totalresultat	18 600	136 914	13 792	91 926
Redovisat direkt i Eget kapital	-4 456	-2 061		

Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen

tkr	Reserver, Omvärdering, rörelsefastighet	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2022-01-01	7 535	1 225 315	188 618	1 421 468
Omföring av föregående års resultat		188 618	-188 618	0
Årets resultat inkl övrigt totalresultat 2022	140	-338	137 983	137 785
Andelar av övriga poster i eget kapital i intresseföretag		-2 063		-2 063
Utgående eget kapital 2022-12-31	7 675	1 411 532	137 983	1 557 190
Ändring av redovisningsprincip*		-15 833	-1 069	-16 902
Utgående eget kapital 2022-12-31	7 675	1 395 699	136 914	1 540 288
Ingående eget kapital 2023-01-01	7 675	1 395 699	136 914	1 540 288
Omföring av föregående års resultat		136 914	-136 914	0
Årets resultat			22 232	22 232
<i>Årets övriga totalresultat</i>			-3 632	-3 632
Summa årets totalresultat		0	18 600	18 600
Andelar av övriga poster i eget kapital i intresseföretag		-4 456		-4 456
Ändring redovisningsprincip*		307		307
Utgående eget kapital 2023-12-31	7 675	1 528 464	18 600	1 554 739

Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget

tkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Reservfond	Uppskrivningsfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2022-01-01	7 225	29 735	901 493	91 926	1 185 759
Omföring av föregående års resultat	-	-	155 380	-155 380	0
Årets resultat	-	-		91 926	91 926
Utgående eget kapital 2022-12-31	7 225	29 735	1 056 873	91 926	1 185 759
Ingående eget kapital 2023-01-01	7 225	29 735	1 056 873	91 926	1 185 759
Omföring av föregående års resultat	-	-	91 926	-91 926	0
Årets resultat	-	-		13 792	13 792
Utgående eget kapital 2023-12-31	7 225	29 735	1 148 799	13 792	1 199 551

*I koncernen redovisas inte resultatandelar på intresseföretag i kapitalandelsfond. Skälet är att det i årsredovisning för juridisk person inte finns någon kapitalandelsfond eftersom intresseföretag värderas till verkligt värde. * Bolaget tillämpar Lagbegränsad IFRS samt IFRS 9 i koncernen och moderbolaget från och med 1 januari 2023. Jämförelseinformation har räknats om på det sätt som beskrivs i not 1 Redovisningsprinciper

Balansräkning

tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR					
Placeringstillgångar					
<i>Byggnader och mark</i>					
Rörelsefastigheter	12	20 000	30 867	20 000	20 000
<i>Placeringar i koncernföretag och intresseföretag</i>					
Aktier och andelar i koncernföretag	13	0	0	45 736	45 736
Aktier och andelar i intresseföretag	14	1 002 211	969 946	1 002 211	986 848
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>					
Aktier och andelar	15	613 660	488 198	359 763	217 742
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	776 756	764 971	776 756	764 971
Derivat	15	0	0	0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	15	3 258	22 632	3 258	22 632
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		180	71	180	71
Summa placeringstillgångar		2 416 065	2 276 685	2 207 904	2 058 000
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för oreglerade skador		146 320	152 426	146 320	152 426
Summa återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar		146 320	152 426	146 320	152 426
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	17	177 896	165 564	177 896	165 564
Fordringar avseende återförsäkring		4 026	13 378	4 026	13 378
Aktuell skattefordran	11	22 388		22 388	9 068
Övriga fordringar		65 522	51 296	65 652	51 426
Summa fordringar		269 832	230 238	269 962	239 436
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	18	13 991	5 522	13 991	5 522
Likvida medel (Kassa och bank)		61 710	149 148	61 617	149 055
Summa andra tillgångar		75 701	154 670	75 608	154 577
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		6 773	3 222	6 773	3 222
Förutbetalda anskaffningskostnader		8 915	8 713	8 915	8 713
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	5 083	4 245	5 079	4 245
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		20 771	16 180	20 767	16 180
SUMMA TILLGÅNGAR		2 928 689	2 830 199	2 720 561	2 620 619

* Jämförelsetal har räknats om till följd av nya och ändrade redovisningsprinciper, se not 1 för mer information samt övergångseffekter.

Balansräkning, fortsättning

tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
<i>Bundet eget kapital</i>					
Uppskrivningsfond				29 735	29 735
Reservfond				7 225	7 225
<i>Fritt eget kapital</i>					
Reserver		139 090	139 090		
Balanserad vinst		1 397 049	1 264 284	1 148 799	1 056 873
Årets resultat		18 600	136 914	13 792	91 926
Summa eget kapital	20	1 554 739	1 540 288	1 199 551	1 185 759
Obeskattade reserver					
Utjämningsfond				10 535	10 535
Säkerhetsreserv				174 686	174 686
Summa obeskattade reserver				185 221	185 221
Försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	21	245 178	226 257	245 178	226 257
Avsättning för oreglerade skador	22	961 790	896 116	961 790	896 116
Summa försäkringstekniska avsättningar		1 206 968	1 122 373	1 206 968	1 122 373
Andra avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		4 134	3 441	4 134	3 443
Uppskjuten skatteskuld	11	38 156	29 088	0	0
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		42 290	32 529	4 134	3 443
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring		64 341	64 200	64 341	64 200
Skulder avseende återförsäkring		3 876	3 140	3 876	3 140
Övriga skulder	15, 16	32 401	43 560	32 396	32 376
Summa skulder		100 618	110 900	100 613	99 716
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	24 074	24 107	24 074	24 107
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		24 074	24 107	24 074	24 107
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 928 689	2 830 197	2 720 561	2 620 619

* Jämförelsetal har räknats om till följd av nya och ändrade redovisningsprinciper, se not 1 för mer information samt övergångseffekter.

Resultatanalys för moderbolaget

Direkt försäkring i Sverige, tkr	Totalt	Sjuk- och olycksfall	Hem, villa och fritidshus	Företag, fastighet och lantbruk	Motorfordon		Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återförsäkring
					Kasko	Trafik		
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat								
Premieintäkt f e r (not 1)	494 803	26 289	106 754	132 679	140 499	52 721	458 942	35 861
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	55 810	4 671	6 687	7 544	5 953	24 456	49 311	6 499
Försäkringsersättningar f e r (not 2)	-474 085	-42 642	-139 402	-88 389	-135 320	-10 600	-416 353	-57 732
Driftskostnad f e r	-124 073	-7 091	-28 794	-35 789	-37 896	-14 220	-123 790	-283
Övriga tekniska kostnader	-1 725	0	0	0	0	-1 725	-1 725	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-49 270	-18 773	-54 755	16 045	-26 764	50 632	-33 615	-15 655
Föregående år	114 130	-15 707	-9 817	37 033	1 361	22 553	35 423	78 708
Avvecklingsresultat f e r								
Avvecklingsresultat, brutto	-6 850	-14 169	-82	18 005	-2 797	9 525	10 482	-17 332
Återförsäkrarens andel	22 798	999	131	-2 646	-435	24 749	22 798	0
Avvecklingsresultat f e r	15 948	-13 170	49	15 359	-3 232	34 274	33 280	-17 332
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	245 178	16 750	62 313	63 930	69 017	24 724	236 734	8 444
Avsättning för oreglerade skador	961 790	125 315	93 726	93 713	39 713	363 059	715 526	246 264
Summa försäkringstekniska avsättning före avgiven återförsäkring	1 206 968	142 065	156 039	157 643	108 730	387 783	952 260	254 708
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador	146 320	9 264	1 383	9 408	2 916	123 349	146 320	0
NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT 1								
Premieintäkter f e r	494 803	26 289	106 754	132 679	140 499	52 721	458 942	35 861
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	563 646	30 754	119 467	171 407	148 488	56 359	526 475	37 171
Premier för avgiven återförsäkring	-49 923	-329	-6 613	-36 446	-1 221	-5 314	-49 923	0
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-18 920	-4 136	-6 100	-2 282	-6 768	1 676	-17 610	-1 310
NOT 2								
Försäkringsersättningar f e r	-474 085	-42 642	-139 402	-88 389	-135 320	-10 600	-416 353	-57 732
Utbetalda försäkringsersättningar	-402 305	-17 287	-105 084	-85 312	-124 426	-22 738	-354 847	-47 458
Före avgiven återförsäkring	-437 768	-17 529	-105 730	-98 438	-125 384	-43 229	-390 310	-47 458
Återförsäkrarens andel	35 463	242	646	13 126	958	20 491	35 463	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f e r	-71 780	-25 355	-34 318	-3 077	-10 894	12 138	-61 506	-10 274
Före avgiven återförsäkring	-65 674	-26 937	-33 803	12 572	-11 299	4 067	-55 400	-10 274
Återförsäkrarens andel	-6 106	1 582	-515	-15 649	405	8 071	-6 106	0

Noter till moderbolagets finansiella rapporter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

GRUNDERNA FÖR UPPRÄTTANDE AV DE FINANSIELLA RAPPORTERNA ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Koncernens finansiella rapporter är upprättade i enlighet med 7 kap 1-4§§ i Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅFRL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. De skillnader som förekommer mellan koncernen och moderföretagets redovisningsprinciper framgår av avsnitt Moderföretagets redovisningsprinciper.

Förutsättningar vid upprättande av moderföretagets och koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvaluta för moderföretaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor, avrundade till närmaste tusental. Koncernredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärde-metoden. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde förutom vissa finansiella tillgångar och skulder (inklusive derivatinstrument) som värderas till verkligt värde. Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i den finansiella rapporten, om inte annat anges.

Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period. Skulle en ändring av uppskattningar påverka aktuella och framtida perioder så redovisas ändringen både i den aktuella och i de framtida perioderna. Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas. Övriga uppskattningar och bedömningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna är placeringstillgångar i nivå 3.

VIKTIGA BEDÖMNINGAR VID TILLÄMPNING AV KONCERNENS REDOVISNINGSPRINCIPER.

Klassificering av finansiella tillgångar

Bedömning av affärsmodell och kassaflöden för finansiella instrument. Dessa beskrivs nedan i avsnittet Finansiella tillgångar och skulder.

Bedömning av betydande inflytande och redovisning av aktuell och uppskjuten skatt

Länsförsäkringsbolagen äger tillsammans 99,98 procent av aktierna i Länsförsäkringar AB. Styrningen av Länsförsäkringar AB medför att Länsförsäkringar Västernorrland (LF Västernorrland) utövar ett betydande inflytande av Länsförsäkringar AB. LF Västernorrland klassificerar därför innehavet i Länsförsäkringar AB som ett intresseföretag och skattemässigt som näringsbetingade andelar. Detsamma gäller innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB som under år 2021 fusionerades ned i dåvarande dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (namnändrat till Länsförsäkringar AB).

En av länsförsäkringsbolagen, gemensam utredning visade på att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB borde ha klassificerats som intresseföretag under hela innehavstiden. LF Västernorrland rättade därav den redovisningsmässiga klassificeringen i årsredovisningen för 2020 och begärde omprövning av 2018 års deklaration med yrkande om att yrka skattefrihet avseende då erhållen utdelning. Skatteverket beslutade den 22 juni 2021 att inte medge yrkandet. LF Västernorrland överklagade Skatteverkets beslut den 28 januari 2022. LF Västernorrland deklarerade även utdelning erhållen år 2021 och uppkommen vinst i samband med andelsbytet vid fusionen som ej skat-tepliktiga, i linje med den argumentation som förts i domstolsprocessen. Skatteverket vidhöll, i likhet med sin uppfattning i domstolsprocessen, att både utdelning och vinst var skattepliktiga medgav uppskov med vinsten. Förvaltningsrätten beslutade den 8 november 2023 att bifalla LF Västernorrlands överklagan utifrån att innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB alltid utgjort andelar i intresseföretag och ett näringsbetingar innehav. Skatteverket överklagade Förvaltningsrättens dom till Kammarrätten den 20 november 2023. Förvaltningsrättens beslut är i linje med det som LF Västernorrland vidhåller, att det är sannolikt att en retroaktiv rättelse av domstolsmässiga klassificeringen av innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB godtas. Samma bedömning gäller den fortsatta processen i Kammarrätten, varför ingen aktuell eller uppskjuten skatteskuld redovisas med avseende på innehavet i Gamla Länsförsäkringar AB. I det fall Kammarrätten skulle ändra Förvaltningsrättens dom och LF Västernorrland inte skulle nå framgång i domstolsprocessen, skulle det medföra att eget kapital per 31 december 2023 minskat med 141 Mkr (141 Mkr) samtidigt som aktuell och uppskjuten skatt justeras med motsvarande belopp. Kapitalbasen minskar på samma sätt som förändringen i eget kapital och solvenskvoten ökar/minskar med 8 procent (8 procent). Konsolideringskapitalet påverkas inte.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar är ett område som innebär en viss osäkerhet. Vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningar görs en aktuariell uppskattning av förväntade tillkommande kostnader för redan inträffade skador och kostnader för skador som kan inträffa under försäkringars återstående löptid. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringstekniska avsättningar samt i (not 2 Risker och riskhantering). Vid värdering av finansiella tillgångar för vilka det inte finns något observerbart marknadspris används värderingsmodeller och antaganden som beskrivs i not 15

Ändrade redovisningsprinciper som tillämpas från och med 1 januari 2023

Från och med 1 januari 2023 upprättar LF Västernorrland sin koncernredovisning i enlighet med 7 kap. 1-4§ i ÅRFL och försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 och IFRS 9 Finansiella instrument.

Effekter av ändrade redovisningsprinciper

Övergången till en koncernredovisning som upprättas enligt 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och FFFS 2019:23 medför en mer likartad redovisning med moderföretaget och görs genom retroaktiv omräkning och medför en engångseffekt på ingångsbalansen för jämförelseperioden som redovisas i eget kapital. Motsvarande ändringar av redovisningsprinciper i intresseföretag redovisas mot eget kapital i samma period. Beloppsmässiga effekter av övergången framgår av tabell med övergångseffekter till följd av ändrade redovisningsprinciper. Jämförelsesiffror i koncernredovisningen har räknats om utifrån de nya redovisningsprinciperna. För övergången till IFRS 9 har koncernen valt att utnyttja undantaget att inte räkna om jämförande information för tidigare perioder. Övergången till IFRS 9 har inte medfört några väsentliga skillnader avseende värderingen mot tidigare redovisade värden enligt IAS 39.

Effekter av ändrade redovisningsprinciper

KONCERNEN	2022-12-31 (Omräknat)	Byggnader och Mark	Aktier och andelar i koncernföretag	2022-12-31
Rapport över finansiell ställning (utdrag)				
<i>Tillgångar</i>				
Byggnader och Mark	30 867	30 867		0
Rörelsefastigheter	0	-30 867		30 867
Aktier och andelar i koncernföretag	969 946		-16 902	986 848
Nettotillgångar	1 000 813	0	-16 902	1 017 715
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	1 540 288		-16 902	1 557 190
Totalt eget kapital	1 540 288		-16 902	1 557 190
Resultaträkning (utdrag)				
Andelar av resultat i intresseföretag	58 067		-927	58 994
Årets resultat	58 067		-927	58 994
Rapport över totalresultat (utdrag)				
Årets resultat	58 067		-927	58 994
Övrigt totalresultat				
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat</i>				
<i>Intresseföretag</i>				
<i>Poster som inte kan omföras till årets resultat</i>				
Andelar av övrigt totalresultat	-340		-142	-198
Summa övrigt totalresultat för året	-340	0	-142	-198
Årets totalresultat	57 727	0	-1 069	58 796

Koncernredovisning enligt 7 kap 1-4§ i ÅRFL och FFFS 2019:23

Genom ändring i FFFS 2019:23 Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag tog Finansinspektionen bort kravet att tillämpa IAS förordningen (full IFRS) i koncernredovisning för onoterade försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och finansiella holdingföretag. Föreskrifterna anpassades till de koncernredovisningsbestämmelser för onoterade företag som gäller enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. LF Västernorrland har mot bakgrund till detta valt att upprätta sin koncernredovisning i enlighet 7 kap. 1-4 §§ i ÅRFL och försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 från och med 1 januari 2023 när IFRS 17 försäkringsavtal trädde i kraft.

Koncernens finansiella rapporter

Övergången innebär att det inte längre finns ett krav på att upprätta en kassaflödesanalys. I och med att kravet på att upprätta en kassaflödesanalys tagits bort upprättar LF Västernorrland inte längre en kassaflödesanalys. Övergången har inte fått någon ytterligare väsentlig påverkan på koncernens uppställningsformer av de finansiella rapporterna men innebär att benämning av resultat- och balansräkningen samt presentationen av enstaka balans- och resultatposter förändrats för att vara förenlig med uppställningsformerna som framgår i ÅRFL och FFFS 2019:23.

Leasing

Försäkringsföreskriften FFFS 2019:23 ger onoterade försäkringskoncerner val-möjligheten att tillämpa IFRS 16 Leasingavtal även om standarden inte tillämpas i årsredovisning för juridisk person. LF Västernorrland har valt att inte tillämpa IFRS 16 i koncernredovisningen för att få en likartad redovisning i koncernen och moderföretaget. Valet innebär att samtliga leasingavtal redovisas, både som leasetagare och leasegivare, som om det vore ett operationellt leasingavtal även om leasingavtalet bedöms vara ett finansiellt leasingavtal.

Leasetagarens redovisning

För LF Västernorrland som leasetagare innebär den ändrade redovisningsprincipen att erlagda leasingavgifter kostnadsförs linjärt över leasingperioden istället för att i balansräkningen redovisas som en nyttjanderättstillgång och leasingskuld. Det medför därmed att en avskrivningskostnad på nyttjanderättstillgången och en räntekostnad på leasingskulden inte heller redovisas.

Byggnader och Mark

Byggnader och mark består av både rörelsefastigheter. Övergången till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen innebär att omvärderingseffekter på rörelsefastigheter presenteras i resultaträkningen istället för i rapport över

övrigt totalresultat som ansamlats i Eget kapital. I och med övergången redovisas inte heller längre avskrivningar på rörelsefastigheter då de redovisas och värderas på samma sätt som förvaltningsfastigheter. Vidare presenteras både rörelsefastigheter som Byggnader och Mark under Placeringsstillgångarna jämfört med tidigare presentation som Rörelsefastigheter.

Intresseföretag

För intresseföretag som redovisas enligt kapitalandelsmetoden ska intresseföretagets redovisningsprinciper anpassas till ägarföretagets redovisningsprinciper. Övergången till lagbegränsad IFRS medför därför att det uppstår en övergångseffekt vid justering av intresseföretagets redovisningsprinciper till ägarföretagets redovisningsprinciper som redovisas genom retroaktiv omräkning. Effekterna av ändringen framgår av tabellen med övergångseffekter till följd av ändrade redovisningsprinciper

IFRS 9 Finansiella instrument

Klassificering och värdering

IFRS 9 innebär att de kategorier som finns i IAS 39 ersätts av tre värderingskategorier, där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, till verkligt värde via övrigt totalresultat eller till verkligt värde via resultatet. Värderingen av finansiella tillgångar fastställs utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten värdering till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet aktie för aktie att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Derivatinstrument redovisas även fortsättningsvis till verkligt värde via resultaträkningen om de inte är identifierade som säkringsinstrument i en formell säkringsrelation. Värderingen av övriga finansiella tillgångar fastställs utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Regler kring finansiella skulder överensstämmer huvudsakligen med nuvarande redovisningsregler i IAS 39.

Nedskrivning

Nya principer introduceras för nedskrivning av finansiella tillgångar som utifrån företagets affärsmodell för innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Nedskrivningsmodellen kräver redovisning av ett års förväntade kreditförluster och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningen baseras på de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. För övriga fordringar, kassa och bank som värderas till upplupet anskaffningsvärde har en metod tagits fram för beräkning av förväntade kreditförluster men

bedöms inte ha någon väsentlig påverkan på LF Västernorrlands finansiella rapporter.

NYA IFRS OCH TOLKNINGAR SOM ÄNNU INTE HAR BÖRJAT TILLÄMPAS

Nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2024 eller senare och har inte förtdidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nya eller reviderade IFRS och tolkningar som per bokslutsdagen är antagna av IASB, men som ännu inte trätt i kraft, bedöms inte få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

BESKRIVNING AV VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Ett betydande inflytande föreligger även vid rösteeantal under 20 procent när det klart kan påvisas att ett betydande inflytande finns utifrån en samlad bedömning av fakta och omständigheter i det enskilda fallet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar investeringens redovisade värde.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till transaktionsdagens valutakurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till balansdagens valutakurs. Valutakursdifferenser som uppstår på grund av omräkning i balansräkningen i utländsk valuta redovisas i resultaträkningen.

PRINCIPER FÖR POSTER I RESULTATRÄKNINGEN

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som förfallit till betalning eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för sedvanliga kundrabatter. De försäkringsavtal där LF Västernorrland mottar risker från andra företags försäkringsavtal klassificeras som mottagen återförsäkring.

Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas först efter räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

Förnyelsepremier för avtal med förnyelse före räkenskapsårets utgång men som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nyttek-nade försäkringsavtal där försäkringsperioden börjar före räkenskapsårets utgång räknas in med de belopp som beräknas inflyta. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som beräknas inflyta.

Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som Försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen. Beräkning av avsättningen för ej intjänade premier sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid. Även återförsäkrares andel av premieinkomsten periodiseras och den del som hänför sig till efter balansdagen redovisas som en fordran. Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar motsvarar under redovisningsperioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. I försäkringsersättningarna ingår förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering. Återvinning av skador redovisas som en redu-cering av skadekostnaden.

Kapitalavkastning

Kapitalavkastning består av posterna kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, realiserade resultat på placeringstillgångar samt orealiserade resultat på placeringstillgångar. Realiserat resultat beräknas som skillnaden mellan erhållet försäljningspris och tillgångens anskaffningsvärde. Orealiserade resultat består av årets förändring av skillnaden mellan verkligt värde och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. I försäkringsrörelsen diskonteras avsättning för oreglerade skador på skadelivräntor. Ränteomvärderingseffekten på skadelivräntor redovisas som Kapitalavkastning.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning intäkter består av realisationsvinster (netto) per tillgångs-slag, ränteintäkter, utdelning på aktier och andelar, hyresintäkter från byggnader och mark, valutakursvinster (netto) samt eventuellt återförda nedskrivningar.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalavkastning kostnader består av kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, realisationsförluster per tillgångsslag (netto), valutakursförluster (netto), driftskostnader för byggnader och mark samt eventuella av- och nedskrivningar på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserade vinster och förluster består av periodens förändring av verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas (netto) per tillgångsslag. Valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Driftskostnader

Driftskostnader i skadeförsäkringsrörelsen tekniska resultat består av funktionerna anskaffning, skadereglering och administration. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar.

Nedskrivningar

Om indikation på nedskrivningsbehov finns beräknas tillgångens återvinningsvärde. Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt intresseföretag.

Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden för en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov gruppe-ras till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden, en så kallad kassagenererande enhet. En kassagenererande enhet är den minsta grupp tillgångar som ger upphov till inbetalningar som är oberoende av inbetalningar från andra tillgångar eller tillgångsgrupper.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen.

Återföring av nedskrivningar på materiella och immateriella tillgångar samt intresseföretag.

Nedskrivningar återförs när det inte längre finns någon indikation på att nedskrivningsbehovet fortfarande föreligger och då det skett en förändring i de antaganden som legat till grund för beräkning av återvinningsvärdet. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om ingen nedskrivning gjorts. Återföring av nedskrivning redovisas i resultaträkningen.

Övriga intäkter och kostnader, Icke-tekniskt resultat

I det icke-tekniska resultatet under posterna Övriga intäkter respektive Övriga kostnader redovisas bland annat förmedlad bank- och försäkringsaffär. Intäkterna för förmedlad bank- och försäkringsaffär består av ersättning från Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterföretag. Kostnaderna består av driftskostnader för båda affärerna samt tillkommer även provisionskostnader till franchisetagare.

Ersättningar till anställda (pensionsplaner)

Koncernens pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Koncernen betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernen följer FTP-planen i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Huvudprincipen innebär förmånsbestämd plan för alla födda 1971 eller tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare.

Företagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Den förmånsbestämda planen är försäkrad genom försäkringsbranschens pensionskassa (FPK). Denna pensionsplan innebär att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information, varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande årsavgifter till den.

Leasing

Samtliga leasingavtal, både där LF Västernorrland är leasegivare och lease-tagare, redovisas som om de utgör operationella leasingavtal även om leasingavtalet bedöms vara ett finansiellt leasingavtal.

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktien beslutade per balansdagen, samt eventuella justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare peiroder.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna nyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan nyttjas.

PRINCIPER FÖR POSTER I BALANSRÄKNINGEN

Byggbänder och Mark

Fastigheter delas upp på förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter. Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera hyresinkomster, värdestegring eller en kombination av dessa medan rörelsefastigheter är fastigheter som innehas för tillhandahållande av tjänster eller för administrativa ändamål. Båda redovisas till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen. Bolagets fastigheter består av rörelsefastigheter vilka redovisas till verkligt värde med värdeförändring över resultaträkningen. Verkligt värde värderingen utförs årligen med hjälp av en oberoende värderingsman. Värderingen sker genom en kombination av två metoder; marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys och ortsprismetod. Utifrån resultaten av dessa metoder görs en sammanfattande bedömning av marknadsvärdet. Orealiserade värdeförändringar från fastigheter redovisas under orealiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar. Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter redovisas under Kapitalavkastning, intäkter och hänförliga driftskostnader redovisas under Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella tillgångar och skulder

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part till avtalet enligt instrumentets villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller företaget vid en överföring av tillgångarna inte längre har kvar betydande risker och fördelar från tillgångarna samt förlorar kontrollen över tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. För de fall när en modifiering görs av de avtalsenliga kassaflödena som en direkt konsekvens av en reform av en referensränta och de nya avtalsvillkoren är ekonomiskt likvärdiga med de ursprungliga, kommer någon bortbokning inte att göras och den ursprungliga effektivräntan kommer att justeras för att reflektera de nya kassaflödena. Affärstransaktioner på penning-, obligations- och aktiemarknaderna redovisas i balansräkningen per affärsdag vilket är den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergått mellan parterna. Finansiella tillgångar och skulder värderas initialt till verkligt värde med tillägg av direkt hänförliga transaktionskostnader förutom för tillgångar och skulder som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen vilka initialt redovisas till verkligt värde.

Kvittning av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen, endast när det finns en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och en avsikt att reglera dem med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Den legala rättigheten får inte vara beroende av framtida händelser och den måste vara rättsligt bindande

för företaget och motparten både i den normala affärsverksamheten och i fall av betalningsinställelse, insolvens eller konkurs.

Klassificering och värdering

Efterföljande redovisning och värdering av finansiella tillgångar görs beroende på vilken värderingskategori det finansiella instrumentet hänförs till. Koncernens finansiella tillgångar består av:

- Derivatinstrument
- Egetkapitalinstrument
- Skuldinstrument

Derivatinstrument redovisas till verkligt värde via resultatet såvida de inte omfattas av reglerna för säkringsredovisning. Derivat som har positiva värden redovisas om tillgångar i balansräkningen och de derivat som har negativa värden redovisas som skulder.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Egetkapitalinstrument

Ett egetkapitalinstrument är varje form av avtal som innebär en residual rätt i ett företags tillgångar efter avdrag för alla dess skulder. Investeringar i egetkapitalinstrument redovisas till verkligt värde via resultatet förutom investeringar som vid första redovisningstillfället identifieras som investeringar i egetkapitalinstrument där värdeförändringarna redovisas i övrigt totalresultat. Dessa innehav utgör innehav av mer strategisk karaktär och innehas inte i kapitalavkastningssyfte. Resultat från försäljning av eget kapitalinstrument som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat redovisas som en överföring inom eget kapital från verkligt värde reserven till balanseratresultat och påverkar således inte rapport över resultat.

Investeringar i skuldinstrument

Skuldinstrument är de finansiella tillgångar som inte uppfyller definitionen av egetkapitalinstrument eller derivatinstrument. Det som avgör klassificering av ett skuldinstrument är affärsmodellen för att förvalta instrumentet och egenskaperna i instrumentets avtalsenliga kassaflöden. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via övrigt totalresultat är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående kapitalbelopp och ränta på utestående kapitalbelopp. Skuldinstrument som inte uppfyller kravet ska värderas till verkligt värde via resultatet oavsett vilken affärsmodell tillgången är hänförlig till. Koncernen kontrollerar löpande att kassaflödena för de skuldinstrument som klassificerats till upplupet anskaffningsvärde och verkligt värde via övrigt totalresultat uppfyller kassaflödeskraven.

Upplupet anskaffningsvärde

Koncernen hanterar kundfordringar och övriga finansiella fordringar enligt en affärsmodell vars mål är att realisera tillgångarnas kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Dessa tillgångar värderas därför till upplupet anskaffningsvärde. Med upplupet anskaffningsvärde avses det diskonterade nuvärdet av alla framtida betalningar hänförliga till instrumentet där diskonteringsräntan utgörs av tillgångens effektivränta vid anskaffningstillfället.

Verkligt värde via övrigt totalresultat

Koncernen hanterar sina innehav och andra räntebärande värdepapper enligt en affärsmodell vars mål är att realisera tillgångarnas kassaflöden både genom att erhålla de avtalsenliga kassaflödena och genom försäljning. Tillgångarna värderas löpande till verkligt värde via övrigt totalresultat. De orealiserade värdeförändringarna ackumuleras i Fond för verkligt värde förutom avseende effektivränteutgifter och valutakursresultat samt förväntade kreditförluster som redovisas i Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader i Resultaträkningen. I de fall en försäljning görs av en tillgång i denna kategori, redovisas en omklassificering av det orealiserade resultatet som ackumulerats i Fond för verkligt värde till Resultaträkningen på raden Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Verkligt värde via resultatet

Koncernens skuldinstrument som värderas till verkligt värde via resultatet består av innehav av räntebärande värdepapper och värdepappersfonder som återfinns i kapitalförvaltningsverksamheten. Värdepappersfonder klassificeras som antingen Aktier och andelar eller Obligationer och andra räntebärande värdepapper utifrån om fondens förvaltade tillgångar till minst hälften utgörs av aktier eller räntebärande värdepapper. Tillgångar som är skuldinstrument och hanteras enligt en affärsmodell som innebär en värdering till verkligt värde via resultatet är en följd av att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på tillgångarnas verkliga värden och att det verkliga värdet utgör grunden för intern uppföljning och rapportering till ledande befattningshavare. Orealiserade förändringar i verkligt värde på dessa tillgångar redovisas i resultaträkningen som Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. I de fall en försäljning görs av en tillgång i denna kategori redovisas tidigare orealiserade resultat i resultaträkningen som Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar samtidigt som realiserat resultat från försäljning av skuldinstrumentet redovisas i resultaträkningen som Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader.

Finansiella skulder

Koncernen värderar samtliga finansiella skulder som inte är derivat till upplupet anskaffningsvärde. Koncernens finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde består exempelvis av leverantörsskulder och som ingår i balansposten Övriga skulder.

Kreditförluster

Reserver för förväntade kreditförluster redovisas för finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde. Den initiala reserven för kreditförlust beräknas och redovisas redan vid det första redovisningstillfället och justeras sedan löpande över den finansiella tillgångens löptid. För kundfordringar använder företaget den förenklade metoden som innebär att en förlustreservering alltid värderas till ett belopp som motsvarar de förväntade kreditförlusterna för den återstående löptiden. Reserv för finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde redovisas som en minskning av redovisat bruttovärde för tillgången. I resultaträkningen presenteras reserveringar för kreditförluster inom kapitalavkastning, kostnader. Konstaterade kreditförluster är sådana förluster som är beloppsmässigt slutgiltigt fastställda och där bedömningen gjorts att möjligheten till att få ytterligare betalningar är mycket liten. Fordran skrivs då bort från balansräkningen och redovisas som konstaterad förlust i resultaträkningen vid denna tidpunkt.

Jämförelsetal enligt IAS 39

Jämförelsetalen för 2022 och tidigare är redovisade enligt IAS 39 som från och med den 1 januari 2023 ersatts av IFRS 9. Nedan beskrivs hur koncernen klassificerat sina finansiella instrument samt hur nedskrivning för befärade kreditförluster beräknats enligt IAS 39. Skadekostnad före återförsäkring, exklusive mottagen och utflyttad affär

KONCERNEN			
Klassificering av finansiella tillgångar och skulder enligt IFRS 9	Bokfört värde 2022-12-31	Kategorier enligt IAS 39	Kategorier enligt IFRS 9
<i>Finansiella tillgångar</i>			
Aktier och andelar	1 475		
Varav aktier och andelar av strategisk karaktär	987	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Varav övriga aktier och andelar	488	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	765	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Övriga fordringar	23	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Likvida medel	149	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	16	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella tillgångar	2 428		

<i>Finansiella skulder</i>			
Övriga skulder		Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Upplupna kostnader och upplupna intäkter	24	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella skulder	24		

Materiella anläggningstillgångar

Koncernens materiella anläggningstillgångar består av inventarier och förbättringsutgifter på annans fastighet som redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod med start då tillgången är tillgänglig för användning. Avskrivning samt resultatet av utrangeringar och avyttringar redovisas i Resultaträkningen. Avskrivningsmetoden, tillgångarnas restvärden och nyttjandeperiod omprövas vid varje årsslut. Nedskrivningsbehov prövas årligen enligt principer beskrivna under avsnittet Nedskrivning.

Inventarier

Nyttjandeperioden kontorsinventarier, installationer och verktyg bedöms uppgå till 5-10 år.

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Verksamhet som bedrivs på annans fastighet och där koncernen har utgifter för ny-, till- eller ombyggnad medför att fastighetsägaren omedelbart blir ägare till det som utförts och anskaffats. När förbättringsutgifter medför framtida ekonomiska fördelar för nyttjanderättshavaren aktiveras utgifterna. Ombyggnation av annans fastighet bedöms ha en ekonomisk nyttjandeperiod som motsvarar den kvarstående avtalstiden för hyresavtalet från tidpunkten för när tillgången är tillgänglig för användning.

Försäkringsavtal

Avtal om direktförsäkring och mottagen återförsäkring, som bolaget ger ut i egenskap av försäkringsgivare enligt bestämmelserna i försäkringsrörelselagen, har klassificerats och redovisats som försäkringsavtal.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen och skrivs av under nyttjandeperioden. En förutsättning för att aktivering kan ske är att anskaffningskostnaderna är hänförliga till ett visst försäkringsavtal, eller homogena och uppföljningsbara grupper av avtal, och bedöms generera en marginal som minst täcker de anskaffningskostnader som koncernen vill aktivera. De anskaffningskostnader som aktiveras är provisionskostnader och kostnader för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Inom skadeförsäkringsverksamheten periodiseras den aktiverade kostnaden baserat på försäkringsavtalens löptid. Avskrivningstiden överskrider inte 12 månader.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av Ej intjänade premier och kvardröjande risker, Oreglerade skador samt Återbäring och rabatter. Periodens förändring i försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

Ej intjänad premie och kvardröjda risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Normalt beräknas avsättningen strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning.

Om avsättningen bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, ska avsättning för ej intjänade premier förstärkas med ett tillägg för kvardröjande risker. Beräkningen av avsättningen för kvardröjande risker ska även beakta ännu ej förfallen terminspremie.

Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till LF Västernorrland, så kallad IBNR-avsättning. I avsättningen för oreglerade skador ingår skadeersättningar inklusive samtliga kostnader för skadereglering. Avsättningen för oreglerade skador för direkt skadeförsäkring och återförsäkring beräknas med hjälp av statistiska metoder eller genom individuella bedömningar av enskilda skadefall. Avsättning för skadelivräntor beräknas och diskonteras enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder.

Avgiven återförsäkring

Avtal som ingåtts mellan LF Västernorrland och återförsäkrare genom vilka företaget kompenseras för förluster på avtal utfärdade av företaget och som uppfyller klassificeringskraven för försäkringsavtal, klassificeras som avgiven återförsäkring.

För avgiven återförsäkring redovisas de förmåner som koncernen har rätt till enligt återförsäkringsavtalet som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Fordringar på och skulder till återförsäkrare värderas på samma sätt som de belopp som är kopplade till återförsäkringsavtalet och i enlighet med villkoren för varje återförsäkringsavtal. LF Västernorrland bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal löpande i samband med bokslut. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Eventualförpliktelser

Eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser, och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Eventualförpliktelser värderas till det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av vad som krävs för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Vid värderingen tas hänsyn till den förväntade framtida tidpunkten för reglering.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Företagsinformation

Årsredovisningen för Länsförsäkringar Västernorrland 588000-3842 avser räkenskapsår 1 januari-31 december 2023. Lf Västernorrland är ett svenskegisererat ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Härnösand. Adressen till huvudkontoret är Box 164, 871 24 Härnösand. Besöksadress: Köpmangatan 13.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 2024-03-21. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 19 april 2024.

MODERBOLAGET

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder enligt IFRS 9	Bokfört värde 2022-12-31	Kategorier enligt IAS 39	Kategorier enligt IFRS 9
<i>Finansiella tillgångar</i>			
Aktier och andelar	1 205		
Varav aktier och andelar av strategisk karaktär	987	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Varav övriga aktier och andelar	218	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	764	Finansiella tillgångar värderade enligt verkligt värde option	Verkligt värde via resultatet
Derivat	23	Innehav för handelsändamål	Verkligt värde via resultatet
Övriga fordringar		Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Kassa och bank	149	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	16	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella tillgångar	2 157		
<i>Finansiella skulder</i>			
Derivat		Innehav för handelsändamål	Verkligt värde via resultatet
Övriga skulder		Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Upplupna kostnader och upplupna intäkter	24	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Summa finansiella skulder	24		

Effekt av ändrade redovisningsprinciper

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade standarder förväntas få på företagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de nya eller reviderade IFRS och tolkningar som ännu inte trätt i kraft få någon väsentlig effekt på de finansiella rapporterna.

Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Aktier och andelar i koncernföretag

Aktier och andelar i koncernföretag värderas till verkligt värde eller anskaffningsvärde utifrån syftet med dotterföretagets verksamhet. Dotterföretag som innehas med syfte att skapa kapitalavkastning genom kapitaltillväxt uteslutande genom att investera medel i kapitalplaceringstillgångar värderas till verkligt värde över resultaträkningen medan övriga dotterföretag värderas enligt anskaffningsvärdemetoden. Utdelning från dotterföretag redovisas som kapitalavkastning.

Moderbolagets innehav i Aktier och andelar i koncernföretag innehas i kapitalavkastningssyfte och värderas därav till verkligt värde. Moderbolagets innehav i Aktier och andelar i koncernföretag värderas enligt anskaffningsvärdemetoden.

Nedskrivningsprövning för aktier och andelar i koncernföretag till anskaffningsvärde

Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde, som utgörs av det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen inom kapitalavkastning.

Återföring av nedskrivningar av aktier och andelar i koncernföretag till anskaffningsvärde

Nedskrivningar återföres när det inte längre finns indikation på att nedskrivningsbehovet fortfarande föreligger och då det skett en förändring i antaganden som legat till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter

Normgivning och lag

LF Västernorrlands årsredovisning har upprättats enligt Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅFRL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjäns- tepensionsföretag FFFS 2019:23 och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person.

Ändrade redovisningsprinciper från och med 1 januari 2023

återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats om ingen nedskrivning gjorts. Återföring av nedskrivning av andelar i dotterföretag redovisas i resultaträkningen som kapitalavkastning, intäkter.

Aktier och andelar i intresseföretag

Aktier och andelar i intresseföretag redovisas till verkligt värde över resultatet. Utdelningar redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter.

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Aktieägartillskott som företaget lämnar till dotterföretag och intresseföretag redovisas som en ökning av Aktier och andelar i koncernföretag respektive Aktier och andelar i intresseföretag.

Koncernbidrag redovisas enligt huvudregeln. Koncernbidrag som moderföretaget mottagit från dotterföretag redovisas som Kapitalavkastning, intäkter i resultaträkning. Koncernbidrag som lämnas till dotterföretag redovisas som en ökning av andelar i koncernföretag.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Inledning

Bolagets resultat härstammar från försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, av placeringsverksamheten med finansiella risker samt resultat från de förmedlade affärerna. Verksamheten ger även upphov till operativa risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten i LF Västernorrland. Denna not omfattar en beskrivning av företagets riskhanteringsorganisation och riskhanteringssystem, samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Syftet med företagets riskhanteringssystem är att identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera samtliga risker som företaget är exponerat för, såväl försäkringsrisker som finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att företaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerat för.

Bolagets sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer. Bland annat finns dokument

som styr riskbedömning och riskurval vid införsäkringstillfället. Vidare finns en riskberäkningsmodell där risker inom olika områden kan kvantifieras.

Ansvaret för LF Västernorrlands riskhanteringssystem ligger hos styrelsen som årligen fastställer bolagets övergripande styrdokument, affärsplan och policy gällande styrning av konsolideringskapital och placeringstillgångar utifrån ett riskperspektiv. Styrelsen får löpande rapportering om hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har inrättat fyra utskott: Ersättningsutskott, Revisionsutskott, Placeringsutskott och Utskott för ägarfrågor. Styrelsen har dessutom en oberoende granskningsfunktion till sitt föfogande.

Ersättningsutskottet tar fram förslag till styrelsens beslut om ersättning till vd och bolagsledning samt beslutar om åtgärder för att följa upp Ersättningspolicyn och hur den ska tillämpas.

Revisionsutskottet ska svara för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Revisionsutskottet ska bestå av minst tre ledamöter. Styrelseledamot som ingår i bolagsledningen får inte vara ledamot av utskottet, men kan delta som föredragande. Styrelsen fastställer instruktion för Revisionsutskottet.

Placeringsutskottets uppgift är att vara ett forum för finansiell omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda och koordinera ärenden inom kapitalförvaltningsområdet, vilka ska föreläggas styrelsen för beslut. Placeringsutskottet ska vidare bevaka att av styrelsen beslutade mål, fastställd placeringsinriktning och delegeringsordning uppnås och efterlevs av kapitalförvaltarens samt utgöra rådgivande organ för bolagets bank- och finansiella tjänster. I placeringsutskottet ingår fyra styrelseledamöter inklusive vd. Styrelsen fastställer instruktion för placeringsutskottet.

Utskottet för ägarfrågor ska arbeta för att tydliggöra, förbättra och förnya fullmäktigerollen i ledet att stärka varumärket och öka insikten om ömsesidigheten. Instruktionen omfattar endast att utveckla samverkan och kommunikation med ägarrepresentanterna. Alla formella frågor och beslut hanteras på bolagsstämman.

Styrelsen skall utse en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att följa upp att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision skall även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten.

I bolagets riskorganisation finns förutom vd, en riskhanteringsfunktion, en compliancefunktion, en lokal kreditkommitté (LKK) och en riskenhet. Bolagets riskhanteringsfunktion ansvarar för att identifiera och beskriva bolagets olika riskområden. I detta ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen och bolagets compliancefunktion, ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna skall hanteras. Riskhanteringsfunktionen har även till uppgift att rapportera om den löpande riskhanteringen till styrelsen.

Compliancefunktionen är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliance-funktionen rapporterar regelbundet till styrelse och vd.

Lokala kreditkommittén får fatta beslut i enlighet med särskild instruktion. LKK ska även fatta beslut i kreditärenden när riskklassificeringen av krediten inte uppnår erforderlig nivå för beslut på rådgivarnivå.

Riskenheten ska verka för en långsiktig, stabil och lönsam sakförsäkringsaffär genom att hantera affärens risker. Riskenheten består av riskeningenjör, risktekniker och underwriter motor.

Bolaget har därtutöver en säkerhetsfunktion som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor samt ett väl fungerande miljöledningssystem, vars syften är att hantera och begränsa bolagets risktagande inom dessa områden.

System för riskhantering och Intern styrning och kontroll

LF Västernorrlands verksamhet är förenad med risktagande vilket medför att bolaget måste ha ett ändamålsenligt system för riskhantering och regelefterlevnad. För att uppnå effektivitet måste systemet vara väl integrerat med företagsstyrningen och innehålla metoder för intern styrning och

kontroll. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks och inte på något sätt uppmuntras.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Syftet med bolagets riskbaserade verksamhetsstyrning är att understödja verksamheten och dess mål genom att på ett effektivt sätt hantera och ta hänsyn till risk. Riskbaserad styrning utförs i verksamheten genom;

- affärsplanering och genom att i affärsmässiga beslut ta hänsyn till identifierade risker och framtida händelser med potentiell inverkan på bolagets möjlighet att uppfylla sina mål.
- löpande styrning, hantering och rapportering av risker samt det kapi- talkrav som riskerna innebär.
- egen risk och solvensanalys (ERSA) som en integrerad del i bolagets strategi- och affärsplanering.

Bolagets riskstrategi innebär att risktagande ska utgå från bolagets mål och medvetna beslut. Detta innebär inte nödvändigtvis att riskerna ska minimeras men dessa ska vara befogade utifrån förväntad avkastning. LF Väster-norrland ska därför arbeta strukturerat och disciplinerat med riskhantering för att skapa möjlighet till beslut som understödjer de långsiktiga målen och därmed undvika förluster.

Riskhanteringssystemet behandlar samtliga riskkategorier inklusive underkategorier, utifrån en definierad riskkarta. De olika riskkategorierna hanteras utifrån följande steg: intern miljö, målformulering, händelseidenti- fiering, riskbedömning, riskåtgärder, kontrollaktiviteter, information och kommunikation, uppföljning och utvärdering.

I bolagets styrande dokument samt ERSA-dokumentation fastställs bolagets tolerans mot risker samt hur respektive riskkategori ska hanteras. Styrelsen har det övergripande ansvaret för bolagets riskhantering och vd ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Det operativa ansvaret för löpande riskhantering är fördelat i tre försvarslinjer.

Den första försvarslinjen utgörs av verksamheten och ansvarar för att risker omhändertas och åtgärdas. Respektive verksamhetschef ansvarar för att alla risker i underliggande verksamhet hanteras.

Den andra försvarslinjen utgörs av Riskhanteringsfunktionen och Compliancefunktionen, som båda är organisatoriskt direkt underställda vd. Riskhanteringsfunktionen är objektiv, står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Riskhanteringsfunktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivande till vd och styrelse i riskhanteringsfrågor. Vidare utgör riskhanteringsfunktionen ett övergripande stöd för första försvarslinjens i att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att dessa kan fullgöra sitt ansvar att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskhanteringsfunktionen rapporterar kvartalsvis till vd och styrelsen och lämnar även en årlig sammanställning över utfört arbete under året.

Compliancefunktionen är ett stöd för bolaget att arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till vd och styrelse, samt lämnar en årlig samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Den tredje försvarslinjen, internrevision, arbetar på uppdrag av styrelsen. Internrevisorerna står oberoende gentemot bolagets affär och är fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Internrevision ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen följer också upp riskhanteringsfunktionens och compliancefunktionens arbete.

Egen risk- och solvensanalys (ERSA)

Regelverken kräver att alla försäkringsföretag genomför en egen risk- och solvensanalys (ERSA). Det övergripande målet med ERSA:n är att säkerställa att bolagets kapital är och förblir tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets långsiktiga affärsplan. Bolaget har en utvecklad arbetsprocess för ERSA:n. Utifrån bolagets lång- och kortfristiga affärsplan genomförs krävande men realistiska scenarion och stresstester. Resultatet av genomförda analyser sammanställs i en ERSA-rapport, som syftar till att ge styrelse och företagsledning ökad förståelse för frågor kring kapitalbehov och beredskap för att vid behov reducera risker eller anskaffa nytt kapital.

Rapportering av risk

Bolaget använder Solvens II-regelverkets standardmodell för att beräkna och mäta total risk. Mätetalet är i form av ett kapitalkrav som förväntas svara mot det sämsta årsresultatet som skulle kunna uppstå under tvåhundra slumpmässiga verksamhetsår, givet dagens riskexponering och de i modellen antagna diversifieringseffekterna, mellan och inom de olika riskslagen. I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: Skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Solvenskapitalkvoten beräknas sedan genom att kapitalbasen ställs i relation till solvenskapitalkravet.

LF Västernorrlands styrelse och ledning får kvartalsvis riskrapporter som beskriver bolagets aktuella risksituation. I rapporten framgår bland annat hur de olika riskerna utvecklas över tid, samt hur relationen mellan total risk och kapital har utvecklats samt kvalitativ information om bolagets övriga risker såsom affärsrisker, operativa risker och likviditets- och hållbarhetsrisker.

Bolaget är styrt av en mängd legala krav. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för finansiella bolag. Varje kvartal rapporterar bolaget till Finansinspektionen kvantitativa uppgifter om bland annat kapitalbas och solvensmarginal. LF Västernorrland uppfyller med god marginal de krav som ställts av myndigheterna.

Skadeförsäkringsrisk

Med skadeförsäkringsrisk avses risken för förluster till följd av att skadekostnaden blir större än förväntat. Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeäterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfall, egendom, ansvar, motorfordon, trafik samt mottagen liväterförsäkring. I bolagets styrande dokument regleras bolagets risktolerans avseende skadeförsäkringsrisk.

För att reducera försäkringsrisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal åstadkoms dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen.

För att säkerställa detta, görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs även justeringar av dessa. LF Västernorrland upprättar även detaljerade interna riktlinjer, riskurvalsregler, för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av vd. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker.

Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden. I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där bolaget är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. Två särskilda riskbedömningsgrupper utvärderar löpande risker inom företags och lanbruksförsäkring respektive företagsmotor och föreslår vid behov lämpliga åtgärder.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte tillsammans med övriga 22 bolag i länsförsäkringsgruppen. Hantering av riskutbytet administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att deltagande bolag begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen till av styrelsen fastställda självbehåll,

per skada, per händelse och totalt per skadeår. Återförsäkringens tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger valt självbehåll, netto efter de skydd som Länsförsäkringar AB upphandlat på extern återförsäkringsmarknad, sprids ut över länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar AB, med fastställda andelar utifrån affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammet ger med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser. Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis och förnyas eller omförhandlas varje år. Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder kronor totalt för de 23 länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans. För katastrofskador som överstiger 8 miljarder kronor har det under verksamhetsåret funnits ett internt återförsäkringskydd inom länsförsäkringsgruppen på högst 7,6 miljarder kronor.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffar utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd. Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som delvis eller i sin helhet, inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram är en processrisk och ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken ”Operativa risker”.

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen, på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringens belastas med kostnader.

Utveckling av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultat, en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare kvartalsvis går igenom sina oreglerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan.

Skadeförsäkringsrisk kan delas in i premierisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk är risk för förlust till följd av att driftskostnader och kostnader för nya skador inte täcks av premien och det är slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses. Driftskostnader brukar antas vara konstanta och eventuell negativ avvikelse i dessa hanteras inom operativa risker. Skadeförsäkringsrisk inkluderar koncentrationsrisk i försäkringsbeståndet. Inom LF Västernorrland bedrivs affär av olika karaktär och riskbilden inom premierisk kan anses vara relativt differentierad.

Det finns olika metoder för att reducera premierisk. Riskminskning med avseende på osäkerhet i enskilda försäkringsavtal sker dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs justeringar. Därutöver är huvudmetoden för styrning av teckningsrisker den affärsplan som utformas årligen och fastställs av styrelsen. Bolaget upprättar även detaljerade interna riktlinjer (riskurvalsregler) för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riktlinjerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets ledning. I riskurvalsreglerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer bolaget är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. Merparten av sakförsäk-

ringskontrakten löper på ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Reservrisk

Reservrisk är risk för att avsättning för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Risken kan vara betydande då alla inträffade skador normalt inte är kända och kostnaden för att slutreglera kända skador kan vara annan än avsättningen. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador. Bolagets återförsäkringskydd utgör det viktigaste instrumentet för skydd av höga skadekostnader. Ett lågt satt självbehåll för utvalda enskilda risker är ett starkt riskreducerande instrument. Villkorsutformningen är en annan viktig faktor som har inverkan på risken och livslängden i reserverna. Tydliga reservsättningsrutiner och en över tiden stabil skadehantering på individuell nivå är en förutsättning för minskad reservrisk.

Katastrofrisk

Katastrofrisk är risk för förluster till följd av att extrema väderförhållanden, naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till mycket stora skadebetalningar. LF Västernorrlands verksamhetsområde är i första hand Västernorrlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra naturkatastrofer. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känsliga för denna geografiska koncentration. Bolaget är också exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen (se ovan beskrivna riskut-

Skadekostnad före återförsäkring, exklusive mottagen och utflyttad affär

Skadeår																	
Uppskattad skadekostnad:																	
I slutet av skadeåret	289 323	281 487	275 232	322 275	288 017	421 110	361 165	438 169	349 011	295 189	390 852	3 711 830					
1 år senare	333 414	270 975	267 875	346 439	298 658	422 394	364 154	429 763	360 476	307 502							
2 år senare	345 803	291 272	270 615	341 983	296 941	413 949	349 297	422 884	354 614								
3 år senare	336 309	297 749	271 291	342 188	309 679	410 772	338 475	420 721									
4 år senare	339 372	289 440	270 760	344 010	307 568	406 523	335 573										
5 år senare	344 932	289 203	268 788	343 487	300 640	404 317											
6 år senare	344 892	288 126	266 061	337 058	299 713												
7 år senare	343 205	287 089	262 699	336 749													
8 år senare	343 126	281 112	259 476														
9 år senare	337 326	278 394															
10 år senare	334 416																
Nuvarande skattning	334 416	278 394	259 476	336 749	299 713	404 317	335 573	420 721	354 614	307 502	390 852	3 722 327					
Totalt utbetalt	332 086	273 377	250 638	323 832	276 852	392 028	317 556	387 633	318 277	251 785	180 862	3 304 926					
Kvarstående skadekostnad	2 330	5 017	8 838	12 917	22 861	12 289	18 017	33 088	36 337	55 717	209 990	417 401					
Avsättning upptagen i balansräkningen	2 330	5 017	8 838	12 917	22 861	12 289	18 017	33 088	36 337	55 717	209 990	417 401					
Avsättning 2010 och tidigare													85 513				
Summa avsättning i balansräkningen	2 330	5 017	8 838	12 917	22 861	12 289	18 017	33 088	36 337	55 717	209 990	502 914					
Avsättning avseende mottagen återförsäkring alla skadeår													246 264				
Avsättning överlåtelse affär inklusive livräntor													179 064				
Avsättning avseende skaderegleringskostnader alla skadeår													33 548				
Summa avsättning upptagen i balansräkningen													961 790				

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risk för förluster på grund av värdenedgång i placeringstillgångar och på grund av att försäkringstekniska avsättningar ökar i värde om de räntor som används för diskontering sjunker. Marknadsrisker delas in i kategorierna Ränterisk, Aktierisk, Fastighetsrisk, Spreadrisk, Valutarisk och Koncentrationsrisk.

Bolaget har styrande dokument (Placeringspolicy, Placeringsriktlinjer, Policy för Hållbarhet, Instruktion för förmånsrättsregister) som anger hur bolaget får placera tillgångarna och till vilken risk detta får ske. De styrande

byte med de övriga 22 länsförsäkringsbolagen). Detta åtagandet är bolagets enskilt största exponering som träder in då länsförsäkringsgruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Gjorda avsättningar för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antyttts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkring. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter. Känslighetsanalys, teckningsrisken

		Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på EK
Känslighetsanalys, teckningsrisken			
1% förändring i totalkostnadsprocent	+/-	4930	3914
1% förändring i premienivån	+/-	5099	4049
10% förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/-	4896	3887

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnader för enskilda skadeår ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar kostnadsutvecklingen för skadeåren 2013-2023 före återförsäkring. Av den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår, exklusive mottagen återförsäkring och skaderegleringskostnader, utvecklas årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen

ger, har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångarna kan avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning dels till vilken risknivå som ska gälla för förvaltningen, dels vilket mandat som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen.

Bolagets finansutskott tar beslut om den löpande förvaltningen och den operativa förvaltningsorganisationen verkställer besluten. Eventuella avvikelser från det mandat finansutskottet erhållit från styrelsen rapporteras omgående till styrelsen. Finansutskottet och styrelsen erhåller regelbundet en finansrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen rapporteras i finansrapporten.

Aktierisk

Aktierisk är koncernens enskilt största marknadsrisk. Aktieexponeringen är totalt 1616 (1475) Mkr. Aktieplaceringar sker i huvudsak i Länsförsäkringar AB-aktier, aktier i dotterbolag, aktiefonder och enskilda aktier. I dotterbolaget Gården 35 finns aktier i fastighetsbolaget Humlegården Holding 1 AB till ett värde om 253 (270) Mkr. Risknivån bestäms i normalportföljen och sätts av styrelsen utifrån bolagets förväntade resultat i kärnverksamheten, bra försäkringsresultat ökar utrymmet att ta risk i kapitalförvaltningen och tvärtom. För att säkerställa att risknivån behålls inom givna ramar finns limiter uppsatta för respektive geografisk marknad. Derivat kan användas för att effektivisera och skydda förvaltningen, negativa positioner får inte tas. Vidare används stop-loss teknik för att minska innehav som utvecklas åt fel håll. Bolaget har två egna förvaltare som ansvarar för fördelningen inom normalportföljen, en aktieförvaltare och en ränteförvaltare.

Känslighetsanalys aktierisk

Inverkan på resultat före skatt vid 10 procent nedgång i aktiekurser är minus 161 (147) Mkr

Valutarisk

Exponering mot utländska valutor förekommer i aktier, aktiefonder och lån, till ett sammanlagt värde vid årets slut på 121 (117) Mkr.

Känslighetsanalys valutarisk

Inverkan på resultat före skatt vid 10 procent nedgång i valutakurser är -12,1 (-11,7) Mkr. Valutakursrisken hedgas med hjälp av derivat. Hedgepositionen per 2022-12-31 innebär att den faktiska valutakursrisken var 1,67 (0,56) mkr.

Ränterisk

Placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 783 (765) Mkr och består till 73 procent av svenska statspapper och obligationer med Investment Grade rating. Durationen i ränteportföljen uppgår för närvarande till 1,26 (0,88) år och den genomsnittliga medellöptiden är 2,49 (2,25) år.

Känslighetsanalys ränterisk

Marknadsvärdet av dessa tillgångar förändras vid 1 procent förändring av den allmänna räntenivån med 10,0 (6,7) Mkr.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk uppgår till totalt 20 (20) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. För LF Västernorrlands del är fastighetsrisken begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del av bolagets placeringstillgångar.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (Mkr)

Inverkan på resultat före skatt om direktavkastningskravet ökar med 1 procent är -0,2 (-0,2) Mkr.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisk i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt nivåer för de kreditvärderingar emittenter skall ha. Räntebärande värdepapper lägre än BBB får högst uppgå till 10 procent av placeringsportföljen. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från gällande skuld täckningsregler.

Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare.

LF Västernorrland har på balansdagen 146 (152) Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador, inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna och inte heller någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Det finns inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risk för förluster till följd av att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris. För LF Västernorrland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadestämningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Livs respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller LF Västernorrland en provision. Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär återbetalningsskyldighet av erhållen provision om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad eftersom det återstående annullationsansvaret bara är ett år.

I avtalet med Länsförsäkringar Bank regleras hur provisionsersättning beräknas i den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att LF Västernorrland skall stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken.

Operativa risker

En viktig del av LF Västernorrlands riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för riskanalyserna, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Funktionerna för riskhantering, compliance och internrevision har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, hantera och granska bolagets operativa risker.

NOT 3

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR ANGÅENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

tkr	Totalt	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon 3:e man	Motorfordron övriga klasser	Brand- och annan egen-domsskada	Allmän ansvarighet	Rättskydd	Summa	
								direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieinkomst, brutto	563 646	34 725	56 360	148 488	266 080	9 731	11 091	526 475	37 171
Premieintäkt, brutto	544 726	30 408	58 035	141 720	258 387	9 548	10 767	508 865	35 861
Försäkringsersättning, brutto	-503 446	-49 451	-39 161	-136 685	-207 891	-7 092	-5 429	-445 709	-57 737
Driftkostnader, brutto	-124 070	-8 029	-14 220	-37 895	-59 099	-2 077	-2 467	-123 787	-283
Resultat avgiven återförsäkring	-20 565	1 179	23 248	142	-41 452	-1 972	-1 710	-20 565	0
Skadeprocent, brutto, %	92,4%	162,6%	67,5%	96,4%	80,5%	74,5%	50,4%	51,3%	161,0%

NOT 4

PREMIEINKOMST

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Direkt försäkring i Sverige	526 475	509 918	526 475	509 918
Mottagen återförsäkring	37 171	34 954	37 171	34 954
Summa premieinkomst	563 646	544 872	563 646	544 872

NOT 5

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

tkr	2023	2022
Överförd kapitalavkastning	55 810	7 819
Räntesats, Trafikaffär, direkt, %	3,56	2,56
Räntesats, Trafikaffär, mottagen, %	3,56	2,56
Räntesats, Olycksfall, %	3,56	2,56

Basen för kapitalavkastningen av skadeverksamhetens kassaflöden bestäms som summan av halva premieintäkter f.e.r och genomsnittet under året av avsättning för oreglerade skador f.e.r. Som räntesats tillämpas den under året genomsnittliga riskfria räntan på en 90-dagars statskuldväxel plus en procentenhet för samtliga försäkringsklasser utom trafik. I trafik beräknas den som medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över de senaste fem åren.

NOT 6

UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

tkr	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrarens andel		Försäkringsersättningar f e r	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Utbetalda försäkringsersättningar exklusive driftkostnader	390 263	343 752	35 463	29 360	354 800	314 392
Driftkostnader för skadereglering	47 505	45 639			47 505	45 316
Summa utbetalda försäkringsersättningar	437 768	389 391	35 463	29 360	402 305	360 031

NOT 7

DRIFTKOSTNADER

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Funktionsindelade driftkostnader				
Anskaffningskostnader	88 312	74 173	88 312	74 173
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-202	459	-202	459
Administrationskostnader	35 008	35 145	35 008	35 234
Provisioner i avgiven återförsäkring	955	882	955	882
Summa driftkostnader	124 073	110 659	124 073	110 748
Totala driftkostnader före funktionsindelning				
Kostnadslagsindelade driftkostnader				
Personalkostnader	131 753	119 406	131 753	119 406
Lokalkostnader	12 525	2 859	12 525	9 415
Avskrivningar	2 945	7 477	2 945	1 136
Övrigt (inkl provisioner i mott ÅF)	133 353	119 028	133 353	118 902
Omkostnadsbidrag för förmedlad affär	-99 211	-75 446	-99 211	-75 446
Summa totala driftkostnader	181 365	173 324	181 365	173 413
Avgår				
Driftkostnader för finans och fastighet	9 259	8 903	9 259	8 903
Kostnader förmedlad affär	528	8 123	528	8 123
Skaderegleringskostnader	47 508	45 639	47 508	45 639
Summaa avgående poster	57 292	62 665	57 292	62 665
Driftkostnader	124 073	110 659	124 073	110 748

NOT 8 ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

Trafikförsäkringsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Föreningens verksamhet styrs till övervägande del av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Regeringen fastställer TFF:s stadgar. En av föreningens huvuduppgifter är att reglera trafikskador som orsakats av okända, oförsäkrade och utländska fordon. Andra huvuduppgifter är att ta ut en lagstadgad avgift (trafikförsäkringsavgift) av ägare till oförsäkrade fordon samt att delta i det internationella trafikförsäkringsarbetet (Gröna Kort-verksamhet och vissa andra funktioner). TFF har också till uppgift att hantera vissa försäkringsfrågor gällande motorfordron inom det frivilliga branschsamarbetet i Sverige (Bilförsäkringskommittén.) TFF svarar även för adminis-

trationen av Trafikskadenämnden. TFF:s egna intäkter utgörs främst av betalda trafikförsäkringsavgifter och finansiella intäkter. Driftkostnaderna och skadekostnaderna överstiger regelmässigt intäkterna och det uppkommer årligen ett nettounderskott i TFF:s verksamhet. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera detta nettounderskott. Underskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFF:s stämma. Nettounderskottet redovisas i enlighet med Finansinspektionens uttalande uppfattning och en branschgemensam rekommendation. LF Västernorrlands solidariska ansvar av TFF uppgår till 0,8 procent.

NOT 9 NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Moderbolaget	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Innehav för handelsändamål		Summa	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Andra finansiella placeringstillgångar, tkr						
Aktier och andelar i intresseföretag	19 132	4 779			19 132	4 779
Aktier och andelar övrigt	39 225	13 496			39 225	13 496
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	50 072	2 541			50 072	2 541
Övriga placeringstillgångar	127	-4 368			127	-4 368
Derivat, använda för säkringsändamål			6 780	-5 973	6 780	-5 973
Summa nettoresultat	108 556	16 448	6 780	-5 973	115 336	10 475

Koncernen	Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Finansiella tillgångar identifierade som poster värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Innehav för handelsändamål		Summa	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Finansiella tillgångar, tkr						
Aktier och andelar	41 798	63 778			41 798	63 778
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	50 072	2 541			50 072	2 541
Övriga placeringstillgångar	127	-4 368			127	-4 368
Derivat, använda för säkringsändamål			6 780	-5 973	6 780	-5 973
Summa nettoresultat	91 997	61 951	6 780	-5 973	98 777	55 978

Kapitalavkastning, intäkter, moderbolaget och koncernen, tkr	Moderbolaget		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Hysesintäkter från byggnader och mark	73	86	73	86
Utdelning på aktier och andelar inkl intressebolag	22 051	53 045	22 051	1 417
Ränteintäkter m m				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	35 548	22 296	35 548	23 203
Realisationsvinster				
Aktier och andelar	6 593	15 244	6 593	15 244
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	7 498	0	7 498
Valuta	444	0	444	0
Ränteterminer	6 780	0	6 780	0
Fastigheter	0	0	0	0
Summa kapitalavkastning, intäkter	71 489	98 170	71 489	47 449

Kapitalavkastning, kostnader, moderbolaget och koncernen, tkr	Moderbolaget		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Driftkostnader för byggnader och mark	-322	-279	-322	-279
Kapitalförvaltningskostnader	-8 809	-8 624	-8 809	-8 624
Räntekostnader				
Övriga räntekostnader	-32	-14	-32	-216
Valutakursförlust, netto	-390	-15 190	-390	-15 190
Realisationsförlust				
Aktier och andelar	-6 973	-5 110	-6 973	-5 110
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-9 735	-9 586	-9 735	-9 586
Derivat, använda för säkringsändamål	0	-5 973	0	-5 973
Övriga finansiella kostnader	-126		-126	
Summa kapitalavkastning, kostnader	-26 387	-44 776	-26 387	-44 978

Not 9: Nettoresultat per kategori av finansiella instrument, fortsättning

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar, moderbolaget

tkr	Orealiserade resultat	
	2023	2022
Orealiserade resultat		
Aktier och andelar	36 687	-44 904
Obligationer och räntebärande värdepapper	24 291	-17 653
Derivat	0	0
Övriga finansiella tillgångar	0	10 736
Summa orealiserade vinster och förluster	60 978	-51 821

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar, koncernen

tkr	Orealiserade resultat	
	2023	2022
Orealiserade resultat		
Aktier och andelar	20 128	4 166
Obligationer och räntebärande värdepapper	24 291	-17 653
Derivat		0
Övriga finansiella tillgångar		0
Summa orealiserade vinster och förluster	44 819	-13 487

NOT 10 ÖVRIGA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Övriga intäkter				
Provisioner från Liv, Bank och Fond	88 242	69 932	88 242	69 632
Summa övriga intäkter	88 242	69 932	88 242	69 632
Övriga kostnader				
Driftkostnader för Liv, Bank och Fond	-88 770	-78 332	-88 770	-77 552
Summa övriga kostnader	-88 770	-78 332	-88 770	-77 752
Summa övriga intäkter och kostnader	-528	-8 400	-528	-8 120

NOT11 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Aktuell skatt på årets resultat	0	40	0	0
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt på realiserade vinster/förluster	-9 482	13 859	-9 482	13 859
Uppskjuten skatt på underskottsavdrag	22 659	-19 673	22 659	-19 673
Uppskjuten skatt på byggnader och mark	0	-2 200	0	-2 200
Uppskjuten skatt på avsättningar	143	176	143	176
Summa uppskjuten skattekostnad	13 320	-7 838	13 320	-7 838
Uppskjuten skatt på övrigt totalresultat	0	-40		
Skatt på årets resultat	13 320	-7 798	13 320	-7 838
Total redovisat skatt	13 320	-7 798	13 320	-7 838
Gällande skattesats, %	20,6	20,6	20,6	20,6

Avstämning av effektiv skatt	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Redovisat resultat före skatt	5 280	145 781	472	99 761
Skatt enligt gällande skattesats (20,6%)	-1 088	-30 031	-97	-20 551
<i>Skatteeffekt av:</i>				
- ej avdragsgilla kostnader/skattepliktiga intäkter	-542	-501	-542	-542
- ej skattepliktiga intäkter	11 096	14 629	10 105	5 149
- Skattefri utdelning LFAB	4 242	10 638	4 242	10 638
- Schablonränta på investeringsfonder	-208	-193	-208	-193
- Schablonränta på säkerhetsreserven	-180	-2 339	-180	-2 339
Summa	13 320	-7 798	13 320	-7 838
Uppskjuten skatt avseende på temporära skillnader				
Obeskattade reserver	-38 156	-38 156		
Placeringsstillgångar	-10 339	-857	-10 339	-857
Byggnader och Mark	-3 388	-3 388	-3 388	-3 388
Underskottsavdrag	35 415	12 756	35 415	12 756
Övriga temporära skillnader	699	556	699	556
Summa uppskjuten skatt	-15 768	-29 088	22 388	9 068

NOT12 RÖRELSEFASTIGHETER

tkr	Koncernen	
	2023	2022
Ingående redovisat värde	20 000	9 323
Investeringar under året		
Omvärdering	0	10 677
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Utgående värde 31 december	20 000	20 000
Nyttjanderättstillgångar		10 867
Redovisat värde	20 000	30 867
Moderbolaget		
	2023	2022
Anskaffningsvärde	3 232	3 232
Verkligt värde	20 000	20 000

NOT13 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Innehav i dotterföretag	Dotterföretagets säte, land	Ägarandel, %	
		2023	2022
Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB	Härnösand, Sverige	100	100

Innehav i dotterföretag, tkr	2023	2022
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	16 001	16 001
Utgående balans 31 december	16 001	16 001
Ackumulerade uppskrivningar		
Vid årets början	29 735	29 735
Utgående balans 31 december	29 735	29 735
Redovisat värde den 31 december	45 736	45 736

Specifikation av moderbolagets direkta innehav av andelar i dotterföretag, tkr

Dotterföretag/ Organisationsnummer/Säte	Antal andelar	Andel, %	Redovisat värde	Eget kapital	Årets resultat
Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB, 556683-4031, Härnösand	1 000	100	45 736	52 106	3

NOT14 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG
Koncernens och moderbolagets andelar i intresseföretag

Samarbetet inom Länsförsäkringsgruppen och för gruppen gemensamma styrningsfrågor regleras i ett antal strategi- och styrdokument. Ett av dessa styrdokument är det så kallade konsortialavtalet där länsförsäkringsbolagen gemensamt kallas för konsortiet. Konsortialavtalet reglerar dels samarbetet mellan länsförsäkringsbolagen, dels länsförsäkringsbolagens ägande av Länsförsäkringar AB. I likhet med övriga länsförsäkringsbolag är LF

Västernorrland representerat i konsortiet av bolagets styrelseordförande och vd. Genom konsortiet har LF Västernorrland inflytande över väsentliga beslut som rör Länsförsäkringar ABs finansiella och operativa strategier och har därmed ett betydande inflytande över Länsförsäkringar AB.

Koncernens ackumulerade anskaffningsvärden, tkr	2023	2022
Vid årets början	969 946	986 256
Ändring av redovisningsprincip	16 902	-16 902
Årets avyttring	-4 187	
Årets värdeförändring	19 550	4 779
Anskaffningsvärde vid årets utgång	1 002 211	974 133
Ackumulerade nedskrivningar		
Nedskrivning vid årets ingång	-4 187	-4 187
Årets avyttring	4 187	
Nedskrivning vid årets ingång	0	-4 187
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	1 002 211	969 946

Moderbolagets ackumulerade marknadsvärden, tkr	2023	2022
Vid årets början	986 848	986 256
Årets avyttring	-4 187	
Årets värdeförändring	19 550	4 779
Anskaffningsvärde vid årets utgång	1 002 211	991 035
Ackumulerade nedskrivningar		
Nedskrivning vid årets ingång	-4 187	-4 187
Årets avyttring	4 187	
Nedskrivning vid årets ingång	0	-4 187
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	1 002 211	986 848

Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder, Mkr	2023	2022
Länsförsäkringar AB		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	731 511	687 973
Skulder	695 285	652 424
Eget kapital	36 198	35 549
<i>varav primärkapital</i>	2 200	2 200
Periodens resultat	2 195	1 995
Periodens övrigt totalresultat	-123	-11
Redovisat direkt i eget kapital	-151	-70
Utdelning	-698	-1 751
Ägarandel, %	2,9	2,9

Norr Holding AB 556764-1435 Umeå, tkr	2023	2022
Registreringsland		Sverige
Tillgångar		7 957
Skulder		4 187
Ägarandel, %		25,0

Finansiella tillgångar, moderbolaget	Via identifiering		Innehav för handelsändamål		Lånefordringar och kundfordringar		Summa redovisat värde	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Aktier och andelar i intresseföretag	1 002 211	986 848					1 002 211	986 848
Aktier och andelar övrigt	359 763	217 742					359 763	217 742
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	776 756	764 971					776 756	764 971
Derivat			0	0			0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	3 258	22 632					3 258	22 632
Depåer hos företaget som avgivit återförsäkring					180	71	180	71
Andra tillgångar, kassa och bank					61 617	149 055	61 617	149 055
Summa finansiella tillgångar	2 141 988	1 992 193	0	0	61 797	149 126	2 203 785	2 141 319

Finansiella tillgångar, koncernen	Via identifiering		Innehav för handelsändamål		Lånefordringar och kundfordringar		Summa redovisat värde	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Tillgångar								
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>								
Aktier och andelar	1 615 871	1 475 046					1 615 871	1 475 046
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	776 756	764 971					776 756	764 971
Derivat			0	0			0	0
Övriga finansiella placeringstillgångar	3 258	22 632					3 258	22 632
Depåer hos företaget som avgivit återförsäkring					180	71	180	71
Andra tillgångar					61 710	149 148	61 710	149 148
Summa tillgångar	2 395 885	2 262 649	0	0	61 890	149 219	2 457 775	2 411 868

Anskaffningsvärden och verkliga värden på aktier och andelar koncernen och moderbolaget

tkr	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade svenska aktier och andelar	39 357	56 856
Onoterade svenska aktier och andelar	63 587	58 595
Noterade utländska aktier och andelar	188 426	224 413
Summa moderbolaget	186 836	217 742
<i>Tillkommer, koncernen</i>		
Humlegården	45 736	253 998
Summa koncernen och moderbolaget	232 572	471 740

* Aktier i Länsförsäkringar AB, Länsförsäkringar Mäklarservice AB och Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB samt LF Trygghetstjänster AB

Förfallostruktur obligationer och andra räntebärande värdepapper	2023	2022
Mindre än 1 år	178 293	119 855
1–5 år	447 976	468 402
5–10 år	55 471	88 640
Större än 10 år	12 251	11 331
Investeringsfonder	82 872	76 543
<i>Derivat 1–3 månader</i>	-3 008	2 126
Valutaterminer	2 901	-2 487
Summa	776 756	764 410

Anskaffningsvärden och verkliga värden på övriga finansiella placeringstillgångar

tkr	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
2 lägenheter i en gemensamt ägd ekonomisk förening inom Länsförsäkringsgruppen. Fastigheten är belägen på Gärdet i Stockholm	21 542	19 898

I LF Västernorrlands balansräkning uppgår verkligt värde och redovisat värde till samma belopp för samtliga finansiella tillgångar och skulder. När det gäller balansposterna aktier och andelar och obligationer och andra räntebärande värdepapper, har verkligt värde fastställts som aktuell köpkurs på aktiva marknader. När det gäller derivattillgångar har verkligt värde fastställts med hjälp av värderingsmodeller (se not 1 i redovisningsprinciper ovan.) För andelar i ekonomisk förening som äger lägenheter har verkligt värde fastställts genom värdering av oberoende värderingsman. Redovisat värde för dessa andelar uppgår till 19 898 tkr. Marknaden för dessa andelar är i Stockholm. För övriga tillgångar och skulder är anskaffningsvärdet en tillräcklig approximation av verkligt värde eftersom löptiden på dessa finansiella tillgångar och skulder är mycket kort (mindre än 6 månader).

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestäms för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelningen av hur verkligt värde bestäms görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument
Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1
Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Gården AB äger endast andelar i fastighetsbolaget Humlegården som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på aktierna i Humlegården beräknas som ett substansvärde vilket består av bolagets egna kapital plus övervärdet i fastigheter, övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på Gården AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet. Direktavkastningskravet för Humlegården ligger i spannet 3,6 procent - 6,2 procent med medelvärdet 4,37 procent.

Not 15: Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder på värderingskategori, fortsättning

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, moderbolaget	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Summa	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Andra finansiella placeringstillgångar								
Aktier och andelar intressebolag					1 002 211	986 848	1 002 211	986 848
Aktier och andelar	347 030	214 403			12 733	3 339	359 763	217 742
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	776 756	764 971					776 756	764 971
Övriga finansiella placeringstillgångar					3 258	22 632	3 258	22 632
Summa tillgångar	1 123 786	979 374	0	0	1 018 202	1 012 819	2 141 988	1 992 193

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, koncernen	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Summa	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Andra finansiella placeringstillgångar								
Aktier och andelar	346 929	214 302			1 268 942	1 260 744	1 615 871	1 475 046
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	776 756	764 971					776 756	764 971
Övriga finansiella placeringstillgångar					3 258	22 632	3 258	22 632
Summa tillgångar	1 123 685	979 273	0	0	1 272 200	1 283 376	2 395 885	2 262 649

NOT 16 ÅTERSTÄENDE LÖPTID FINANSIELLA SKULDER

Återstående löptid, koncernen, tkr	På anfordran	<1 månad	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Övriga skulder		3 342	11 232	321	17 503
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0	0	15 656	8 421
Summa		3 342	11 232	15 977	25 924

Återstående löptid, moderbolaget, tkr	På anfordran	<1 månad	1–3 mån	3–12 mån	1–5 år
Övriga skulder		3 342	11 232	321	17 498
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0	0	15 656	8 421
Summa		3 342	11 232	15 977	25 919

NOT 17 FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Fordringar hos försäkringstagare	177 896	165 564	177 896	165 564
Summa fordringar avseende direkt försäkring	177 896	165 564	177 896	165 564

Av fordringar på försäkringstagare förväntas 0 tkr (0) bli återvunna mer än tolv månader efter balansdagen.

NOT 18 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Inventarier, tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
<i>Anskaffningsvärde</i>				
Ingående balans	28 366	28 366	28 366	28 366
Övriga förvärv	12 101	670	12 101	670
Avyttringar och utrangeringar				
Utgående balans	40 467	29 036	40 467	29 036
<i>Au- och nedskrivningar</i>				
Ingående balans	-22 844	-22 844	-22 844	-22 844
Årets avskrivningar	-3 632	-1 135	-3 632	-1 135
Avyttringar och utrangeringar				
Utgående balans	-26 476	-23 979	-26 476	-23 979
Redovisade värden	13 991	5 057	13 991	5 057

NOT 19 ÖVRIGA FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Förutbetalda hyror	3471	2 278	3471	2 278
Förutbetalda kostnader	1 612	1 967	1 608	1 967
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 083	4 245	5 079	4 245

Av upplupna ränte- och hyresintäkter förväntas 0 (0) tkr bli återvunna mer än 12 månader efter balansdagen.

NOT 20 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Bundet eget kapital
Reserufond
Syftet med reserufonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.
Uppskrivningsfond
Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1–2 § ÅRFL.

Fritt eget kapital
Balanserade vinstmedel
Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reserufondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.
Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

Periodiseringsfond
Syftet med periodiseringsfonder är att skjuta upp en del av beskattningen till senare år.

NOT 21 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER

tkr	2023		2022	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Avsättning för ej intjänade premier				
Ingående balans	226 257	226 257	223 301	223 301
Premieinkomst	563 646	563 646	544 871	544 871
Intjänade premier under perioden	-544 725	-544 726	-541 915	-541 915
Utgående balans	245 177	245 177	226 257	226 257
Summa avsättning för ej intjänade premier	245 178	245 177	226 257	226 257

NOT 22 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

tkr	2023			2022		
	Brutto	Återförsäkrars andel	Netto	Brutto	Återförsäkrars andel	Netto
Avsättning för oregrerade skador						
Inträffade och rapporterade skador	338 624	-5 856	332 768	402 058	-42 593	359 465
Inträffade men ej rapporterade skador	-343 752	29 360	-314 392	-389 130	56 328	-332 802
Avsättning för skaderegleringskostnader	-166 258	60 779	-105 479	-69 541	27 755	-41 786
Ingående balans	896 116	-152 426	743 690	1 067 502	-236 709	830 793
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	449 088	-6 560	442 528	338 624	-5 856	332 768
Utbetalt och överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-390 264	35 463	-354 801	-343 752	29 360	-314 392
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	6 850	-22 797	-15 947	-166 258	60 779	-105 479
Utgående balans	961 790	-146 320	815 470	896 116	-152 426	743 690

NOT 23 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Semesterlöneskuld	8 420	7 956	8 420	7 956
Sociala kostnader	2 343	2 002	2 343	2 002
Motoravräkning	11 824	10 826	11 824	10 826
Övrigt	1 487	3 324	1 487	3 324
Utgående balans	24 074	24 108	24 074	24 108

NOT 24 STÄLLDA SÄKERHETER

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Register över tillgångar som svara mot försäkringstekniska avsättningar	914 940	831 867	914 940	831 867
Kapitalförsäkring	3 258	2 700	3 258	2 700
Summa	918 198	834 567	918 198	834 567

I enlighet med 6 kap. 11§ Försäkringsrörelselagen (FRL) har bolaget registerfört de tillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid bolagets insolvens. Säkerhet i kapitalförsäkring har lämnats för pensionsätaganden.

NOT 25 EVENTUALFÖRPLIKTELSE

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
Övriga eventalförpliktelser	76 235	58 614	76 235	58 614

Övriga eventalförpliktelser avser ansvarighet för 80 procent av konstaterade kreditförluster avseende förmedlade lån. Ansvarigheten är begränsad till räkenskapsårets ersättning för förmedlade bankprodukter.

LF Västernorrland har överklagat Skatteverkets beslut om att inte bifalla den skattemässiga klassificeringen av innehavet i Länsförsäkringar AB som näringsbetingade andelar. Om LF Västernorrland inte når framgång i domstolsprocessen skulle det medföra att redovisad aktuell och uppskjuten skatt ökar med ca 141 (141) Mkr. Se vidare i redovisningsprinciperna Not 1.

NOT 26 NÄRSTÄENDERELATIONER

Moderbolaget har en närstående relation med sitt dotterföretag och intresseföretag, se not 13 och 14. Sammanställning över närstående transaktioner

Sammanställning över närståendetransaktioner

Koncernen Närståenderelation	År	Försäljning av tjänster till närstående	Inköp av varor och tjänster från närstående	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Intresseföretag					
Länsförsäkringar AB	2023	0	81 676	41 593	5 433
Länsförsäkringar AB	2022	0	70 197	29 179	4 200
LF Norr Holding	2023			0	
LF Norr Holding	2022			0	

Moderbolaget Närståenderelation

Koncernen Närståenderelation	År	Försäljning av tjänster till närstående	Inköp av varor och tjänster från närstående	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Intresseföretag					
Länsförsäkringar AB	2023	0	81 676	29 179	5 433
Länsförsäkringar AB	2022	0	63 321	30 426	4 000
LF Norr Holding	2023			0	
LF Norr Holding	2022			0	
Dotterföretag					
Gården AB	2023			130	0
Gården AB	2022			130	0

De 23 länsförsäkringsbolagen har valt att organisera den gemensamma verksamheten i Länsförsäkringar AB-koncernen. Länsförsäkringar AB har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel och att tillhandahålla sådan service till länsförsäkringsbolagen, som av effektivitetsskäl ska produceras och tillhandahållas gemensamt inom länsförsäkringsgruppen. Transaktioner av löpande karaktär är varor och tjänster som tillhandahålls gentemot länsförsäkringsbolagen avseende utförande av utvecklingsprojekt och service. Transaktioner av denna karaktär ska följa fastställda rutiner enligt nedan.

Prissättning

Prissättningen för Länsförsäkringar AB-koncernens serviceverksamhet baseras på direkta och indirekta kostnader. Totalt sett syftar prissättningen till att fördela kostnader till länsförsäkringsbolagen utifrån förbrukning. Gemensamma utvecklingsprojekt och gemensam service är kollektivt finansierade och faktureras utifrån beslutad fördelningsnyckel.

Beredning och beslut

Företagsledningen inom Länsförsäkringar AB bereder tillsammans med ett servicerad, med representanter från länsförsäkringsbolagen, servicenivå och prislista för försäljning av varor och tjänster till närståendebolag. Med utgångspunkt från denna beredning tar styrelsen för Länsförsäkringarna AB beslut om servicenivå och prislista gentemot länsförsäkringsbolagen.

Närståendetransaktioner med Länsförsäkringar AB-koncernen 2022

Länsförsäkringar AB ägs till 100 procent av de 23 länsförsäkringsbolagen och 15 socken- och häradbolag. En stor del av Länsförsäkringar AB-koncernens kundkontakt sker genom länsförsäkringsbolagen. I provisionsöverenskommelser mellan parterna regleras ersättning för förmedling av Länsförsäkringar AB-koncernens försäkringsprodukter. Provisioner utgår även till länsförsäkringsbolagen för arbetet med Länsförsäkringar Banks, Länsförsäkringar Hypoteks och Länsförsäkringar Fondförvaltnings kundrelaterade frågor. Uppdraget och ersättning regleras i samarbetsavtal mellan parterna. Denna lösning skapar en unik lokal närvaro och marknadskännet.

Länsförsäkringar AB-koncernen hanterar och avräknar länsförsäkringsgruppens interna och externa återförsäkring. Länsförsäkringar AB-koncernen utför även utvecklingsprojekt och service åt länsförsäkringsbolagen inom en rad områden, exempelvis personskadereglering, jurist- och aktuarietjänster, produkt- och konceptutveckling samt utveckling av IT-stöd och andra IT-tjänster.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning**Principer**

Ersättningsutskottet bereder frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor till vd och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen inför behandling av styrelsen. Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Ersättning till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med vd utgör företagsledningen. Ersättning till vd beslutas av styrelsen. Ersättningar till andra ledande befattningshavare beslutas av vd. Vd och andra ledande befattningshavare omfattas inte av något avtal om rörlig lön. Styrelsen har beslutat om resultatbonus/prestationsmål som gäller på lika sätt för alla anställda i bolaget och vars storlek är beroende på övergripande bolagsresultatet. Den rörliga ersättningen är maximerad till 0,5 prisbasbelopp per år och utgår till alla anställda, förutom VD. Med hänsyn till vikten av att oberoendet avseende kontrollfunktionerna compliance, riskkontroll och internrevision inte ska kunna ifrågasättas, utgår ingen resultatbonus till anställda inom dessa funktioner. Övriga förmåner avser tjänstebil, lunch- och ränteförmån.

Pensioner

Bolaget har endast förmånsbestämd pensionsplan i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Verställande direktören i moderbolaget har rätt till pension enligt gällande tjänstemannaavtal mellan FAO och FTF med möjlighet till en så kallad 10-taggarslösning. Till förmån för den verställande direktören har LF Västernorrland tecknat en kapitalförsäkring där det under 2023 har inbetalts 555 tkr. För övriga befattningshavare i bolagets ledning gäller för försäkringsbranschen normala anställningsvillkor. Bolagets förpliktelser avseende pensioner är täckta genom försäkringar i FPK och Länsförsäkringar Liv.

NOT 27 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, koncernen och moderbolaget

tkr	2023	2022
Löner och ersättningar	74 296	67 913
Sociala kostnader	41 851	38 818
<i>varav pensionskostnader</i>	<i>16 359</i>	<i>13 388</i>
Summa koncernen	116 147	106 731

I lönekostnaden ingår lönekostnader för vinstandelar till anställda med 2 528 (0) tkr
Av moderbolagets pensionskostnader avser 821 (795) tkr gruppen styrelse och vd.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter med flera och övriga anställda

tkr	2023	2022
Moderbolaget		
Styrelse, vd, och övriga ledande befattningshavare	17 778	12 024
Övriga anställda	56 518	55 889
Moderbolaget totalt	74 296	67 913
<i>varav tantiem och dylikt</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Koncernen totalt	74 296	67 913
<i>varav tantiem och dylikt</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Avgångsvederlag

Mellan bolaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning av 6 månader. Vid uppsägning från bolagets sida gäller ett avgångsvederlag på 12 månader.

NOT 28 ARVODE OCH KOSTNADSERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2023	2022	2023	2022
PwC, revisionstjänster	618	585	618	585
Summa arvode och kostnads- ersättningar till revisorer	618	585	618	585

NOT 29 ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

tkr	Grundlön styrelse arvoden	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa
Styrelsens ordförande, Stig Högberg	293	60	0	0	353
Styrelseledamot, vice ordförande Marie Selin	136	33	0	0	169
Styrelseledamot, Maria Cederberg	106	40	0	0	146
Styrelseledamot, Martin Vestman	106	45	0	0	151
Styrelseledamot, Peter Rosenback	123	33	0	0	156
Styrelseledamot, Claudia Häggström	115	12	0	0	127
Styrelseledamot, Sara Henriksson	106	54	0	0	160
Verkställande direktör och styrelseledamot, Mikael Bergström	2 676	0	111	895	3 682
Övriga ledande befattningshavare	8 662	0	632	3 540	12 834
Summa ersättningar till ledande befattningshavare	12 323	277	743	4 435	17 778

NOT 30 RÄNTESATS FÖR DISKONTERING AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGARR

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 3,45 procent.

För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration.

För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 1,95 procent och 2,01 procent, som utgör ett medelvärde av de fem senaste bankdagarnas värde på 7-årig statsobligation vid balanspunkten.

För mottagen ickeproportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 2,01 procent, som utgör ett medelvärde av de fem senaste bankdagarnas värde på 10-årig statsobligation vid balanspunkten.

NOT 31 FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Föregående års vinst har i enlighet med bolagsstämmans beslut överförts i ny räkning. Styrelsen och verkställande direktören förslår bolagsstämman besluta att

Kr	
Årets vinst	13 792 094
Balanserad vinst	1 148 799 404
Summa	1 162 591 498

överförs i ny räkning.

Stig Högberg
Ordförande

Marie Selin
Vice ordförande

Maria Cederberg

Martin Vestman

Peter Rosenback

Claudia Häggström

Sara Henriksson

Andreas Westin
Arbetsstagarrepresentant

Mikael Bergström
Verkställande direktör

Charlotta Dückhow
Arbetsstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har avgivits.
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Morgan Sandström
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Västernorrland, org.nr 588000-3842

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Västernorrland för år 2023. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 52-54 och 61-90 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställdes vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapporteringen som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost. Värdering av avsättning för oreglerade skador kräver betydande inslag av uppskattningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas inom ramen för de aktuariella beräkningarna är bl a avvecklingstid och skademönster.

Verksamheten använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Avsättningarna avser ett flertal olika produkter där egenskaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar och Oreglerade skador), not 2 – Risker och riskhantering samt not 22 – Avsättning för oreglerade skador.

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

Verksamhetens placeringstillgångar i nivå 3 utgör en väsentlig del av totala placeringstillgångar. I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde.

I värderingar som baseras på uppskattningar och bedömningar finns en inneboende osäkerhet.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar samt Finansiella tillgångar) samt not 15 – Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder på värderingskategori.

Osäkerhet i värdering av uppskjuten skatt

Beräkning och värdering av uppskjuten skatt innehåller uppskattningar och bedömningar. En stor del i beräkningen och värderingen av uppskjuten skatt är hänförlig till skillnaden mellan skattemässigt anskaffningsvärde och verkligt värde på bolagets innehav i Länsförsäkringar AB. Beskrivning av osäkerheter i uppskjutna skatter framgår i årsredovisningen.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Bedömning av betydande inflytande och uppskjuten skatt) samt not 14 – Aktier och andelar i intresseföretag.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 2-51, 55-60 och 94-99. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området.

Våra revisionsåtgärder har bland annat omfattat nedan aktiviteter. Vi har:

- Utvärderat verksamhetens processer och styrning för värdering av oreglerade skador.
- Validerat ett urval av kontroller inom processen för att beräkna oreglerade skador. Exempelvis kontroller avseende indata, aktuariella beräkningar och bokföring av avsättningen.
- Bedömt och utmanat aktuariella metoder, modeller och underliggande antaganden.
- Utfört egna beräkningar för ett urval av försäkringsprodukterna. I granskningen involverades PwC:s aktuarier.

Våra revisionsåtgärder har bland annat omfattat nedan aktiviteter. Vi har:

- Bedömt verksamhetens processer och styrning för värdering av nivå 3-innehav.
- Bedömt modeller och metoder som verksamheten använder vid värderingen.
- Utmanat antaganden för innehav vars värde är beroende av icke observerbara indata eller som innehåller en högre grad av bedömningar.

I granskningen involverades PwC:s specialister.

Våra revisionsåtgärder har bland annat omfattat nedan aktiviteter. Vi har:

- Utvärderat verksamhetens process för värdering av uppskjuten skatt.
- Bedömt rimligheten i väsentliga antaganden.
- Med stöd av PwCs skattespecialister bedömt tillämpningen mot gällande skattelagstiftningen.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Västernorrland för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB, 113 97 Stockholm, utsågs till Länsförsäkringar Västernorrlands revisor av bolagsstämman den 21 april 2023 och har varit bolagets revisor sedan 23 april 2021.

Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska signatur
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Morgan Sandström
Auktoriserad revisor

Företagsledning



MIKAEL BERGSTRÖM

Verkställande direktör

Anställd 2014
Född 1962



SVANTE BERGGREN

Bank och Livchef

Anställd 2015
Född 1970



LENNART TÖRNKVIST

Skadeförord

Anställd 2021
Född 1976



JEANETTE JONSSON

Marknadschef Försäkring

Anställd 2000
Född 1967



MARIA LUDVIGSSON

CFO

Anställd 2017
Född 1972



ANN-CHRISTIN MALMBOM

HR-chef

Anställd 2009
Född 1961



EVA-LOTTA PERSSON

Kommunikationschef

Anställd 2003
Född 1964



HÅKAN SVELANDER

Säkerhetschef

Anställd 2007
Född 1963



MORGAN ÅHLUND

Chef Produkt och Underwriting

Anställd 2009
Född 1961



MARIA ÖHMAN

Chef Affärsutveckling och IT

Anställd 2016
Född 1977

Styrelse



STIG HÖBERG

Styrelsens ordförande sedan 2010.

Född 1960. Invald i styrelsen 2002.

Utbildning: Lantbruk.

Nuvarande sysselsättning: Egen lantbrukare

Uppdrag i bolaget: Ordförande i moderbolaget, i dotterbolaget Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB. Ordförande i Ersättningsutskottet och Revisionsutskottet. Ledamot i Placeringsutskottet och Utskottet för ägarfrågor.

Övriga uppdrag: Styrelseledamot i Agria och ordförande i Norra Skog.

Tidigare befattningar: Ordförande: Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) Västerbotten. Ledamot: LRFs riksförbundsstyrelse, Landshypoteks regionstyrelse Norrland, Landshypoteks ekonomiska föreningsstyrelse, Investa företagskapital, Länsförsäkringars Forskningsfond samt ledamot i Västerbottens viltförvaltningsdelegation.



MIKAEL BERGSTRÖM

Född 1962. Invald 2014.

Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm.

Nuvarande sysselsättning: Vd LF Västerbotten.

Uppdrag i bolaget: Vd och ledamot i moderbolaget, vd Fastighetsförvaltningsbolaget Gården 35 AB. Ledamot i Placeringsutskottet och i Utskottet för ägarfrågor.

Övriga uppdrag: Ordförande referensgrupp CER, Centrum för Ekonomiska relationer, MIUN. Styrelseledamot Länsförsäkringar Bank AB, Länsförsäkringar Trygghetstjänster AB. Ledamot av Länsförsäkringar AB:s valberedning.

Tidigare befattningar: Ekonomichef Byggelit Lockne AB, försäljningschef AB Gärdin och Persson, vd Hoting Lamell, chef region Mitt-sverige Nordea.



MARIA CEDERBERG

Född: 1968. Invald i styrelsen 2011.

Utbildning: Utbildning inom ekonomi, ledarskap och HR. Styrelseutbildning, styrelseordförandeutbildning.

Nuvarande sysselsättning: Chef Servicecenter, Sundsvalls kommun.

Uppdrag i bolaget: Styrelseledamot, ledamot i Revisionsutskottet.

Övriga uppdrag: -

Tidigare befattningar: Chef Swedavia, vd Inlandståget, chef kundmöten Tågkompaniet, vd Destination Vemdalen, Sverigechef SJ manuella försäljning.



SARA HENRIKSSON

Född 1976. Invald i styrelsen 2021.

Utbildning: Filosofie magisterexamen med engelska som huvudämne.

Nuvarande sysselsättning: Chef HR och IT på Länsförsäkringar Jämtland.

Uppdrag i bolaget: Styrelseledamot, ledamot i Utskottet för ägarfrågor.

Övriga uppdrag: -

Tidigare befattningar: Kommunchef, personalchef och bemanningschef Ånge kommun, säljare företagsförsäkringar, storkundsansvarig och key account företagsmotor, chef för mäklardisk inom sakförsäkring, gruppchef inom privatmarknad, samtliga inom länsförsäkringsgruppen.



CLAUDIA HÄGGSTRÖM

Född 1958. Invald i styrelsen 2022.

Utbildning: Civilekonom med inriktning mot revision samt kostnadsintäktanalys.

Nuvarande sysselsättning: Egenföretagare sedan 2006.

Uppdrag i bolaget: Styrelseledamot, ordförande i Utskottet för ägarfrågor.

Övriga uppdrag: Ordförande: Solängets Travsällskap, ordförande valberedning OKQ8 Örnsköldsvik, Coach tillväxtföretag inom Bizmaker, Mentor Nyföretagarcentrum, Nämndeman i Hovrätten.

Tidigare befattningar: Ekonomichef Holmen Energi AB, Controllerbefattningar.



PETER ROSENBACK

Född 1984. Invald i styrelsen 2022.

Utbildning: Civilekonom, Handelshögskolan i Umeå.

Nuvarande sysselsättning: Analytiker på Myndigheten för Digital Förvaltning.

Uppdrag i bolaget: Styrelseledamot, ledamot i Revisionsutskottet.

Övriga uppdrag: -

Tidigare befattningar: Banktillsyn på Finansinspektionen, Analytiker SEB - Stora företag och finansiella institutioner.



MARIE SELIN

Född 1961. Invald i styrelsen 2016.

Utbildning: Högre företagsekonomisk utbildning.

Nuvarande sysselsättning: HR-ansvarig i NP3 Fastigheter AB.

Uppdrag i bolaget: Vice ordförande, styrelseledamot, ordförande i Placeringsutskottet.

Övriga uppdrag: Ledamot i ett stort antal (>200) dotterbolag inom NP3-koncernen.

Tidigare befattningar: Vd Mitthem AB. Director Finance & Accounting Services Vattenfall. Operativ chef NP3 Fastigheter AB.



MARTIN VESTMAN

Född 1978. Invald i styrelsen 2022.

Utbildning: Juristexamen.

Nuvarande sysselsättning: Skatte- och affärsjurist i det egna företaget Vest Juridik i Norrland AB.

Uppdrag i bolaget: Styrelseledamot, ledamot i Placeringsutskottet.

Övriga uppdrag: Ordförande: Agtira AB (publ) – tom juni 2023, Westerlind i Härnösand AB-koncernen.

Tidigare befattningar: Partner PricewaterhouseCoopers i Sverige AB



CHARLOTTA DÜCKHOW

Personalrepresentant. Född 1971.

Nuvarande sysselsättning: Affärsutvecklare.

Uppdrag i bolaget: Ingår som personalrepresentant i LF Västernorrlands styrelse. Mandatperioden utgår 2024.



ANDREAS WESTIN

Personalrepresentant. Född 1971.

Nuvarande sysselsättning: Försäkringsrådgivare Företag.

Uppdrag i bolaget: Ingår som personalrepresentant i LF Västernorrlands styrelse. Mandatperioden utgår 2024.

Pär Ångman klev av som personalrepresentant i styrelsen vid bolagsstämman i april 2023. Samtidigt valdes Andreas Westin, Försäkringsrådgivare Företag (född årtal 1971) till ny personalrepresentant.

Fullmäktige

1 januari till 31 december 2022

DISTRIKT

Härnösand

Ulrica Cedervall	Härnösand
Mathias Johansson	Härnösand
Maria Jonasson	Ålandsbro
Hans Mellberg	Härnösand
Björn Rudström	Härnösand
Kirsi Wahlström	Härnösand

Sundsvall

Ulla Hassel Hollmer	Alnö
Susanna Koivuranta	Sundsvall
Ulla Lahti	Alnö
Helén Löfblad	Kovland
Maria Melin	Sundsvall
Erika Mesch	Matfors
Magnus Mettälä	Sundsvall
Tarin Nordlund	Sundsvall
Annica Odelind	Njurunda
Anna-Lena Persson	Sundsvall
Pontus Puljer	Sundsvall
Åsa Sjögren	Matfors
Maria Söderlund Lärkfors	Sundsvall
Ewa Westerlund	Sundsvall
Peter Öhlén	Kovland

Ånge

Charlotta Kristow	Ånge
Viktoria Mikaelsson	Ånge
Sven Sandelius	Ånge

DISTRIKT

Kramfors

Mikael Häggkvist	Nyland
Håkan Larsson	Kramfors
Pia Lundgren	Bjärträ
Susanne Öberg	Bollstabruk

Sollefteå

Jakob Gulin	Junsele
Per-Olof Hedström	Helgum
Martin Nilsson	Sollefteå
Marita Rundén	Helgum
Lena Tenglund	Näsåker

Timrå

Thomas Akander	Söråker
Linda Falk Wigdén	Sörberge
Christina Forsgren	Söråker
Märta Högstedt	Söråker
Pia Lindberg	Söråker

Örnsköldsvik

Agnetha Alenius Madsen	Örnsköldsvik
Pelle Bellander	Örnsköldsvik
Clas Bergman	Husum
Ulf Byström	Moliden
Dan Nordin	Örnsköldsvik
Hans Nordin	Överhörnäs
Roger Olofsson	Bjästa
Ulf Olsson	Arnäsfall
Hanna Wallin	Örnsköldsvik
Bengt Westin	Örnsköldsvik

Suppleanter:

ANNAKARIN NYGREN

Personalrepresentant. Född 1965.

Skadereglerare egendom, LF Västernorrland. Mandatperioden utgår 2024.

MATTIAS WOXBORG

Personalrepresentant. Född 1986.

Försäkringsrådgivare Företag, LF Västernorrland. Mandatperioden utgår 2024.

Styrelsens sekreterare:

Ann-Christine Sondell. Född 1967. Vd-assistent, LF Västernorrland.

Revisorer:

Ordinarie:

Morgan Sandström, Stockholm. Född 1976. Auktoriserad revisor, PwC.

ALLMÄNT

Affär för egen räkning, *f e r*

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

TERMER I RESULTATRÄKNING OCH RAPPORT ÖVER FINANSIELL STÄLLNING, KASSAFLÖDES- OCH RESULTATANALYS

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar mm) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Auvecklingsresultat

I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat,

uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningarna.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och där efter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys, fortsättning

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influerna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskotts-betalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsåret slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiere-serv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt

för det aktuella året (ingående premiere-serv). Se även kvardröjande risker nedan. Premieintäkten för året består av följande poster: Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

Kapitalbas SII

Kapitalbasen SII (Solvens II) är skillnaden mellan de marknadsvärderade tillgångarna och skulderna i solvensbalansräkningen.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkterna i direkt försäkring.

SCR

Förkortning av engelskans Solvency Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, framräknat som det kapital som krävs för att täcka förluster på grund av händelser som inte bedöms inträffa oftare än 1 gång på 200 år.

MCR

Förkortning av engelskans Minimum Capital Requirement. Ett regulatoriskt krav på kapitalbasens storlek, och utgör den nivå på kapitalbasen under vilken ett försäkringsbolag förlorar tillståndet att bedriva verksamhet.

KONTAKTA OSS

Härnösand

Box 164, 871 24 Härnösand
Besök: Köpmangatan 13
0611-36 53 00

Kramfors

Stationsgatan 17
872 30 Kramfors
0612-77 17 40

Sollefteå

Box 52, 881 22 Sollefteå
Besök: Storgatan 47-49
0611-36 53 00

Sundsvall

Box 350, 851 05 Sundsvall
Besök: Torggatan 4
060-19 85 00

Örnsköldsvik

Box 384, 891 28 Örnsköldsvik
Besök: Centralesplanaden 20
0660-799 20



LF Västernorrland

LF.se